

Załącznik 1, Szczegółowe informacje nt. zadań zrealizowanych w ramach celów strategicznych *Strategii*

Szczegółowe informacje nt. zadań zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, kierunków działań, a także przedstawienie stanu realizacji dotychczas zidentyfikowanych przedsięwzięć *Strategii*.

ZAWARTOŚĆ

Cel strategiczny: Gospodarka i miejsca pracy	2
Cel strategiczny: Dostępność i spójność	13
Cel strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi.....	35
ROZWÓJ SPOŁECZNY	35
EDUKACJA.....	50
ZDROWIE.....	59
Cel strategiczny: Innowacyjność.....	66
Cel strategiczny: Nowoczesny sektor rolno-spożywczy	76
Cel strategiczny: Bezpieczeństwo.....	86
Cel strategiczny: Sprawne zarządzanie	93
Cel strategiczny: Tożsamość i dziedzictwo	109

Cel strategiczny: Gospodarka i miejsca pracy

1. Wzrost zatrudnienia

- Realizacja *Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2014. Województwo Kujawsko-Pomorskie* (przyjętego uchwałą nr 12/333/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 20 marca 2014 r.) przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu. Informacja na temat efektów realizacji programu zostanie przedstawiona w osobnym raporcie opracowywanym przez WUP na przełomie kwietnia/maja 2015 r. (RPDZ jest opracowywany corocznie, w związku z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U.2013.674 z późn. zm.)
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia – WUP]¹
- Podpisanie umowy na dofinansowanie kosztów utworzenia ósmego zakładu aktywności zawodowej na terenie województwa. Organizatorem zakładu jest gmina Strzelno. Do 31 grudnia 2014 r. organizator prowadził działalność celem przygotowania ZAZ dla zatrudnienia 27 osób niepełnosprawnych.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Zaplanowanie wspólnie z WUP organizacji cyklu spotkań pod hasłem „Dzień Kariery”. Pierwsze spotkanie zorganizowano 4 grudnia 2014 r. „Dzień kariery w sektorze nowoczesnych usług (BPO/SSC)”. Wydarzenie skierowane było do uczniów ostatnich klas szkół średnich oraz studentów z terenu całego województwa i miało na celu zapoznanie z branżą, która nie jest zbyt dobrze rozpoznawalna, a zapewnia wiele miejsc pracy. Wśród prelegentów znaleźli się przedstawiciele firm działających w branży, przedstawiciele Manpower Group zajmujący się pośrednictwem zatrudnienia oraz przedstawiciele WUP. W spotkaniu wzięło udział około 300 uczniów i studentów oraz ok. 10 pracodawców, którzy w trakcie imprezy rozstawili swoje stoiska informacyjne. Zorganizowanie kolejnego spotkania z cyklu zaplanowano w II połowie 2015 r.
[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
1	Opracowanie programu rozwoju gospodarczego województwa jako podstawy kompleksowych działań na rzecz aktywizacji gospodarczej	faza początkowa (2014-2015)	Rozpoczęto prace nad opracowywaniem dokumentu. Zadanie zlecono wykonawcy zewnętrznemu.
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd gospodarczy Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - wykonawca zewnętrzny (na etapie opracowania programu)/ brak podmiotu na etapie wdrażania programu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego (na etapie opracowania programu)/ brak podmiotu na etapie wdrażania programu [Dep. Rozwoju Regionalnego] ²		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie wybranych zagadnień, inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

2. Rozwój przestrzeni inwestycyjnej

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
2	Wykorzystanie obszarów zdegradowanych i terenów przemysłowych na cele tworzenia przestrzeni inwestycyjnych	bd	Prowadzenie monitoringu terenów poprzemysłowych, obejmującego m. in.: zamieszczenie terenów poprzemysłowych zgłoszonych przez właściciela w bazie terenów inwestycyjnych; przekazywanie ofert inwestycyjnych, dotyczących terenów poprzemysłowych do PAIIZ w odpowiedzi na pojawiające się zapytania inwestorów.
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie, wspierająca		

¹ Podmiot/y, które przekazały informacje nt. realizacji kierunku działań.

² Podmiot/y, które przekazały informacje nt. realizacji przedsięwzięcia.

Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorządy lokalne, samorząd województwa b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Wydział Rozwoju Gospodarczego i Innowacji [Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Wydział Rozwoju Gospodarczego i Innowacji]
--

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
3	Rozwój specjalnych stref ekonomicznych	bd	Wsparcie rozwoju SSE: opiniowanie wniosków dotyczących włączenia nowych terenów do SSE; bezpośrednia obsługa inwestorów zagranicznych, zainteresowanych rozpoczęciem inwestycji na terenach objętych przez PSSE; przekazywanie ofert inwestycyjnych, dotyczących terenów objętych PSSE do PAiIZ w odpowiedzi na pojawiające się zapytania inwestorów.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, samorząd województwa, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie, wspierająca Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorządy lokalne, samorząd województwa, inwestorzy prywatni b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Wydział Rozwoju Gospodarczego i Innowacji [Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Wydział Rozwoju Gospodarczego i Innowacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
14	Rozwój Parków Technologicznych i Przemysłowych, jako przygotowanej przestrzeni do rozwoju firmy	bd	Monitorowanie miejsc, gdzie powstają i gdzie funkcjonują parki przemysłowe i technologiczne. W 2014 r.: a) w zakresie parków technologicznych: uruchomiono Exea Data Center i Smart Space (inkubator) w Toruniu, realizowana jest budowa obiektu biurowego/inkubatora przedsiębiorczości w Bydgoszczy, b) w zakresie parków przemysłowych: trwają prace przy realizacji inwestycji wspieranych z działania 5.6 RPO w Świeciu i Bydgoszczy, część inwestycji wiąże się z powstaniem nowych parków przemysłowych (Nakło, Sępólno Krajeńskie).
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni, samorząd gospodarczy Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni, samorząd gospodarczy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Wydział Rozwoju Gospodarczego i Innowacji [Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Wydział Rozwoju Gospodarczego i Innowacji]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, samorząd województwa, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie w zakresie niektórych zadań

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

3. Rozwój infrastruktury technicznej dla potrzeb rozwoju gospodarczego

W roku 2014 nie odnotowano problemów braku lokalnej infrastruktury technicznej jako bariery rozwoju terenów gospodarczych. Realizacja kierunku jest w praktyce niezależna od działań samorządu województwa.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, w szczególnych przypadkach – wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

4. Rozwój potencjału logistycznego regionu

W roku 2014 nie odnotowano znaczących inwestycji mających na celu zwiększenie możliwości przeładunkowych lub magazynowych na terenie województwa.

Realizacja kierunku jest w praktyce niezależna od działań samorządu województwa.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, w szczególnych przypadkach – wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

5. Rozwój powierzchni biurowych w Bydgoszczy i Toruniu

Brak danych. Realizacja kierunku jest niezależna od działań samorządu województwa, a system statystyki publicznej uniemożliwia uzyskania danych za rok 2014.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, w szczególnych przypadkach – wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: do 2020

6. Rozwój sektora instytucji otoczenia biznesu

- Rozwój Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacji Sp. z o. o., której celem jest promocja województwa jako regionu wiedzy i innowacji opartego na systemie efektywnego współdziałania pomiędzy władzami regionalnymi, przedsiębiorcami oraz instytucjami naukowymi i szkołami wyższymi, działającymi na jego obszarze. KPAI została powołana na podstawie uchwały Nr XXXIV/600/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 20 maja 2013 r. i od tego czasu jednostka ta rozwijała się głównie w zakresie instytucjonalnym, tj. zmieniono siedzibę KPAI i przeprowadzono konkursy na wolne stanowiska pracy (budżet województwa – kapitał zakładowy).

Ponadto w 2014 r. KPAI rozpoczęła realizację dwóch projektów, wspierających rozwój IOB. Pierwszym z nich jest „Fundusz Badań i Wdrożeń – wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez systemowe wsparcie potencjału badań i rozwoju technologii w województwie kujawsko-pomorskim” (KPAI jest operatorem funduszu), a drugim „Wspieranie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim” poprzez utworzenie Funduszu Powiązań Kooperacyjnych (współrealizowany przez TARR i KPAI). FPK zaoferował dotacje m.in. dla instytucji otoczenia biznesu na instytucjonalne wsparcie identyfikacji nowych i wzmacnianie pozycji istniejących powiązań kooperacyjnych oraz klastrów (oba projekty są współfinansowane z RPO). *[Więcej informacji nt. FPK znajduje się w celu strategicznym Gospodarka i miejsca pracy, kierunek działań 7 Rozwój organizacyjnych form współpracy podmiotów gospodarczych]*

[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/ Agenda Nauki i Innowacyjności, KPAI, TARR]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni, samorząd gospodarczy

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, w szczególnych przypadkach – wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

7. Rozwój organizacyjnych form współpracy podmiotów gospodarczych

- Realizacja projektu „Wspieranie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim” poprzez utworzenie FPK w konsorcjum utworzonym przez TARR (lider) i KPAI (partner). Fundusz zaoferował dotacje dla przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji badawczych na instytucjonalne wsparcie identyfikacji nowych i wzmacnianie pozycji istniejących powiązań kooperacyjnych oraz klastrów. Możliwa była realizacja dwóch typów przedsięwzięć: opracowanie

dokumentu strategicznego, określającego cele powiązania kooperacyjnego/klastra, zasady funkcjonowania i wizję rozwoju oraz wspólne działania na rzecz wdrożenia wybranych działań, zapisanych do realizacji w dokumencie strategicznym.

W 2014 r. przeprowadzone zostały dwa konkursy w ramach FPK, na który łącznie wpłynęły 72 wnioski, a ostatecznie w wyniku konkursu nr 1 wsparcie uzyskało 20 wnioskodawców. Konkurs nr 2 i 3 były w trakcie realizacji. Dzięki dotychczasowej działalności FPK zawiązanych zostało 14 organizacji klastrowych, skupiających regionalnych przedsiębiorców, którzy zdecydowali się podjąć wspólne działania (zadanie jest współfinansowane z RPO).

[TARR, KPAI, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]

- Wsparcie klastrów przez TARR poprzez biuro sieci Enterprise Europe Network, które pełni rolę Punktu Kontaktowego dla Klastrów sieci EEN. We wrześniu 2014 r. zorganizowano wyjazd dla koordynatorów klastrów na prestiżowe wydarzenie BSR Stars Cluster-to-Cluster w Berlinie. Kluczowym punktem wydarzenia była giełda kooperacyjna w ramach, której uczestnicy (w 2014 r. – 206 koordynatorów) mieli możliwość odbycia bezpośredniego spotkania i nawiązania kontaktu z przedstawicielami innych klastrów, działających na obszarze Unii Europejskiej (zadanie zostało sfinansowane z budżetu projektu EEN).

[TARR]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni, samorząd gospodarczy

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, wykonawcza w zakresie niektórych zadań

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

8. Rozwój gospodarczy w sektorze odnawialnych źródeł energii

Zagadnienie dotyczy dwóch płaszczyzn: produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz rozwoju podmiotów gospodarczych związanych z produkcją energii, produkcją paliw, produkcją i serwisowaniem infrastruktury i urządzeń wytwarzających energię.

W roku 2014 zwiększono liczbę źródeł wytwarzania energii odnawialnej, przy czym część wiąże się z realizacją elektrowni wiatrowych w lokalizacjach niepożądanym z punktu widzenia interesów rozwojowych województwa i wbrew woli samorządu województwa. W zakresie rozwoju przedsiębiorczości w sektorze OZE – brak danych. Informacja nt. spotkań, konferencji, które dotyczyły częściowo tej problematyki znajduje się przy kierunku działań 10 Poprawa efektywności energetycznej w celu strategicznym Sprawne zarządzanie.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

9. Rozwój uzdrowisk i sektora związanego z poprawą stanu zdrowia

- Przystąpienie przez Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Ciechocinek S.A. do Klastra Turystyki Medycznej i Uzdrowiskowej Sp. z o.o., którego celem jest stworzenie sieci współpracy oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorstw branży medycznej i uzdrowiskowej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i innych regionów. Liderem Klastra jest Kujawsko-Pomorska Organizacja Pracodawców Lewiatan, która prowadzi obsługę organizacyjną, administracyjną i finansową jego działalności. W 2014 r. rozpoczęto realizację projektu dofinansowanego z FPK – przygotowanie *Strategii Klastra Turystyki Medycznej i Uzdrowiskowej* (zadanie zostało dofinansowane z RPO).

[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, KPAI]

- Utworzenie Klastra Turystyki Zdrowotnej Sp. z o.o. Współpracę w ramach klastra zawiązało 8 podmiotów, a jego liderem jest Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. Celem spółki jest stworzenie sieci współpracy w obszarze zdrowia i turystyki umożliwiającej budowę międzynarodowej marki regionalnego segmentu turystyki zdrowotnej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Inicjatywa angażuje podmioty samorządowe i komercyjne, operujące w sektorze sanatoryjnym, usług medycznych i rehabilitacyjnych, transportowym, hotelowym oraz rekreacyjnym. Przedsięwzięcie pozwoli na wspólną ofertę kompleksowych usług sanatoryjnych i zdrowotnych naszego regionu oraz ich aktywną promocję skierowaną m.in. do turystów z Europy Zachodniej i krajów Zatoki Perskiej. W 2014 r. rozpoczęto realizację projektu dofinansowanego z FPK – *Klaster Turystyki Zdrowotnej* w kujawsko-pomorskim szansą na podniesienie konkurencyjności województwa (zadanie było współfinansowane z RPO).

[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, KPAI]

- Dofinansowywanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych i realizacją programu pn. *Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020 roku*. W 2014 r. dofinansowanie otrzymały 3 sanatoria: Kolejowy Szpital

Uzdrowski Sp. z o.o. w Ciechocinku, Kolejowy Szpital Uzdrowski Sp. z o.o. w Ciechocinku Oddział Zamiejscowy w Aleksandrowie Kujawskim, 22 Wojskowy Szpital Uzdrowsko-Rehabilitacyjny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Ciechocinku. Przewiduje się, że z efektów zadania skorzysta 4023 osób niepełnosprawnych (zadanie otrzymało dofinansowanie ze środków PFRON).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
5	Opracowanie i wdrożenie pakietu działań „Uzdrowsko Ciechocinek”	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu		
	[Dep. Rozwoju Regionalnego]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
6	Opracowanie i wdrożenie pakietu działań „Uzdrowsko Inowrocław”	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: w zakresie opracowania – wykonawcza w partnerstwie; w zakresie wdrożenia – inicjująca i wspierająca oraz wykonawcza w partnerstwie w zakresie niektórych zadań Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu		
	[Dep. Rozwoju Regionalnego]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
7	Opracowanie i wdrożenie pakietu działań „Uzdrowsko Wieniec-Zdrój”	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: w zakresie opracowania – wykonawcza w partnerstwie; w zakresie wdrożenia – inicjująca i wspierająca oraz wykonawcza w partnerstwie w zakresie niektórych zadań Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu		
	[Dep. Rozwoju Regionalnego]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
8	Opracowanie i wdrożenie pakietu działań na rzecz rozwoju turystyki rehabilitacyjno-zdrowotnej w oparciu o zasoby Geotermii Grudziądz	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: w zakresie opracowania – wykonawcza w partnerstwie; w zakresie wdrożenia – inicjująca i wspierająca oraz wykonawcza w partnerstwie w zakresie niektórych zadań Zakładany okres realizacji: do 2020		

<p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorządy lokalne, inwestorzy prywatni   b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu   [Dep. Rozwoju Regionalnego]</p>

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, samorządy lokalne, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, wykonawcza w partnerstwie w zakresie niektórych zadań

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

10. Rozwój turystyki

- Przekazanie składki członkowskiej w związku z uczestnictwem województwa w strukturach Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej (zadanie zrealizowano ze środków finansowych budżetu województwa).
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]
- Rozpoczęcie realizacji projektu pn. „Integracja i rozbudowa regionalnego systemu informacji turystycznej” (zadanie zostało dofinansowane z RPO).
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]
- Przygotowanie założeń do projektu międzynarodowego pn. „Pleasure” we współpracy z innymi instytucjami europejskimi, w ramach Programu Erasmus+. Celem projektu jest opracowanie optymalnej metodologii szkoleń dla podmiotów zaangażowanych w rozwój turystyki, w tym komercjalizację produktów turystycznych.
[Dep. Współpracy Międzynarodowej]
- Przygotowanie założeń do projektu międzynarodowego dot. promocji dziedzictwa kulinarnego pn. „Europe Cuisine”, w ramach konkursu KE DG Enterprise and Industry. Projekt zakłada promocję turystyki kulinarnej i rozwój produktów turystycznych w pięciu krajach. W województwie kujawsko-pomorskim prace dotyczyć będą wzbogacenia oferty turystycznej na Kujawsko-Pomorskim Szlaku Gęsinowym.
[Dep. Współpracy Międzynarodowej]
- Organizacja Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia Turystyki, w ramach którego nagradzane były osoby fizyczne oraz podmioty działające w obszarze turystyki i krajoznawstwa (wręczano odznakę honorową „Za Zasługi dla Turystyki”, srebrne medale Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis”). Obchody połączone były z konkursem „Odkrywca 2014”, którego celem było wyróżnienie pracy osób, zespołów osób, instytucji, stowarzyszeń, samorządów, związków, podmiotów branży turystycznej oraz przedsiębiorców, przyczyniających się do budowania wizerunku marki turystycznej województwa kujawsko-pomorskiego w kraju i za granicą oraz rozwoju turystyki i gospodarki turystycznej w regionie. Nominacje oraz wyróżnienia przyznawano w kategoriach: działalność na rzecz rozwoju turystyki i krajoznawstwa, działalność na rzecz popularyzacji krajoznawstwa, promocja turystyczna regionu, inwestycja sprzyjająca rozwojowi turystyki, przedsięwzięcie biznesowe, wydarzenie turystyczne i promocyjne (zadanie zrealizowano ze środków finansowych budżetu województwa).
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]
- Organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych, związanych z realizacją zadań samorządu województwa w zakresie upowszechniania turystyki i krajoznawstwa (nr 11/2014). Konkurs skierowany został m.in. do organizacji pozarządowych. W 2014 r. wpłynęły 84 oferty, z czego 30 podmiotów otrzymało dofinansowanie (zadanie było współfinansowane ze środków budżetu województwa).
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]
- Rozwój i promocja szlaków kulturowych: Szlaku Piastowskiego, Szlaku Św. Jakuba i Szlaku Kopernikańskiego.
  - ✓ Szlak Piastowski/ W 2014 r. podejmowane działania obejmowały: spotkania z administratorami szlaku, deklaracje współpracy na rzecz rozwoju szlaku (w 2014 r. otrzymano 6 deklaracji współpracy od: Ośrodka Wypoczynkowego Sowi Dwór, Parafii pw. św. Mikołaja i św. Konstancji w Gniewkowie, Miasta Włocławek, Zespołu Szkół i Placówek w Radziejowie, Parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Radziejowie, Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Radziejowie), audyty obiektów szlaku, spotkania Rady Programowo-Naukowej ds. Szlaku Piastowskiego, udział w konferencji „Szlak Piastowski 2014+. Nowy model koordynacji” w dniu 22.10.2014 r. w Poznaniu. (Działania na rzecz rozwoju szlaku są kontynuowane od 2011 r., kiedy marszałkowie województw: wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego powołali Radę Programowo-Naukową ds. Szlaku Piastowskiego. Rada doprowadziła do: uporządkowania przestrzeni szlaku, przeprowadzenia audytów turystycznych, stworzenia nowego logo szlaku i wizualizacji, koncepcji funkcjonowania szlaku. 4 września 2013 r. marszałkowie obu województw podpisali list intencyjny w sprawie wspólnych działań na rzecz lepszego wykorzystania potencjału łączącego oba regiony Szlaku Piastowskiego) (zadanie zrealizowano ze środków budżetu województwa).
  - ✓ Szlak Św. Jakuba/W roku 2014 Szlak Św. Jakuba promowany był na Open Days w Brukseli, gdzie nawiązano konkretne kontakty w związku ze współpracą międzynarodową na płaszczyźnie promocji.

Przygotowano filmową prezentację dla potrzeb konferencji, opracowano anglojęzyczną wersję serwisu WWW. (Działania prowadzone są od 2012 r., kiedy rozpoczęto cykl działań promocyjnych, polegających na wydaniu przewodników, stworzeniu strony internetowej, postawieniu tablic informacyjnych w gminach na szlaku Św. Jakuba. W 2013 r. powołano Radę do spraw Rozwoju Szlaku Św. Jakuba.) (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO WK-P, z projektu „Promocja marki województwa kujawsko-pomorskiego jako destynacji turystycznej w latach 2014-2015”).

- ✓ Szlak Kopernikański/Towarzystwo Miłośników Torunia wystąpiło z zaproszeniem do współpracy przy tworzeniu Szlaku Mikołaja Kopernika. W październiku 2014 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami województwa Warmińsko-Mazurskiego. Trwają prace koncepcyjne (zadanie zrealizowano ze środków budżetu województwa).

[*Dep. Promocji, Sportu i Turystyki*]

- Realizacja projektu pn. „Rowerowy szlak turystyczny wzdłuż Wisły w województwie kujawsko-pomorskim”, w ramach którego wytyczono i oznakowano szlak rowerowy wzdłuż Wisły w województwie kujawsko-pomorskim; wydano materiały promocyjne: mapy, foldery, aplikacje na urządzenia mobilne; zorganizowano uroczyste otwarcie szlaku poprzez organizację rajdów rowerowych w czterech miastach naszego regionu: Bydgoszczy, Toruniu, Włocławku, Grudziądzu (wzięło w nich udział około 5300 uczestników). Projekt realizowano w latach 2011-2014 (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).

[*Dep. Promocji, Sportu i Turystyki*]

- W ramach opracowanej koncepcji zagospodarowania Zbiornika Włocławskiego, dokonano analizy możliwości wykorzystania potencjału turystycznego obszaru i przedstawiono propozycje rozwiązań planistycznych i urbanistycznych zagospodarowania turystycznego tego terenu. Wykonano 3 wstępne koncepcje architektoniczne wybranych obiektów. Opracowano raport pn. „Podstawowe uwarunkowania związane z zagospodarowaniem Zbiornika Włocławskiego w miejscowościach Dobrzyń n/W, Wistka Szlachecka, rejon Jeziora Gościąg w województwie kujawsko-pomorskim” (III kwartał 2014 r.)

[*Dep. Rozwoju Regionalnego*]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
15	Inwentaryzacja zasobów turystycznych województwa wraz z przeprowadzeniem analizy SWOT i ustaleniem priorytetów interwencji	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Departament Promocji, Sportu i Turystyki b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Promocji, Sportu i Turystyki [<i>Dep. Promocji, Sportu i Turystyki, Departament Rozwoju Regionalnego</i>]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
9	Identyfikacja produktów turystycznych istotnych dla rozwoju gospodarczego województwa – jako podstawa dla wspierania ich rozwoju i promocji	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Departament Promocji, Sportu i Turystyki b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Promocji, Sportu i Turystyki [<i>Dep. Promocji, Sportu i Turystyki</i>]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
10	Kompleksowe zagospodarowanie turystyczne Zbiornika Włocławskiego i terenów z nim związanych	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-

<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni   Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca; w zakresie niektórych zadań wykonawcza w partnerstwie   Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni   b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak opiekuna</p>
[Źródło: Dep. Promocji, Sportu i Turystyki, Departament Rozwoju Regionalnego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
11	Integracja systemu promocji i rozwoju turystyki w województwie w oparciu o model Regionalnej i Lokalnych Organizacji Turystycznych (ROT i LOT) oraz rozwój LOTów i ROTu i zwiększenie roli tych podmiotów w kreowaniu rozwoju turystyki.	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, samorząd gospodarczy Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Promocji, Sportu i Turystyki b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Promocji, Sportu i Turystyki</p>		
	[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, wykonawcza w partnerstwie w zakresie rozwoju markowych produktów turystycznych

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe, rozwój markowych produktów turystyki do 2020

11. Rozwój sektora „srebrnej gospodarki”

W 2014 roku na poziomie samorządu województwa nie prowadzono skoordynowanych, dedykowanych działań ukierunkowanych na rozwój tego sektora gospodarki. Brak danych na temat działań innych podmiotów.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

12. Rozwój nowoczesnego wzornictwa przemysłowego

W 2014 roku na poziomie samorządu województwa nie prowadzono skoordynowanych, dedykowanych działań ukierunkowanych na to zagadnienie. Brak danych na temat działań innych podmiotów.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

13. Promocja społecznej odpowiedzialności biznesu

W 2014 roku na poziomie samorządu województwa nie prowadzono skoordynowanych, dedykowanych działań ukierunkowanych na to zagadnienie. Brak danych na temat działań innych podmiotów.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd gospodarczy

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

14. **Rozwój funkcji konferencyjno-wystawienniczo-targowej**

- Realizacja projektu pn. „Budowa Bydgoskiego Centrum Targowo-Wystawienniczego w Bydgoszczy” (Myślęcinek) przez Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o. (od IV kwartału 2013). Zadanie polega na budowie hali targowo-wystawienniczej z częścią biurowo-konferencyjną. Inwestycja ma spełniać przede wszystkim funkcję wystawienniczo-targową, a odpowiadając na zapotrzebowanie rynku, ma stać się także centrum konferencji i imprez artystyczno-rozrywkowych o zasięgu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. W listopadzie 2014 r. SKANSKA SA uzyskała ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę, a w grudniu 2014 r. rozpoczęła budowę.
[<http://www.bppt.pl/pl/>]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, samorząd województwa, samorzady lokalne, samorząd gospodarczy

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, wykonawcza w partnerstwie w zakresie niektórych zadań

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

15. **Rozwój eksportu**

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
13	Opracowanie i wdrożenie założeń internacjonalizacji małych i średnich przedsiębiorstw	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Planuje się, że opracowanie założeń internacjonalizacji małych i średnich przedsiębiorstw nastąpi w oparciu o uszczegółowienie RPO na lata 2014-2020.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd gospodarczy Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Departament Rozwoju Regionalnego we współpracy z Departamentem Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego we współpracy z Departamentem Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych</p> <p>[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych, Departament Rozwoju Regionalnego]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
4	Utworzenie biura certyfikacji wyrobów	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni, samorząd gospodarczy Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p> <p>[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych, Dep. Rozwoju Regionalnego]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, samorząd województwa, samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, wykonawcza w zakresie promocji

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

16. **Promocja gospodarcza regionu**

- Inicjowanie relacji gospodarczych pomiędzy społeczeństwem województwa a partnerami z zagranicy poprzez m.in. kojarzenie partnerów, angażowanie innych departamentów UM, organizację spotkań, zabezpieczanie programów wizyt delegacji zagranicznych w przedsiębiorstwach na terenie województwa. Promocja gospodarcza regionu ma swoje szczególne miejsce podczas wszystkich spotkań z partnerami zagranicznymi.

Przedstawiany jest potencjał gospodarczy regionu, atuty PSSE, handel zagraniczny kujawsko-pomorskich przedsiębiorstw, inwestycje zagraniczne. Aspekt rozwoju gospodarczego traktowany jest jako priorytet przy ustalaniu wszystkich programów spotkań i wizyt (działania realizowane ze środków budżetu województwa, programów zewnętrznych). Przykłady:

- ✓ Organizacja wizyty przedstawicieli prowincji Hubei w Chinach w województwie kujawsko-pomorskim – prezentacja oferty gospodarczej województwa, organizacja konferencji promującej potencjał ekonomiczno-gospodarczy województwa z udziałem przedsiębiorców z regionu oraz prowincji Hubei (maj, październik 2014 r.)
- ✓ Organizacja wizyty Michaela Otto, szefa Otto Group (światowego potentata sprzedaży internetowej), prezentacja potencjału gospodarczego województwa (maj 2014 r.)
- ✓ Przygotowanie projektu dot. promocji województwa kujawsko-pomorskiego podczas Wystawy Światowej EXPO 2015 w Mediolanie.
- ✓ Organizacja spotkania kujawsko-pomorskich przedsiębiorców z Ambasadorem Białorusi – przedstawienie oferty handlowej Białorusi, ze szczególnym uwzględnieniem sektora rolno-spożywczego, przetwórczego a także transportu. Po spotkaniu w kujawsko-pomorskim, strona białoruska przesłała także propozycje obustronnej współpracy w obszarach gospodarki, kultury, turystyki oraz edukacji i sportu pomiędzy województwem kujawsko-pomorskim a Obwodem Mohylewskim.

[Dep. Współpracy Międzynarodowej]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
16	Powołanie wyspecjalizowanej instytucji zajmującej się pozyskiwaniem i obsługą „kluczowych inwestorów” dla województwa kujawsko-pomorskiego	faza początkowa (od 2014)	Opracowano założenia funkcjonowania instytucji zajmującej się pozyskiwaniem i obsługą „kluczowych inwestorów” dla województwa kujawsko-pomorskiego.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Departament Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych, Departament Rozwoju Regionalnego b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych, Departament Rozwoju Regionalnego</p> <p>[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych, Departament Rozwoju Regionalnego]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, samorząd gospodarczy

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca pozostałe podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

17. Rozwój i wzmocnienie współpracy oraz konkurencyjności międzynarodowej

- Od 15 lat TARR S.A. prowadzi Ośrodek Enterprise Europe Network (dawniej Euro Info Centre) finansowany w ramach Programu Ramowego na Rzecz Konkurencyjności i Innowacji przez Komisję Europejską oraz Ministerstwo Gospodarki. Konsultanci EEN wspierają firmy w obszarze stymulowania innowacyjności, umiędzynaradawiania i możliwości dofinansowania ich działalności w postaci indywidualnego doradztwa.

W 2014 r. wprowadzono 33 oferty gospodarcze i technologiczne firm z regionu do bazy Komisji Europejskiej oraz pośredniczono w nawiązaniu kontaktów pomiędzy przedsiębiorcami polskimi i zagranicznymi. Zorganizowano łączenie 7 giełd kooperacyjnych, w których uczestniczyło 16 firm z regionu. Udzielono 284 odpowiedzi na pytania przedsiębiorców oraz start-up'ów z województwa kujawsko-pomorskiego, dotyczących zagadnień o wymiarze europejskim. Dzięki wsparciu biura doprowadzono do podpisania przez 5 przedsiębiorców z regionu transnarodowych porozumień handlowych [więcej informacji nt. EEN znajduje się w kierunku działań 7 Rozwój organizacyjnych form współpracy podmiotów gospodarczych]

[TARR]

- Zaproszenie przez województwo przedstawicieli Stanu Teksas do udziału w Forum Gospodarczym w Toruniu, podczas którego rozmawiano jak skutecznie współpracować z partnerami ze Stanów Zjednoczonych, jakie są perspektywy i szanse współpracy między USA a Polską (marzec 2014 r.)

[Dep. Współpracy Międzynarodowej]

- Realizacja projektu transnarodowego pn. „Visiting Packages for Baltic Sea Region”, finansowanego przez Instytut Szwedzki. Głównym założeniem projektu VP4BSR jest przedyskutowanie tematów i możliwości promocji

regionu Morza Bałtyckiego w kontekście współpracy gospodarczej z krajami azjatyckimi. Cel ten ma zostać osiągnięty w trakcie cyklu 5 spotkań międzynarodowych. W 2014 r. zorganizowano spotkania w Szwecji i Rosji (w 2015 r. planuje się dyskusje i wizyty w Polsce, Estonii i na Łotwie).

[*Dep. Współpracy Międzynarodowej*]

- Współpraca województwa z regionem Aksaray w Turcji. Główne tematy i zakresy współpracy obejmują: rolnictwo jako inteligentna specjalizacja w strategii rozwoju regionu, atrakcyjność inwestycyjna i wspieranie eksportu w Regionalnym Programie Operacyjnym.

Tematami współpracy pomiędzy Województwem Kujawsko-Pomorskim, a Prowincją Aksaray są: rozwój rolnictwa jako sektora gospodarki, zarządzanie środowiskiem, rewitalizacja oraz transport. Wizyta przedstawicieli Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Regionie Aksaray w Turcji we wrześniu 2014 r. odbyła się w ramach realizacji projektu twinningowego Vab PRO (zainicjowanego w podczas konferencji w Ankarze w kwietniu 2014 r.), polegającego na dzieleniu się doświadczeniem samorządowym regionów europejskich z partnerami z Turcji. Podczas wizyty zaprezentowano projekty realizowane w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, rozwój komunikacji i transportu publicznego, rolnictwo jako inteligentna specjalizacja w strategii rozwoju regionu, atrakcyjność inwestycyjna i wspieranie eksportu w Regionalnym Programie Operacyjnym.

[*Dep. Współpracy Międzynarodowej*]

<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
12	Ustanowienie reprezentacji (konsorcjum) województwa kujawsko-pomorskiego w Chinach z oddziaływaniem na rynki azjatyckie	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu			
[<i>Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych, Dep. Rozwoju Regionalnego</i>]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd gospodarczy

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca pozostałe podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

Cel strategiczny: Dostępność i spójność**1. Zapewnienie dostępności zewnętrznej województwa za pomocą dróg krajowych i wojewódzkich**

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
1	Realizacja drogi ekspresowej S5	wstępna faza procesu inwestycyjnego (2014-2019)	23 września 2014 r. GDDKiA w Bydgoszcy ogłosiła postępowanie przetargowe na wyłonienie Wykonawców na budowę odcinków drogi ekspresowej S5: Nowe Marzy – Dworzysko (23,3 km); Dworzysko – Aleksandrowo (22,4 km) oraz Jaroszewo – gr. województwa (25,1 km). 1 października 2014 r. zostało ogłoszone postępowanie przetargowe na pozostałe odcinki: Aleksandrowo – Tryszczyn (14,7 km); Tryszczyn – Białe Błota (13,5 km); Białe Błota – Szubin (9,7 km); Szubin – Jaroszewo (19,3 km). Tym samym prowadzone są postępowania przetargowe na budowę całej prawie 130 km drogi ekspresowej S5 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Planowane zakończenie prac: III kwartał 2019 r. (Źródło: http://www.gddkia.gov.pl/pl/a/16584/Droga-ekspresowa-S5-odc-Dworzysko-Aleksandrowo).
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - GDDKiA b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
2	Realizacja drogi ekspresowej S10	faza projektowa (bd)	Obecny etap: Studium Korytarzowe. Etap prac – analiza wniosków i uwag do wariantów przebiegu, zgłoszonych w trakcie konsultacji społecznych. Stan przygotowań: zlecone opracowanie Studium Korytarzowego, Studium - Techniczno - Ekonomicznego - Środowiskowego oraz materiałów do Decyzji o Środowiskowych Uwarunkowaniach zgody na budowę drogi ekspresowej S-10. Zakładana wg DI do SRT data powstania STEŚ to I kwartał 2015 r., a zakończenie prac budowlanych to III kwartał 2023 r. (Źródło: http://www.gddkia.gov.pl/pl/a/8094/s10-wyrzysk-bydgoszcz-torun-blinno) Organizacja przez Pełnomocnika Marszałka ds. Ładu Przestrzennego spotkań, konsultacji dot. propozycji rozwiązań przebiegu drogi ekspresowej S10 na obszarze województwa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka Toruń-Bydgoszcz w powiązaniu z węzłem autostradowym na A1 w Czerniewicach.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - GDDKiA b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
9	Podjęcie prac na rzecz realizacji drogi ekspresowej S16	nie rozpoczęto realizacji	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA:			

a) bezpośrednio: - GDDKiA b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
4	Przebudowa drogi krajowej nr 15, w tym: realizacja obwodnicy Inowrocławia, realizacja obwodnicy Brodnicy i obwodnicy Kowalewa Pomorskiego, podjęcie prac nad koncepcją całościowej realizacji drogi w standardzie GP2+2; jako priorytet wskazuje się realizację odcinka Inowrocław – Toruń z obwodnicą Inowrocławia	faza projektowa (bd)	<p>Budowa obwodnicy Brodnicy oraz Inowrocławia zostały umieszczone na liście podstawowej Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023.</p> <p>W dniu 5 listopada 2014 r. została podpisana umowa na budowę obwodnicy Inowrocławia w ciągu drogi krajowej nr 15 i 25 (etap I). Obwodnica ma być gotowa w 27 miesiące od daty podpisania umowy (z wyłączeniem okresów zimowych) a zadanie zostanie zrealizowane w systemie Projektuj i Buduj. Na obecnym etapie planowana inwestycja dot. odcinka od węzła Łatkowo na południe. (Źródło: http://www.gddkia.gov.pl/pl/a/14760/Budowa-obwodnicy-Inowroclawia).</p> <p>Poza tym podpisana została <i>Deklaracja na rzecz współpracy w zakresie modernizacji drogi krajowej DK 15 na odcinku Inowrocław (węzeł Łatkowo) – Toruń (węzeł Toruń Zachód)</i> w dniu 1 lipca 2014 r. w Toruniu pomiędzy: samorządem województwa, GDDKiA, Oddziałem w Bydgoszczy, gminą Gniewkowo, miastem Inowrocław, gminą Inowrocław, gminą Miasta Toruń, gminą Wielka Nieszawka, Starostwem Powiatowym w Inowrocławiu. Podjęto wstępne prace studialne w Departamencie RR.</p> <p>W dniu 13 listopada 2014 r. w siedzibie bydgoskiego Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad podpisana została umowa na budowę obwodnicy Brodnicy w ciągu drogi krajowej nr 15. Obwodnica ma być gotowa w 13 miesięcy od daty podpisania umowy (z wyłączeniem okresów zimowych) a zadanie zostanie zrealizowane w systemie Projektuj i Buduj. Źródło: http://www.gddkia.gov.pl/pl/a/17029/Podpisano-umowe-na-budowe-obwodnicy-Brodnicy</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - GDDKiA b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR, Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
5	Przebudowa drogi krajowej nr 25	nie rozpoczęto realizacji	<p>Nie prowadzono żadnych działań. W PBDK na lata 2014-2023 przewidziano (jako zadanie na liście rezerwowej) realizację obwodnic Kamienia Krajeńskiego i Sępólna Krajeńskiego.</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - GDDKiA b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
7	Modernizacja drogi krajowej nr 91	bd	Przeprowadzono przebudowę odcinka drogi ze skrzyżowaniem, na terenie miasta Włocławka.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - GDDKiA b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:*Podmioty odpowiedzialne:*

- administracja rządowa (w aspekcie dróg krajowych),
- samorząd województwa (w aspekcie dróg wojewódzkich),

Rola samorządu województwa:

- możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie do 2020 i po 2020 – zgodnie z harmonogramem wynikającym z opracowań zewnętrznych (w aspekcie dróg krajowych),
- wykonawcza (w aspekcie dróg wojewódzkich),

Zakładany okres realizacji:

- nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych (w aspekcie dróg krajowych),
- do 2020 i po 2020 – zgodnie z harmonogramem wynikającym z opracowań zewnętrznych do 2020 i po 2020 – zgodnie z harmonogramem wynikającym z opracowań zewnętrznych (w aspekcie dróg wojewódzkich).

2. Zapewnienie skomunikowania węzłów dróg ekspresowych i autostrady A1 z siecią dróg niższych kategorii

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
14	Realizacja węzła autostradowego Dźwierzno	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Nie prowadzono żadnych działań. Zakładany węzeł znajduje się na odcinku autostrady zarządzanym przez prywatnego koncesjonariusza firmę GTC S.A.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
12	Przebudowa drogi krajowej nr 62 na odcinku Włocławek – Brześć Kujawski	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - GDDKiA b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa (w aspekcie dróg krajowych), samorząd województwa, samorzady lokalne

Rola samorządu województwa:

- możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie (w aspektach innych niż wskazane jako zadania administracji rządowej),
- wykonawcza w zakresie dróg wojewódzkich; możliwe partnerstwo w zakresie realizacji dróg należących do innych zarządców,

Zakładany okres realizacji:

- nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych (w aspekcie dróg krajowych),
- do 2020 i po 2020 (w aspektach innych niż wskazane jako zadania administracji rządowej).

3. Realizacja regionalnego systemu transportu publicznego „60/90” dla zapewnienia spójności wewnętrznej województwa

- Opracowanie i rozpoczęcie wdrażania Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa kujawsko-pomorskiego, przyjętego uchwałą nr LIII/814/14 przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 29 września 2014 r.

[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
40	Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu regionalnego transportu publicznego	(bd)	Przyjęto Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego województwa kujawsko-pomorskiego – ale jak dotąd brak działań wdrożeniowych
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>			
[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, Dep. Rozwoju Regionalnego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
43	Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu funkcjonowania transportu podmiejskiego („transport aglomeracyjny”) w obszarach funkcjonalnych: Bydgoszczy-Torunia oraz Włocławka, Grudziądz i Inowrocławia	bd	Nie podjęto skoordynowanych działań na rzecz tworzenia systemów zintegrowanych. Miasto Bydgoszcz uruchomiło pojedyncze podmiejskie linie komunikacji miejskiej powiązane z komunikacją miejską – są to działania wpisujące się w założenia przedsięwzięcia, ale stan jest bardzo niesatysfakcjonujący. Zagadnienie prawdopodobnie będzie podejmowane w strategiach dla ZIT i OSI .
<p>(TU: W ZAKRESIE Włocławskiego OF, Grudziądzkiego OF i Inowrocławskiego OF; odnośnie Bydgosko-Toruńskiego OF w kierunku działań nr 4)</p> <p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - bd b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>			
[KPBPPIR, Dep. Rozwoju Regionalnego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
45	Realizacja regionalnego systemu informacji na temat rozkładów jazdy wszystkich przewoźników	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Podjęto próby współpracy z twórcami portalu "Jak dojadę" jednak ze względu na negatywną opinię radców prawnych urzędu odstąpiono od tego zamiaru.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wykonawcza

Zakładany okres realizacji: do 2020

4. Rozwój zintegrowanego systemu transportu publicznego w obszarze metropolitalnym

- Wdrażanie projektu pn. „Szybka Kolej Metropolitalna w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym BiT-City oraz integracja systemów transportu miejskiego”, przez samorząd województwa, miasta: Bydgoszcz, Toruń, Solec Kujawski, spółkę Tramwaj Fordon, PKP SA i PKP PLK, w skład którego wchodzi następujące zadania:
  - ✓ system Bilet Metropolitalny, realizowany już od kilku lat,
  - ✓ integracja systemów transportu miejskiego wraz z zakupem taboru tramwajowego niskopodłogowego w Toruniu,
  - ✓ budowa wiaduktów i przystanków kolejowych [więcej informacji nt. zadania znajduje się przy kierunku działań 11 Poprawa infrastruktury sieci i przystanków kolejowych dla obsługi pasażerskiej oraz rozwój ich zdolności do pełnienia roli węzłów multimodalnych w transporcie pasażerskim],
  - ✓ budowa linii tramwajowej do dzielnicy Fordon w Bydgoszczy,
  - ✓ zakup taboru kolejowego, który ma sprzyjać zwiększeniu liczby połączeń na trasie Bydgoszcz Główna – Toruń Wschodni tak, aby jak najlepiej wykorzystać nowy tabor i dostosować ofertę do potrzeb podróżnych. Docelowo zakłada się, że pociągi między miastami będą kursować w godzinowym cyklu, a w godzinach szczytu co pół godziny,
  - ✓ zakończenie przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. remontu trasy z Bydgoszczy do Torunia w 2014 r., co pozwoliło na skrócenie czasu przejazdu pociągiem o ok. 20 minut.

(zadanie jest współfinansowane ze środków PO IŚ).

[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, <http://bitcity.kujawsko-pomorskie.pl/aktualnosci/35-ralizacja-projektu/157-elf>]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
43	Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu funkcjonowania transportu podmiejskiego („transport aglomeracyjny”) w obszarach funkcjonalnych: Bydgoszczy-Torunia oraz Włocławka, Grudziądz i Inowrocławia	bd	bd
(TU: W ZAKRESIE: Bydgosko-Toruńskiego OF; odnośnie: Włocławskiego OF, Grudziądzkiego OF i Inowrocławskiego OF – w kierunku działań nr 3)			
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
20	Realizacja projektu „BIT-City II”	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie ze stroną rządową Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - PKP PLK S.A. , PKP S.A., gmina Miasto Toruń b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
44	Rozpoczęcie prac studialnych związanych z realizacją szybkiego połączenia szynowego Bydgoszczy i Torunia („tramwaj regionalny”)	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [bd]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wykonawcza, ewentualnie w partnerstwie z samorządami lokalnymi

Zakładany okres realizacji: do 2020

5. Rozwój sieci drogowych o podstawowym znaczeniu dla spójności wewnętrznej województwa

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
6	Przebudowa drogi krajowej nr 67 z realizacją obwodnicy Lipna i połączeniem z DK10/S10	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
13	Przebudowa drogi krajowej nr 62 na odcinku Strzelno-Kobylniki wraz z realizacją obwodnicy Kruszwicy	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio:			

- brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR
[KPBPPiR]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
3	Przebudowa drogi krajowej nr 80	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Podjęto wstępne prace studialne w Dep. Rozwoju Regionalnego. Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego sporządził wariantowe analizy przestrzenne dot. DK80 dla Marszałka. Wariantowe analizy zostały sporządzone ponieważ: zamiast krajowej powinna to być droga regionalna, powinna to być droga 2-jezdniowa o co najmniej 2 pasach ruchu, brak dobrego „przepływu” na drodze oraz jest niebezpieczna m.in. przez wysepki znajdujące się na drodze. W analizie starano się również powiązać tą drogę z Solcem Kujawskim poprzez przeprawę promową.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR</p>			
[KPBPPiR, Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
15	Opracowanie i wdrożenie programu poprawy stanu technicznego sieci dróg wojewódzkich i powiatowych mających kluczowe znaczenie dla dostępności wewnątrzregionalnej	faza początkowa (2014-2015)	Powołanie Zespołu ds. Kujawsko-pomorskiego planu spójności komunikacji drogowej i kolejowej Zarządzeniem Nr 72/2014 Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 15.12.2014 r., który rozpoczął prace związane z opracowaniem dokumentu.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: w zależności od charakteru danego zadania – wykonawcza (ew. wykonawcza w partnerstwie) lub/i inicjująca i wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Departament Rozwoju Regionalnego (na etapie opracowania programu)/ brak podmiotu na etapie wdrażania programu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/ brak podmiotu na etapie wdrażania programu</p>			
[Dep. Rozwoju Regionalnego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
19	Poprawa dostępności północnej i zachodniej części województwa poprzez działania inwestycyjne i organizacyjne wobec drogi powiatowej nr 1015C relacji Tuchola-Tleń	bd	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>			
[bd]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
16	Wdrożenie systemu standaryzacji dróg wojewódzkich	faza początkowa (bd)	Protokołem ustaleń 46/2012 z dnia 14.11.2012 Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął informację o wymaganych standardach dróg wojewódzkich. Przygotowane są dokumentacje na remonty 8 dróg wojewódzkich. Remonty te będą wykonywane po uzyskaniu środków z UE. W ramach realizacji remontów w ramach możliwości będzie wdrażany system standaryzacji dróg wojewódzkich.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej [Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
17	Identyfikacja sieci dróg lokalnych kluczowych dla spójności województwa	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - KPBPPiR b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
10	Podjęcie prac studialnych na rzecz realizacji przepraw drogowych w związku z kompleksowym zagospodarowaniem doliny Wisły – w pierwszym etapie wskazuje się przeprawy poniżej Włocławka oraz w rejonie Solca Kujawskiego	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Nie prowadzono żadnych działań. Realizacja przeprawy poniżej Włocławka jest pośrednio powiązana i uzależniona od realizacji stopnia wodnego w rejonie Siarzewa. W odniesieniu do przeprawy w Solcu Kujawskim - jest wizja przeprawy promowej, którą reguluje porozumienie nr BD-II.041.12.2013 z 15 lipca 2013 zawartego pomiędzy samorządem województwa, powiatem bydgoskim, powiatem toruńskim, gminą Solec Kujawski i gminą Zławieś Wielka. W 2014 r. Biuro ds. Dróg Wodnych uczestniczyło w jednym spotkaniu w Solcu Kujawskim (23.06.2014), na którym ustalono plan zadań. Środki finansowe zaplanowane na opracowanie dokumentacji projektowej zadania zostały przesunięte przez partnerów na rok 2015.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie Zakładany okres realizacji: - REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR, Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:**Podmioty odpowiedzialne:**

- administracja rządowa (w aspekcie dróg krajowych),
- samorząd województwa, samorządy lokalne (w aspektach innych, niż wskazane jako zadania administracji rządowej),

Rola samorządu województwa:

- *możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie (w aspekcie dróg krajowych),*
- *wykonawcza w zakresie dróg wojewódzkich; możliwe partnerstwo w zakresie realizacji dróg należących do innych zarządców (w aspektach innych, niż wskazane jako zadania administracji rządowej),*

Zakładany okres realizacji:

- *nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych (w aspekcie dróg krajowych),*
- *do 2020 (w aspektach innych, niż wskazane jako zadania administracji rządowej),*

6. Tworzenie warunków dla budowy i modernizacji dróg lokalnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
18	Budowa i modernizacja sieci dróg lokalnych kluczowych dla spójności województwa	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>			
[bd]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie określenia zasad wsparcia rozwoju, zaangażowanie na etapie wykonawstwa w zależności od przyjętych rozwiązań

Zakładany okres realizacji: do 2020

7. Usprawnienie systemów transportowych największych miast i obszarów podmiejskich Bydgoszczy-Torunia, Włocławka, Grudziądz i Inowrocławia

- *Wdrażanie systemu ITS przez miasto Bydgoszcz [więcej informacji nt. zadania znajduje się w celu strategicznym Bezpieczeństwo, kierunek działań 7 Rozwój inteligentnych systemów transportowych (ITS)].*

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne:

- *administracja rządowa (w zakresie dróg krajowych),*
- *samorząd województwa, samorządy lokalne (w aspektach innych, niż wskazane jako zadania administracji rządowej),*

Rola samorządu województwa:

- *możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie (w zakresie dróg krajowych),*
- *wykonawcza w zakresie dróg wojewódzkich; możliwe partnerstwo w zakresie realizacji dróg należących do innych zarządców (w aspektach innych, niż wskazane jako zadania administracji rządowej),*

Zakładany okres realizacji:

- *nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych (w zakresie dróg krajowych),*
- *do 2020 (w aspektach innych, niż wskazane jako zadania administracji rządowej).*

8. Budowa obwodnic miejscowości w przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich

- *Wybudowanie obwodnicy Mroczy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 241 (zadanie zostało sfinansowane ze środków RPO)*

[Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]

- *Podjęcie prac związanych z budową obwodnicy Tucholi i Bładowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 240 – opracowywanie studium techniczno-ekonomicznego, przygotowanie materiałów do uzyskania decyzji środowiskowej (zadanie sfinansowano z budżetu województwa),*

[Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]

- Podjęcie prac związanych z budową obwodnicy Płazowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 240 – zawarcie obwodnicy w projekcie rozbudowy drogi 240, decyzja ZRID z dnia 25.06.2014 r. (zadanie sfinansowano z budżetu województwa),
[Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]
- Podjęcie prac związanych z budową obwodnicy Szczepankowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 254 – opracowywanie programu funkcjonalno-użytkowego (zadanie sfinansowano z budżetu województwa),
[Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]
- Podjęcie prac związanych z budową obwodnicy Trłaga w ciągu drogi wojewódzkiej nr 255 – obwodnica jest zawarta w projekcie rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 255, opracowywany jest projekt budowlany (zadanie sfinansowano z budżetu województwa),
[Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]
- Podjęcie prac związanych z budową obwodnicy Lubrańca i Izbicy Kujawskiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 270 – obwodnica została zawarta w projekcie rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 270, opracowywany jest projekt budowlany (zadanie sfinansowano z budżetu województwa),
[Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]
- Podjęcie prac związanych z budową obwodnicy Chełmży w ciągu drogi wojewódzkiej nr 551 – wykonano studium techniczno-ekonomiczne (zadanie sfinansowano z budżetu województwa).
[Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
8	Budowa obwodnicy Grudziądzka w przebiegu DK16 oraz obwodnicy Łasina	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
11	Realizacja obwodnicy Brzeźcia Kujawskiego w przebiegu drogi krajowej nr 62 i dróg wojewódzkich nr: 270, 265 i 268	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: przewidywany udział samorządu województwa jako wykonawcy w partnerstwie Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne:

- administracja rządowa (w aspekcie dróg krajowych),
- samorząd województwa (w aspekcie dróg wojewódzkich),

Rola samorządu województwa:

- możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie (w aspekcie dróg krajowych),
- wykonawcza (w aspekcie dróg wojewódzkich),

Zakładany okres realizacji:

- nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych (w aspekcie dróg krajowych),
- do 2020 i po 2020 – zgodnie z harmonogramem wynikającym z opracowań zewnętrznych (w aspekcie dróg wojewódzkich).

9. Poprawa dostępności kolejowej województwa w transporcie pasażerskim i towarowym

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
23	Kompleksowa modernizacja i przywrócenie ruchu na linii kolejowej nr 356 (odcinek Bydgoszcz – Szubin) oraz rozpoczęcie prac studialnych dotyczących realizacji linii kolejowej Szubin – Żnin	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy w partnerstwie Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego</p> <p>[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
24	Rozpoczęcie prac studialnych dotyczących realizacji linii kolejowej Maksymilianowo – Koronowo	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR</p> <p>[KPBPPiR]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
25	Przebudowa linii kolejowej nr 27 na odcinku Toruń – Skępe	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Brak rekomendacji do realizacji zadania ze strony PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zadanie przewidziane jako rezerwowe w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy w partnerstwie</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego</p> <p>[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
27	Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej Inowrocław-Żnin	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p>			

REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
28	Realizacja przedsięwzięć prowadzących do zwiększenia prędkości podróży na linii 207 Toruń – Malbork z możliwością elektryfikacji	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy w partnerstwie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
29	Poprawa dostępności komunikacyjnej Ciechocinka poprzez zapewnienie komunikacji kolejowej na linii Aleksandrów Kujawski-Ciechocinek	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
30	Rewitalizacja oraz podjęcie starań na rzecz przywrócenia połączeń pasażerskich na linii kolejowej nr 356 na odcinku Kcynia – Gołańcz	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Brak działań. Brak rekomendacji przywrócenia ruchu pasażerskiego na wskazanym odcinku (Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego województwa kujawsko-pomorskiego) ze strony PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
31	Zakup nowoczesnego taboru kolejowego dla połączeń regionalnych na liniach zelektryfikowanych	zaawans. faza procesu inwestycyjnego (2010-2015)	W pierwszym półroczu 2014 r. zakupiono dwa elektryczne zespoły trakcyjne (EZT), które obecnie obsługują połączenia metropolitalne między Toruniem a Bydgoszczą. W grudniu 2014 zostały odebrane kolejne dwa EZT. Dostawcą taboru są Zakłady Pojazdów Szynowych PESA S.A. z Bydgoszczy.

<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa   Rola samorządu województwa: wykonawcza   Zakładany okres realizacji: do 2020 i po 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego   b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego   [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]</p>

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
21	Zapewnienie technicznej możliwości realizacji połączeń pasażerskich z prędkością co najmniej 160 km/h na liniach kolejowych nr: 18, 131, 353 i co najmniej 120 km/h na linii kolejowej nr 201	bd	Dotychczas dokonano rewitalizacji linii kolejowej nr 018 na odcinku Toruń Główny - Bydgoszcz Główna przywracając jej prędkość konstrukcyjną 120 km/h. Rozpoczęto prace studialne dla kolejnego odcinka linii kolejowej nr 018, tj. Kutno - Toruń Główny, których realizacja planowana jest w perspektywie 2014-2020. Wykonawca dokumentacji w ramach wariantów ma rozpatrzyć przystosowanie prędkości konstrukcyjnej do 140km/h oraz 160km/h. Ostateczne decyzję zapadną po uwzględnieniu zakresu koniecznej przebudowy linii, tj. tego czy inwestycja wykróczy poza tereny zamknięte, jakie będą ewentualne możliwości wykupu gruntów, koszty, geometria łuków etc. Są to kryteria, które zawsze determinują zakładaną prędkość konstrukcyjną linii kolejowych. Linia nr 131 na odcinku Bydgoszcz Główna – Tczew została wyremontowana do prędkości 120 km/h w ramach programu inwestycji związanych z Euro 2012.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
22	Przebudowa linii kolejowej nr 208 na odcinku Laskowice Pomorskie – Jabłonowo Pomorskie (I etap) oraz Jabłonowo Pomorskie – Brodnica (II etap)	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Przebudowa linii kolejowej nr 208 na odcinku Laskowice Pomorskie - Jabłonowo Pomorskie będzie realizowana ze środków RPO WK-P. Przebudowa linii kolejowej nr 208 na odcinku Jabłonowo Pomorskie-Brodnica nie jest obecnie uwzględniona w planach inwestycyjnych PKP PLK S.A. przy akceptacji województwa.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy w partnerstwie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa (w aspekcie linii znaczenia państwowego),

Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie,

Zakładany okres realizacji: nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych.

10. Poprawa infrastruktury stacji i przystanków kolejowych dla zdolności przeładunkowych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
32	Budowa kolejowej platformy przeładunkowej w Inowrocławiu	bd	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: w zależności od uwarunkowań zewnętrznych – pożądane do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - bd b) opiekun w ramach UMWK-P: - bd [bd]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
33	Budowa kolejowej platformy przeładunkowej w Laskowicach Pomorskich	bd	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: w zależności od uwarunkowań zewnętrznych – pożądane do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - bd b) opiekun w ramach UMWK-P: - bd [bd]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa

Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych

11. Poprawa infrastruktury stacji i przystanków kolejowych dla obsługi pasażerskiej oraz rozwój ich zdolności do pełnienia roli węzłów multimodalnych w transporcie pasażerskim

- Realizacja zadania pn. „Budowa wiaduktów i przystanków kolejowych w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym BiT-City” w ramach projektu pn. „Szybka Kolej Metropolitalna w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym BiT-City oraz integracja systemów transportu miejskiego”, przez samorząd województwa i miasto Bydgoszcz. W 2014 r. przeprowadzono: budowę wiaduktu kolejowego nad ul. Grunwaldzką w Bydgoszczy oraz wiaduktu drogowego nad linią kolejową w Cierpicach; podpisano umowę o dofinansowanie dla projektu „Budowa wiaduktów i przystanków kolejowych w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym BiT City – Bydgoszcz” (zadanie współfinansowane ze środków POIiŚ). [Więcej informacji nt. zadań realizowanych w ramach projektu BiT City znajduje się w kierunku działań 4 Rozwój zintegrowanego systemu transportu publicznego w obszarze metropolitalnym.]
[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
41	Przebudowa kompleksu dworcowego we Włocławku w celu utworzenia węzła multimodalnego dla obsługi połączeń miasta i sąsiednich powiatów	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Właściciel nieruchomości PKP S.A. przewiduje modernizację lub budowę nowego obiektu w ramach współpracy deweloperskiej.
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020		

REALIZACJA: a) bezpośrednio: - bd b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]
--

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
42	Przebudowa kompleksu dworcowego w Grudziądzu w celu utworzenia węzła multimodalnego dla obsługi połączeń miasta i sąsiednich powiatów	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Właściciel nieruchomości PKP S.A. przewiduje modernizację lub budowę nowego obiektu w ramach współpracy deweloperskiej.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wykonawczy w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - bd b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa

Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych

12. Rozwój Portu Lotniczego w Bydgoszczy

- Prezentacja Portu Lotniczego w Bydgoszczy podczas wizyt potencjalnych partnerów gospodarczych i biznesowych województwa kujawsko-pomorskiego.

[Dep. Współpracy Międzynarodowej]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
34	Realizacja projektu kompleksowej modernizacji Portu Lotniczego w Bydgoszczy, w tym budowa terminala cargo	bd	Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach projektu pn. „Zintegrowany projekt inwestycyjny rozwoju funkcji Portu Lotniczego w Bydgoszczy w ramach węzła komunikacyjnego aglomeracji bydgosko-toruńskiej”, dofinansowanych z RPO. Wskazane w Strategii działania zostały uwzględnione w Planie Generalnym dla Portu Lotniczego Bydgoszcz na lata 2014-2034 jako niezbędne składniki rozwoju lotniska.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Port Lotniczy Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, Port Lotniczy Bydgoszcz]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
26	Budowa linii kolejowej Trzciniec – Solec Kujawski dla poprawy dostępności Portu Lotniczego w Bydgoszczy	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy w partnerstwie			

Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
35	Ustanowienie połączeń lotniczych Portu w Bydgoszczy z co najmniej dwoma portami lotniczymi pełniącymi rolę „hubów” przesiadkowych	faza początkowa (bd)	<p>Podjęmowane były działania zmierzające do pozyskiwania przewoźników, rozbudowy siatki połączeń w zakresie lotów regularnych i czarterowych. Rozmowy handlowe z touroperatorami i liniami lotniczymi były prowadzone w celu uruchomienia połączenia do semi-hub/mniejszego portu przesiadkowego oraz hub/dużego międzynarodowego portu przesiadkowego, rozbudowania siatki połączeń tanich linii lotniczych, a także kierunków czarterowych sezonowych oraz całorocznych. W 2014 r. pozyskano nowe kierunki: czarter Kos oraz regularne połączenie z Warszawą oferowane przez przewoźnika krajowego Eurolot od kwietnia 2014 r. Zakończono kilkuletni proces negocjacyjny z linią lotniczą Lufthansa, dotyczący uruchomienia połączenia do hub/dużego portu przesiadkowego - 19.11.2014 przewoźnik ten ogłosił uruchomienie trasy całorocznej Frankfurt-Bydgoszcz-Frankfurt, które będzie realizowane od 29.03.2015 r., w konfiguracji 4 połączenia tygodniowo. Połączenie z Bydgoszczy pozwoli na wygodną przesiadkę (w ciągu 2h) na loty oferowane przez Lufthansę z Frankfurtu m.in. do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - europejskich portów lotniczych: Berlin Tegel, Aberdeen, Wiedeń, Hamburg, Florencja, Sztokholm, Londyn Heathrow, Barcelona, Paryż (De Gaulle), Palma di Mallorca, Wenecja, Monachium, Oslo, Manchester, Amsterdam, Rzym, Dusseldorf, Zurych, Mediolan, Bolonia, Turyn, Edynburg, Nİcea, Genewa, Bazylea, Aalborg, Kopenhaga, Dublin, Sofla, Budapeszt, - poza europejskich portów lotniczych: Waszyngton, Nowy Jork, Szanghaj, Pekin, Chicago, San Francisco, Seul, Bangkok, Boston, Nanjing, Tokio, Toronto, Rijad, Tel Awiw. <p>Ponadto w wyniku prowadzonych rozmów z przewoźnikami pozyskano całoroczne połączenia regularne do Warszawy jako semi-hub/mniejszy port przesiadkowy. Loty realizowane są od kwietnia 2014 r. przez przewoźnika krajowego Eurolot, 12 połączeń tygodniowo.</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: Port Lotniczy Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Port Lotniczy Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, Port Lotniczy Bydgoszcz]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: w zależności od charakteru danego zadania – wykonawcza lub/i inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: do 2020

13. Wsparcie inicjatyw na rzecz rozwoju małych lotnisk dla celów biznesowych, sportowych, turystycznych w zakresie rozbudowy bazy noclegowej, szkoleniowej, hangarowej, sprzętowej

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
36	Opracowanie koncepcji (z elementami programu) rozwoju lotnisk aeroklubowych dla celów biznesowych i turystycznych	bd	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie opracowania koncepcji, wspierająca w zakresie realizacji</p>			

koncepcji Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [bd]
--

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne

14. Rewitalizacja dróg wodnych dla celów transportowych i turystycznych

- Lobbowanie na rzecz powołania Zarządu Dorzecza Wisły [więcej informacji w celu strategicznym Bezpieczeństwo, przy kierunku działań 1 Kompleksowe zagospodarowanie Dolnej Wisły] oraz Europejskiego Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych w Bydgoszczy.
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Realizacja współpracy w ramach zawartego przez 5 województw porozumienia w sprawie rewitalizacji MDW E70: warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego, wielkopolskiego i lubuskiego (spotkania robocze: 4 marca w Toruniu, 10 czerwca w Bydgoszczy, 25 sierpnia w Kątach Rybackich),
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Koordynacja działań 5 województw: warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego, mazowieckiego i lubelskiego w ramach podpisanego listu intencyjnego w sprawie rewitalizacji MDW E40 (podpisanie listu intencyjnego, poszerzającego współpracę o województwo lubelskie nastąpiło 28-29 października w Lublinie),
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Realizacja wstępnych prac organizacyjnych, związanych z projektem pn. „Międzynarodowe partnerstwo dla rozwoju MDW E40 na odcinku Gdańsk-Warszawa”, realizowanego w ramach programu rządu holenderskiego „Partners of International Business”,
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Prowadzenie strony internetowej Kujawsko-Pomorskiego Forum Wodnego (www.forumwodne.kujawsko-pomorskie.pl), promującej kompleksowe zagospodarowanie Wisły.
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Prezentowanie i promowanie potrzeby rozpoczęcia realizacji jednej z kluczowych inwestycji w zakresie gospodarki wodnej dla województwa – tj. platformy multimodalnej w rejonie Bydgoszczy – Solca Kujawskiego podczas spotkań, konferencji, inicjatyw i warsztatów, m.in. organizowanych przez Biuro ds. Dróg Wodnych [więcej informacji nt. wydarzeń podczas których promowano inwestycję znajduje się przy przedsięwzięciu 2 Budowa stopnia wodnego poniżej Włocławka w celu strategicznym Bezpieczeństwo]. Inwestycja była promowana podczas tych samych wydarzeń co realizacja kolejnego stopnia wodnego na Wiśle Nieszawa-Ciechocinek. Działania lobbujące prowadzone były w celu rozpoczęcia realizacji obu inwestycji w bieżącym okresie finansowania 2014-2020, z równoczesnym uwzględnieniem ich w dokumentach strategicznych oraz próbą skonstruowania montażów finansowych.
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Przygotowanie założeń do projektu transnarodowego dot. przywrócenia funkcji transportowych na śródlądowych drogach wodnych. Projekt zostanie złożony na początku 2015, w ramach programu INTERREG Region Morza Bałtyckiego.
[Dep. Współpracy Międzynarodowej]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
37	Podjęcie działań na rzecz stworzenia technicznych możliwości dla transportowego i turystycznego wykorzystania drogi wodnej E-40 (rewitalizacja drogi E-40)	faza projektowa (2009-2050)	Brak działań o charakterze inwestycyjnym, wyłącznie działania o charakterze promocyjnym mające na celu „tworzenie korzystnego klimatu” dla przedsięwzięcia. 1) Zgłoszenie inwestycji do strategicznych dokumentów krajowych – Masterplanu oraz Planów Gospodarowania Wodami (kluczowych dokumentów w dziedzinie gospodarki wodnej w kraju). Umieszczenie tych inwestycji w obu dokumentach spowodowało, że mogą one być realizowane w najbliższej perspektywie finansowej na lata 2014-2020 i są uwzględniane w sporządzaniu odpowiednich dokumentów niższego szczebla np. przy modelowaniu hydraulicznym Wisły czy Planach Zarządzania Ryzykiem

		<p>Powodziowym. Ponadto inwestycja została także zgłoszona do Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020, którego zapisy umożliwiają i niejako rozpoczynają proces rewitalizacji dróg wodnych w regionie. Nie było jednak możliwe umieszczenie zapisów z dziedziny gospodarczego wykorzystania rzek, w ostatecznej wersji RPO na lata 2014-2020.</p> <p>2) Organizacja cyklicznych spotkań Zespołu Doradczego Marszałka Województwa ds. rewitalizacji dróg wodnych województwa kujawsko-pomorskiego.</p> <p>3) Organizacja bloku tematycznego „gospodarka wodna” podczas XXI Forum Gospodarczego w Toruniu 3 marca 2014 r., jednego z największych kongresów gospodarczych w Polsce.</p> <p>4) Współorganizacja Międzynarodowych Targów, Sejmiku i Konferencji Żeglugi Śródlądowej i Gospodarki Wodnej WaterWays EXPO 2014 w dniach 10-12 czerwca 2014 r. w Bydgoszczy, największej tego typu imprezy w kraju, promującej szeroko rozumianą gospodarkę wodną. Województwo współorganizując wydarzenie przyczyniło się w dużym stopniu do promocji regionu (zarówno poprzez stoisko wystawiennicze jak i panele tematyczne konferencji) jako miejsca skrzyżowania dwóch dróg wodnych MDW E40 i MDW E70 a także miejsca o wyjątkowym potencjale "wodnym". Ponadto targi ułatwiły dotarcie do różnych gremiów odpowiedzialnych za gospodarkę wodną i rozszerzenia prowadzonych przez nas działań lobbingsowych dla kompleksowego zagospodarowania dolnej Wisły.</p> <p>5) Nawiązanie współpracy z uczestnikami projektu „Odbudowa drogi wodnej E40 na odcinku Dniepr – Wisła: od strategii do planowania” w połowie 2014 r. Zakłada ona przede wszystkim współpracę województw na rzecz rewitalizacji dróg wodnych w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem MDW E40 oraz równoczesnej współpracy lidera projektu z partnerami z Białorusi i Ukrainy, przez które to kraje przebiega dalszy odcinek MDW E40. Ramy dalszej współpracy mają być opracowane w roku bieżącym.</p> <p>6) Organizacja warsztatów terenowych w dniu 5 września 2014 r. w formie rejsu Wisłą z Nieszawy do Grudziądza, które były doskonałą platformą do prowadzenia dialogu zainteresowanych środowisk: naukowych, samorządowych, przedsiębiorców i ekologów na rzecz rewitalizacji rzek w Polsce. Przedstawiły najbardziej zdewastowany odcinek dolnej Wisły, a także wskazały na szanse, możliwości i zasadność jej zagospodarowania w celach transportowych, retencyjnych, przyrodniczych, hydroenergetycznych i turystycznych z zachowaniem wymogów środowiskowych i Ramowej Dyrektywy Wodnej. Przedstawione zostały również: założenia budowy platformy multimodalnej w rejonie Bydgoszczy-Solca Kujawskiego jako niezbędnego zaplecza logistycznego dla polskich portów morskich oraz wpływ budowy kolejnego stopnia wodnego na Wiśle poniżej Włocławka na poprawę bezpieczeństwa powodziowego i warunków żeglugowych. Wydarzenie zakończyło się otwarciem zrewitalizowanej przez miasto Przystani w Grudziądzu.</p> <p>7) Udział w posiedzeniu i przygotowanie stanowiska Kujawsko-Pomorskiego Zespołu Parlamentarnego, dotyczącego konieczności podjęcia stanowczych działań na rzecz wykorzystania potencjału gospodarczego rzeki Wisły oraz korzyści płynących z rozwoju żeglugi śródlądowej, hydroenergetyki i turystyki wodnej, które w naszym województwie są szczególnie korzystne. Stanowisko zostało zaprezentowane i przyjęte podczas posiedzenia w dniu 8 października 2014 r.</p> <p>8) Rozszerzenie Listu intencyjnego w sprawie woli współpracy przy aktywizacji gospodarczej obszarów nadwodnych, gospodarczego wykorzystania rzek i Zalewu Wiślanego oraz reaktywowania potencjalnej MDW E40, którego kujawsko-pomorskie jest liderem, o województwo lubelskie (łącznie: woj. pomorskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie, kujawsko-pomorskie i lubelskie) 29.10 2014 r. podczas Konwentu Marszałków Województw RP w Kazimierzu Dolnym. W ten sposób cały polski odcinek projektowanej MDW E40 został objęty współpracą międzywojewódzką.</p> <p>9) Inicjatywa Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, proponująca podjęcie przez Pana Prezydenta RP działań dotyczących ww. problemów i zainicjowanie w tej sferze merytorycznego dialogu – „Okrągłego Stołu ds. aktywizacji gospodarczej polskich rzek” – środowisk prorozwojowych ze środowiskami ekologicznymi. Marszałek wystąpił z powyższą inicjatywą 12 listopada 2014 r., przekazując stosowne pismo do kancelarii Prezydenta RP. Inicjatywa ta została zaakceptowana przez Prezydenta i w chwili obecnej województwo jest w kontakcie z kancelarią, odnośnie szczegółów jej realizacji.</p> <p>10) Udział w konferencji Inwapo, poświęconej problematyce zagospodarowania Dolnej Wisły w Warszawie 5 grudnia 2014 r. Podczas</p>
--	--	---

		spotkania podsumowano wyniki polskiej części projektu „Inwapo – Modernizacja Śródlądowych Dróg Wodnych i Portów Morskich”, przedstawiono m.in. badania pilotażowego systemu wspomagającego żeglugę na odcinku Dolnej Wisły między Warszawą a Gdańskiem (przeprowadzane przez Akademię Morską w Szczecinie) oraz studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowe rewitalizacji i przywrócenia żeglowności Dolnej Wisły na odcinku Warszawa – Gdańsk (przygotowane przez Akademię Morską w Gdyni oraz Energa Inwest S.A.)
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie Zakładany okres realizacji: termin realizacji jest zależny od planów działań podmiotu odpowiedzialnego za zadanie REALIZACJA: a) bezpośrednio: - administracja rządowa, Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych <i>[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]</i>		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
38	Stworzenie możliwości turystycznego wykorzystania oraz małego ruchu transportowego na drodze wodnej E-70 w ramach Wielkiej Pętli Wielkopolski (rewitalizacja drogi E-70)	faza projektowa (2009-2050)	<p>Brak działań o charakterze inwestycyjnym, wyłącznie działania o charakterze promocyjnym mające na celu „tworzenie korzystnego klimatu” dla przedsięwzięcia.</p> <p>1) Zgłoszenie inwestycji do strategicznych dokumentów krajowych – Masterplanu oraz Planów Gospodarowania Wodami (kluczowych dokumentów w dziedzinie gospodarki wodnej w kraju). Umieszczenie tych inwestycji w obu dokumentach spowodowało, że mogą one być realizowane w najbliższej perspektywie finansowej na lata 2014-2020 i są uwzględniane w sporządzaniu odpowiednich dokumentów niższego szczebla np. przy modelowaniu hydraulicznym Wisły czy Planach Zarządzania Ryzykiem Powodziowym. Ponadto inwestycja została także zgłoszona do Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020, którego zapisy umożliwiają i niejako rozpoczynają proces rewitalizacji dróg wodnych w regionie. Nie było jednak możliwe umieszczenie zapisów z dziedziny gospodarczego wykorzystania rzek, w ostatecznej wersji RPO na lata 2014-2020.</p> <p>2) Organizacja cyklicznych spotkań Zespołu Doradczego Marszałka Województwa ds. rewitalizacji dróg wodnych województwa kujawsko-pomorskiego.</p> <p>3) Współorganizacja Międzynarodowych Targów, Sejmiku i Konferencji Żeglugi Śródlądowej i Gospodarki Wodnej WaterWays EXPO 2014 w dniach 10-12 czerwca 2014 r. w Bydgoszczy, największej tego typu imprezy w kraju, promującej szeroko rozumianą gospodarkę wodną. Województwo współorganizując wydarzenie przyczyniło się w dużym stopniu do promocji regionu (zarówno poprzez stoisko wystawiennicze jak i panele tematyczne konferencji) jako miejsca skrzyżowania dwóch dróg wodnych MDW E40 i MDW E70 a także miejsca o wyjątkowym potencjale "wodnym". Ponadto targi ułatwiły dotarcie do różnych gremiów odpowiedzialnych za gospodarkę wodną i rozszerzenia prowadzonych przez nas działań lobbingsowych dla kompleksowego zagospodarowania dolnej Wisły.</p> <p>4) Organizacja warsztatów terenowych w dniu 5 września 2014 r. w formie rejsu Wisłą z Nieszawy do Grudziądza, które były doskonałą platformą do prowadzenia dialogu zainteresowanych środowisk: naukowych, samorządowych, przedsiębiorców i ekologów na rzecz rewitalizacji rzek w Polsce. Przedstawiły najbardziej zdewastowany odcinek dolnej Wisły, a także wskazały na szanse, możliwości i zasadność jej zagospodarowania w celach transportowych, retencyjnych, przyrodniczych, hydroenergetycznych i turystycznych z zachowaniem wymogów środowiskowych i Ramowej Dyrektywy Wodnej. Przedstawione zostały również: założenia budowy platformy multimodalnej w rejonie Bydgoszczy-Solca Kujawskiego jako niezbędnego zaplecza logistycznego dla polskich portów morskich oraz wpływ budowy kolejnego stopnia wodnego na Wiśle poniżej Włocławka na poprawę bezpieczeństwa powodziowego i warunków żeglugowych. Wydarzenie zakończyło się otwarciem zrewitalizowanej przez miasto Przystani w Grudziądzu.</p> <p>5) Kontynuacja współpracy w ramach międzywojewódzkiego porozumienia województw: pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego,</p>

		<p>wielkopolskiego i lubuskiego poprzez wspólne działania (m.in. druk materiałów promocyjnych, udział w targach wystawienniczych, organizacja konferencji) oraz podpisanie Deklaracji Programowej w sprawie planu działań na rzecz rozwoju polskiego odcinka MDW E70 w latach 2015-2020 w Kątach Rybackich 28 sierpnia 2014 r. Deklaracja określiła plan działań na rzecz rozwoju polskiego odcinka MDW E70 w latach 2015-2020 i jest bezpośrednią kontynuacją wcześniejszej, owocnej współpracy pomiędzy województwami.</p> <p>6) Udział w konferencji „Zalew możliwości” w Kątach Rybackich w dniach 25-26 sierpnia 2014 r. oraz podczas rejsu po Zalewie Wiślanym. W obecności Marszałka Senatu RP i Wiceministra Infrastruktury i Rozwoju przedstawiciele województw kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego, zadeklarowali wolę ścisłej współpracy na rzecz dalszego rozwoju planowanej MDW E70 w aspekcie turystycznym i transportowym na terenie Polski. Drugim tematem przewodnim była sprawa przekopu przez Mierzęję Wiślaną, który jest czołowym projektem wodnym woj. warmińsko-mazurskiego.</p> <p>7) Inicjatywa Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, proponująca podjęcie przez Pana Prezydenta RP działań dotyczących ww. problemów i zainicjowanie w tej sferze merytorycznego dialogu – „Okrągłego Stołu ds. aktywizacji gospodarczej polskich rzek” – środowisk prorozwojowych ze środowiskami ekologicznymi. Marszałek wystąpił z powyższą inicjatywą 12 listopada 2014 r., przekazując stosowne pismo do kancelarii Prezydenta RP. Inicjatywa ta została zaakceptowana przez Prezydenta i w chwili obecnej województwo jest w kontakcie z kancelarią, odnośnie szczegółów jej realizacji.</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: w zależności od charakteru danego zadania – wykonawcza (ew. wykonawcza w partnerstwie) lub/i inicjująca i wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Departament Rozwoju Regionalnego, Biuro ds. Dróg Wodnych b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]</p>		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa

Rola samorządu województwa: -

Zakładany okres realizacji: nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych

15. Budowa zintegrowanego systemu towarowego transportu multimodalnego

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
39	Utworzenie platformy multimodalnej w rejonie Solca Kujawskiego – Bydgoszczy Łęgnowa	faza projektowa (2012-2050)	<p>Brak działań o charakterze inwestycyjnym, wyłącznie działania o charakterze promocyjnym mające na celu „tworzenie korzystnego klimatu” dla przedsięwzięcia, promujące ideę transportu wodnego.</p> <p>1) Zgłoszenie inwestycji do strategicznych dokumentów krajowych – Masterplanu oraz Planów Gospodarowania Wodami (kluczowych dokumentów w dziedzinie gospodarki wodnej w kraju). Umieszczenie tych inwestycji w obu dokumentach spowodowało, że mogą one być realizowane w najbliższej perspektywie finansowej na lata 2014-2020 i są uwzględniane w sporządzaniu odpowiednich dokumentów niższego szczebla np. przy modelowaniu hydraulicznym Wisły czy Planach Zarządzania Ryzykiem Powodziowym. Ponadto inwestycja została także zgłoszona do Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020, którego zapisy umożliwiają i niejako rozpoczynają proces rewitalizacji dróg wodnych w regionie. Nie było jednak możliwe umieszczenie zapisów z dziedziny gospodarczego wykorzystania rzek, w ostatecznej wersji RPO na lata 2014-2020.</p> <p>2) Organizacja warsztatów terenowych w dniu 5 września 2014 r. w formie rejsu Wisłą z Nieszawy do Grudziądza, które były doskonałą platformą do prowadzenia dialogu zainteresowanych środowisk: naukowych,</p>

		<p>samorządowych, przedsiębiorców i ekologów na rzecz rewitalizacji rzek w Polsce. Przedstawiły najbardziej zdewastowany odcinek dolnej Wisły, a także wskazały na szanse, możliwości i zasadność jej zagospodarowania w celach transportowych, retencyjnych, przyrodniczych, hydroenergetycznych i turystycznych z zachowaniem wymogów środowiskowych i Ramowej Dyrektywy Wodnej. Przedstawione zostały również: założenia budowy platformy multimodalnej w rejonie Bydgoszczy-Solca Kujawskiego jako niezbędnego zaplecza logistycznego dla polskich portów morskich oraz wpływ budowy kolejnego stopnia wodnego na Wiśle poniżej Włocławka na poprawę bezpieczeństwa powodziowego i warunków żeglugowych. Wydarzenie zakończyło się otwarciem zrewitalizowanej przez miasto Przystani w Grudziądzu.</p> <p>3) Przygotowanie Listu intencyjnego regulującego formę współpracy pomiędzy samorządami: województwa, Bydgoszczy i Solca Kujawskiego, mającego na celu zwiększenie atrakcyjności gospodarczej regionu poprzez wykorzystanie potencjału transportowego Wisły, a w szczególności poprzez rozwój intermodalności z wykorzystaniem śródlądowego transportu wodnego oraz wzrost potencjału endogenicznego obszarów aktywności gospodarczej miast wojewódzkich Bydgoszczy i Torunia oraz obszaru powiązanego z nimi funkcjonalnie. Podpisanie Listu zostało przesunięte na rok 2015.</p> <p>4) Współpraca z RZGW w Gdańsku w celu poprawy warunków żeglugowych na Dolnej Wiśle. Prowadzone działania przełożyły się częściowo na wpisanie inwestycji województwa do dokumentów strategicznych oraz na metodykę modelowania hydraulicznego, które przeprowadzało RZGW.</p> <p>5) Udział w szkoleniach i spotkaniach z partnerami zagranicznymi, dotyczących możliwości sfinansowania wstępnej dokumentacji lokalizacyjnej inwestycji w ramach Programu Region Morza Bałtyckiego (BSR) (Europejska Współpraca Terytorialna „INTERREG II C”).</p> <p>6) Udział w spotkaniach mających na celu poszukiwanie partnerów w zakresie realizacji zadania, ze szczególnym uwzględnieniem firm logistycznych oraz portów morskich. Jednym z takich spotkań było spotkanie z portem morskim w Hamburgu, liderem międzynarodowego projektu pn. „Emma” w ramach BSR, do którego województwo chce dołączyć (26 listopada 2014 r. w Warszawie). Port ten szczególny nacisk kładzie na rozwój bezpośrednich zapleczy portów morskich na śródlądziu w postaci rewitalizacji dróg wodnych, ich promocję oraz wprowadzenie nowoczesnych systemów zarządzania żeglugą.</p> <p>7) Udział w opracowaniu dokumentów wskazujących zasadność lokalizacji inwestycji oraz określających charakterystykę badanego obszaru pod kątem hydrologicznym i logistycznym. Dotyczyło to przede wszystkim platformy multimodalnej dla której w roku 2014 r. przygotowano zostały wstępne dokumenty lokalizacyjne. Zleceniodawcą ww. dokumentów była Gmina Solce Kujawski. Opracowane zostały m.in. Budowa multimodalnej bazy kontenerowej na rzece Wiśle w Solcu Kujawskim, Analiza hydrotechniczna możliwości lokalizacji bazy przeładunków kontenerowo-masowych w rejonie Solca Kujawskiego oraz Uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia „budowa multimodalnej bazy kontenerowej na rzece Wiśle w Solcu Kujawskim”.</p> <p>8) Stałe prowadzenie działań promujących budowę platformy multimodalnej – publikacja artykułów prasowych, prezentacje podczas targów, konferencji i spotkań oraz lobbowanie inwestycji wśród władz centralnych.</p> <p>9) Przygotowanie do organizacji pokazowego rejsu barki towarowej wraz z kontenerami w kwietniu/maju 2015 r. z Gdańska do Solca Kujawskiego, ukazującego możliwości transportowe Wisły oraz zapotrzebowanie na tego typu transport przez firmy z regionu. Ma on jednoznacznie stwierdzić, że w obecnych warunkach możliwy jest transport kontenerów (dwie warstwy) drogą wodną Wisły z Gdańska do Solca Kuj. Odbiorcami przedsięwzięcia będzie zarówno administracja rządowa, jak również wszystkie środowiska dla których potencjał rzeczny jest szansą rozwoju.</p> <p>10) Omówienie problematyki realizacji projektu podczas Międzynarodowych Targów Żeglugi Śródlądowej i Gospodarki Wodnej WaterWays EXPO 2014 w dniach 10-12 czerwca 2014 r. Rozmowy prowadzono z różnymi środowiskami uczestniczącymi w wydarzeniu.</p> <p>11) Inicjatywa Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, proponująca podjęcie przez Pana Prezydenta RP działań dotyczących ww. problemów i zainicjowanie w tej sferze merytorycznego dialogu – „Okragłego Stołu ds. aktywizacji gospodarczej polskich rzek” – środowisk prorozwojowych ze środowiskami ekologicznymi. Marszałek wystąpił z powyższą inicjatywą 12 listopada 2014 r., przekazując stosowne pismo do kancelarii Prezydenta RP. Inicjatywa ta została zaakceptowana przez Prezydenta i w chwili obecnej województwo jest w kontakcie z kancelarią, odnośnie szczegółów jej realizacji.</p>
--	--	---

<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: w zależności od uwarunkowań zewnętrznych związanych z realizacją drogi E-40</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorząd województwa (DRR, Biuro ds. Dróg Wodnych), miasto Bydgoszcz, gmina Solec Kujawski b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]</p>
--

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: w zależności od charakteru danego zadania – wykonawcza lub/i inicjująca

Zakładany okres realizacji: do 2020

16. Rozwój sieci dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych o znaczeniu transportowym

- Przygotowanie projektu *Wytycznych dla realizacji inwestycji związanych z infrastrukturą rowerową*, które mają posłużyć jednostkom samorządu terytorialnego, projektantom oraz innym instytucjom działającym na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego jako podstawa do planowania, budowy i zarządzania siecią dróg rowerowych. Dokument stanowi zbiór podstawowych wytycznych, znajdujących się w obowiązujących przepisach, które dotyczą projektowania dróg rowerowych. Materiał uzupełniono o dobre praktyki opisane w innych publikacjach, a także doświadczenia wynikające z dotychczasowej realizacji inwestycji w tym zakresie.
[Dep. Inwestycji i Infrastruktury Drogowej]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: w zależności od charakteru danego zadania – wykonawcza lub/i inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: do 2020 i po 2020

Cel strategiczny: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi

ROZWÓJ SPOŁECZNY

1. Wzmacnianie relacji i więzi społecznych

- Przygotowywanie przez ROPS w Toruniu *Strategii polityki społecznej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020*, której opracowanie zostało wywołane uchwałą nr LII/807/14 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania *Strategii polityki społecznej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020* (zadanie finansowane ze środków budżetu województwa, będących w dyspozycji ROPS w Toruniu).
[ROPS]
- Opracowanie przez ROPS w Toruniu raportu pt. *Ocena zasobów pomocy społecznej w województwie kujawsko-pomorskim za 2013 r.*, prezentującego dane dotyczące m.in. wybranych usług pomocy społecznej, infrastruktury pomocy i integracji społecznej oraz pieczy zastępczej. Zasadniczą część raportu stanowią rekomendacje, wypływające z analizy danych oraz wniosków, powstałych w oparciu o zgromadzone informacje. Zidentyfikowano najważniejsze problemy społeczne w gminach województwa oraz najistotniejsze potrzeby rodzin, mieszkających w regionie. Rekomendacje stanowią zalecenia oraz określają kierunki działań, zmierzających do poprawy, bądź zmiany niekorzystnych tendencji (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).
[ROPS]
- Udział w badaniu ogólnopolskim, koordynowanym przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich pn. *Współpraca instytucji pomocy społecznej z innymi instytucjami na terenie gminy, powiatu, województwa zajmującymi się pomocą i wsparciem rodzin i jej wpływ na skuteczność działań pomocy społecznej*. Podstawowym celem badania był opis oraz charakterystyka form współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (OPS i PCPR) z podmiotami działającymi w zakresie pomocy i wsparcia rodzin, a także ocena wpływu tego rodzaju współpracy na skuteczność działań pomocy społecznej. Efektem przeprowadzonego badania jest szeroka diagnoza przedmiotowej problematyki oraz wypracowanie rekomendacji, które mają wpłynąć na poprawę jakości i poszerzenie współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z innymi podmiotami. Badanie powstało w oparciu o narzędzie wypracowane przez CRZL, natomiast raport z badania został przesłany do CRZL oraz zamieszczony na stronie internetowej ROPS w Toruniu (zadanie było współfinansowane ze środków PO KL).
[ROPS]
- Podjęcie działań na rzecz integrowania środowiska osób niepełnosprawnych z osobami sprawnymi, poprzez organizację koncertów, spotkań edukacyjnych pacjentów i ich bliskich przez Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka w Bydgoszczy (zadanie realizowane ze środków Centrum Onkologii).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- ROPS w Toruniu przy współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej dokonał oceny 6 wniosków konkursowych o dofinansowanie zadań w ramach Programu Ministerstwa pn. „Świetlica-Dzieci-Praca” na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w gminie w latach 2011-2015 (etap regionalny). W efekcie podjętych prac dofinansowanie otrzymał jeden podmiot z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, tj. gmina Sadki na projekt "Bliżej Siebie", mający na celu integrację środowiska rodzinnego jak i współpracę lokalnych instytucji na rzecz działania rodziny.
[ROPS]
- Przystąpienie przez ROPS w Toruniu do realizacji projektu systemowego pn. „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji”, realizowanego w ramach PO KL, przy którym współpracowały trzy instytucje centralne (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Instytut Rozwoju Służb Społecznych) oraz inne ROPS. W efekcie wdrażania projektu w strukturze ROPS w Toruniu utworzono Obserwatorium Integracji Społecznej (OIS) w celu umożliwienia monitorowania i oceny efektywności działań z zakresu integracji i pomocy społecznej prowadzonej w regionie. Przez okres realizacji projektu tj. w latach 2011-2014 wykonano szereg badań regionalnych z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej, dotyczących m.in. następujących zagadnień: pieczy zastępczej, w tym asystentury rodzinnej i rodzin zastępczych, problematyki ubóstwa, zjawiska przemocy w rodzinie, zjawiska bezdomności, sytuacji życiowej i potrzeb osób starszych. Projekt przyczynił się do poszerzenia wiedzy na temat wybranych zagadnień i rekomendowania działań zaradczych, mających na celu poprawę sytuacji w obszarze pomocy i integracji społecznej.
[ROPS]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
12	Utworzenie sieci osiedlowych przestrzeni integracji mieszkańców w Toruniu	bd	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne		

<p>Rola samorządu województwa: wspierająca   Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne   REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu   b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>
<p>[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]</p>

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

*Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
 Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe*

2. Promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie

- Organizacja otwartego konkursu ofert na realizację zadań samorządu województwa w zakresie „Wsparcia zajęć rozwojowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym” (nr 6/2014). Prowadzone działania ukierunkowane były na poszerzanie wiedzy i zainteresowań dzieci i młodzieży, zapewnienie ich uspołecznienia (m.in. zadania prowadzone we współpracy z partnerami z zagranicy, uwzględniające zagadnienia i umiejętności przygotowujące do funkcjonowania w nowoczesnym społeczeństwie: przeciwdziałanie rasizmowi i ksenofobii, dialog międzykulturowy, edukacja globalna, międzynarodowa ochrona praw człowieka), przeciwdziałanie zjawisku przemocy (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Organizacja otwartego konkursu ofert na realizację zadań samorządu województwa w zakresie „Wsparcia prac wychowawczych z dziećmi i młodzieżą realizowanych przez organizacje młodzieżowe” (nr 7/2014). Prowadzone działania ukierunkowane były na uspołecznienie oraz integrację dzieci i młodzieży, poszerzenie ich wiedzy i zainteresowań, krzewienie postawy patriotycznej, przeciwdziałanie zjawisku przemocy, przygotowanie do funkcjonowania w nowoczesnym społeczeństwie (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Wspieranie kompetencji, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w świecie: znajomości języków obcych, rozumieniu zjawisk różnorodności i wielokulturowości, procesów globalizacji, współpracy i konkurencyjności ponadnarodowej poprzez współpracę z innymi jst w województwie, organizacjami pozarządowymi, placówkami oświatowymi i naukowymi. Środkami z budżetu województwa wspierano m.in. następujące aktywności:

- ✓ udział w międzynarodowych konkursach i wydarzeniach kulturalnych, sportowych, społecznych (np. udział pianisty w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym w Shanghaju, Chiny; udział chóru akademickiego UKW w Bydgoszczy w festiwalu Muzycznym w Neerpelt w Belgii; udział wioślarzy reprezentujących województwo w międzynarodowych zawodach organizowanych w USA; udział uczniów I LO w Toruniu w symulacji obrad ONZ LEMUN i HagaMUN; I Letni Uniwersytet Dyplomacji – wspólny projekt UKW w Bydgoszczy, Polskiego Instytutu Dyplomacji w Warszawie oraz województwa, który odbywał się pod honorowym patronatem Ministra Spraw Zagranicznych),
- ✓ międzynarodowa wymiana młodzieży (np. Integracyjne Dni Studentów Europy – integracja środowisk studenckich, reprezentujących różne narodowości i kultury w Europie – projekt realizowany przy współpracy z UKW w Bydgoszczy; wymiana młodzieży pomiędzy Zespołem Szkół Miejskich w Golubiu-Dobrzyniu a szkołą artystyczną z miejscowości Corella w Nawarze, Hiszpania; organizacja Międzynarodowej Sportowo-Językowej Wymiany Młodzieży „Euroschoosport” z udziałem 126 uczestników z Francji, Holandii, Belgii, Danii, Włoch, Grecji oraz Chorwacji),
- ✓ poznawanie innych społeczeństw, kultur (np. Dni kultury iberyjskiej i iberoamerykańskiej Iberiale 2014, zorganizowane przez toruńską Fundację Proyecto Domeyco. Podczas obchodów święta kultury hiszpańskiej, mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego mieli okazję odkryć najróżniejsze aspekty kulturowe krajów hiszpańskojęzycznych; „Festiwal kultury i języków” współorganizowany z Zespołem Szkół Ogólnokształcących w Inowrocławiu – popularyzacja kultur i języków świata),
- ✓ współorganizacja wydarzeń o charakterze międzynarodowym (np. współorganizacja uroczystości 25-lecia istnienia działalności Zarządu Głównego Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej; II Międzynarodowa Konferencja Wschodnioznawcza – uwarunkowania i procesy polityczne zachodzące w Europie Środkowo-Wschodniej, na Zakaukaziu oraz w Azji Centralnej. Celem wydarzenia było przybliżenie z perspektywy ostatnich 25 lat przeobrażeń zachodzących w tej części świata i podjęcie dyskusji nad kierunkami przyszłych zmian w regionie w kontekście przemian politycznych, gospodarczych oraz społecznych).

[Dep. Współpracy Międzynarodowej]

- Rozpoczęcie prac związanych z wprowadzeniem do procesu edukacji zagadnień związanych z kształtowaniem wrażliwości estetycznej i zagadnień przestrzennych, architektury oraz urbanistyki (w tym organizowania szkoleń i warsztatów dla różnych grup wiekowych) przez Zespół ds. Ładu Przestrzennego (powołany Zarządzeniem Nr 70/2014 Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 listopada 2014 r.)
[Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]
- Zrealizowanie przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy projektu pn. „Ćwiczyć, uczyć się, wygrywam” (2012-2014), którego celem było kształtowanie społecznie akceptowanych zachowań 1500 uczniów, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, ze 100 gimnazjów woj. kujawsko-pomorskiego poprzez realizację zajęć pozalekcyjnych (warsztaty z psychologiem, rozwój kompetencji kluczowych), (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL)
[Dep. Kultury i Edukacji]
- W 2014 r. kontynuowano program stypendialny Marszałka Województwa dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury, opieką nad zabytkami lub decydujących się na podjęcie edukacji artystycznej. Przyznano 31 stypendiów (18 w dziedzinie muzyki, 4 w dziedzinie plastyki, 2 w dziedzinie fotografii, 1 w dziedzinie architektury, 1 w dziedzinie sztuki filmowa, 4 w dziedzinie upowszechnianie kultury, 1 w dziedzinie opieka nad zabytkami), (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).
[Dep. Kultury i Edukacji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
10	Budowanie niepublicznej sieci wsparcia poradnictwa obywatelskiego	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: organizacje pozarządowe, samorząd województwa Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, wykonawcza w partnerstwie w zakresie niektórych zadań Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi [Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

3. Kreowanie lokalnych liderów w dziedzinie społecznej i gospodarczej

- Organizacja nagród Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Stalowy Anioł” dla osób wyróżniających się w działalności pomocy społecznej na rzecz mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego. Nagrody przyznawane są między innymi za podnoszenie standardów jakości usług instytucji pomocy społecznej, tworzenie rozwiązań w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną, wdrażanie projektów aktywizujących lokalną społeczność oraz wspieranie i upowszechnianie wolontariatu. W listopadzie 2014 r. przyznano je 12 osobom i 3 zespołom.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

4. Kształtowanie więzi międzypokoleniowej jako podstawy solidarności wszystkich pokoleń

- Przygotowanie i opublikowanie raportu z badań regionalnych pn. „Sytuacja życiowa i potrzeby osób starszych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w kontekście starzenia się społeczeństwa” (nakład 1000 egz. i dodruk 500 egz.)
[ROPS]
- Organizacja przez województwo we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Brodnicy konferencji pt. „Polityka senioralna a rola administracji publicznej” w Brodnicy (9 kwietnia). Spotkanie było okazją do zachęcenia samorządowców do podejmowania konkretnych działań na rzecz aktywności osób starszych i wzmacniania solidarności międzypokoleniowej. Efektem konferencji było powołanie Wojewódzkiej Rady ds. Polityki Senioralnej przy Marszałku Województwa Kujawsko-Pomorskiego.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Powołanie Wojewódzkiej Rady ds. Polityki Senioralnej przy Marszałku (Uchwała Nr 40/1347/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 1 października 2014 r. oraz Zarządzenie nr 63/2014 Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 7 listopada 2014 r. w sprawie ustalenia składu osobowego Wojewódzkiej Rady ds. Polityki Senioralnej przy Marszałku Województwa Kujawsko-Pomorskiego). Rada gwarantuje partycypację osób starszych w życiu społecznym i w działaniach, które mają zaspokoić ich potrzeby oraz rozwiązywać istotne problemy indywidualne i grupowe.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Realizacja otwartego konkursu ofert na „Wspieranie aktywizacji i integracji społecznej seniorów” (nr 8/2014). W ramach konkursu skierowanego do organizacji pozarządowych dotacje otrzymało 36 projektów. Dofinansowanie trafiło m.in. na organizację półkolonii, warsztatów, spotkań, wspólnych wyjazdów i innych inicjatyw integrujących osoby starsze z młodszym pokoleniem oraz przedsięwzięcia aktywizujące społecznie seniorów. Wsparcie otrzymały między innymi: Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Pruskie (powiat świecki), Fundacja Wiatrak w Bydgoszczy, Toruński Uniwersytet Trzeciego Wieku, Wiejskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Mała Ojczyzna” w Gniewkowie (powiat inowrocławski) oraz Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna” w Raciążku (powiat aleksandrowski).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Utworzenie i aktualizacja na stronie internetowej ROPS w Toruniu – menu „Aktywny Senior”, w którym umieszczane są publikacje i opracowania o tematyce senioralnej oraz informacje m.in. nt. przedsięwzięć na rzecz seniorów i konkursów dla instytucji zrzeszających osoby starsze.
[ROPS]
- Zrealizowanie przez ROPS w Toruniu badania nt. uniwersytetów trzeciego wieku z województwa kujawsko-pomorskiego pn. „Uczenie się przez całe życie – możliwości nauki dla seniorów”. Celem badania było opracowanie informatora (w wersji elektronicznej) z adresami i krótkimi notkami informacyjnymi na temat działalności UTW z naszego województwa. Raport w wersji elektronicznej będzie zamieszczony na stronie internetowej ROPS w Toruniu w menu Aktywny Senior, celem popularyzacji oferty aktywizującej i integrującej osoby starsze (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa, będących w dyspozycji ROPS w Toruniu).
[ROPS]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

5. Tworzenie warunków rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i niesamodzielnych

- Realizacja programu pn. *Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020 r.*, przyjętego uchwałą Nr 45/1376/12 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dnia 7 listopada 2012 r.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych, związanych z realizacją zadań samorządu województwa ze środków PFRON pn. „Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych” (nr 15/2014). W ramach konkursu przeprowadzono m.in. zadania: „Obok mnie jest osoba niewidoma – pomoc osobom niewidomym i ich bliskim” realizowane przez Fundację Szansa Dla Niewidomych; konsultacje i warsztaty dla opiekunów i rodzin osób czekających na pobyt w stacjonarnej placówce opieki; konferencję pt. „Pomagamy pomagać” przez Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Przewlekle Chorym Chronica.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu województwa na rzecz osób niepełnosprawnych, pn. „Wspieranie dostępu dzieci i młodzieży

do wczesnej wielospecjalistycznej interwencji w niepełnosprawność” (nr 17/2014). W ramach konkursu zrealizowano m.in. zadania związane z wielospecjalistyczną ciągłą pomocą osobom zagrożonym niepełnosprawnością i niepełnosprawnym oraz ich rodzinom; zwiększające dostęp do zajęć grupowych i indywidualnych, prowadzonych przez specjalistów; zapobiegające pogłębianiu się niepełnosprawności dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i zagrożonej niepełnosprawnością), (zadanie zrealizowano ze środków budżetu województwa).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Zadania dotyczące rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych, realizowane w ramach pełnienia przez ROPS w Toruniu funkcji Instytucji Wdrażającej Priorytet VII PO KL w województwie kujawsko-pomorskim. W 2014 r. zrealizowano 36 projektów, przyjętych do dofinansowania w ramach ogłoszonych we wcześniejszych latach konkursów (w działaniu 7.4 „Niepełnosprawni na rynku pracy”), które obejmowały:
  - ✓ programy aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych (m.in. poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej; kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych; staże i praktyki zawodowe; usługi asystenta osobistego; wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy),
  - ✓ działania o charakterze środowiskowym, w tym w szczególności działania edukacyjne i integracyjne, mające na celu adaptację pracownika w środowisku pracy (m.in. wizyty studyjne w zakładach pracy, mające na celu poznawanie potencjalnych miejsc pracy; wizyty studyjne do urzędu gminy, do ośrodka zdrowia itp.; organizacja wyjazdów integracyjno/kulturalnych np. do kina, teatru, muzeum, czy opery; szkolenia dla otoczenia osób niepełnosprawnych)

W ramach zrealizowanych projektów w 2014 r., zaplanowano, że wsparcie otrzyma 1259 osób niepełnosprawnych.

[ROPS]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
1	Opracowanie i wdrożenie regionalnych standardów w zakresie dostępności i funkcjonalności bazy usług publicznych oraz przestroni publicznych dla osób niepełnosprawnych	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Na dzień dzisiejszy Uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 89/1559/10 z dnia 16 listopada 2010 roku zostały przyjęte „Zalecenia w zakresie dostosowania dróg i infrastruktury Województwa Kujawsko-Pomorskiego do potrzeb osób niepełnosprawnych”, przygotowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi jednostki samorządowymi. Rozwiązania zawarte w zaleceniach stanowią kompleksowy materiał pomocniczy do aktualnie obowiązujących przepisów prawa i poruszają takie problemy jak dostosowanie skrzyżowań czy przejść dla pieszych, przystanków komunikacji publicznej, chodników, miejsc parkingowych czy prawidłowych oznakowań. Ponadto 9 kwietnia 2014 r. Zarząd Województwa zapoznał się z Raportem "Dostępność instytucji kulturalnych województwa kujawsko-pomorskiego do potrzeb osób (nie)pełnosprawnych", który powstał w wyniku podsumowania realizowanego przez Wydział Integracji Osób Niepełnosprawnych projektu pn. "Majówka z kulturą i sztuką 2013". Naszym zamierzeniem było wskazanie obiektów kultury, które są dostępne do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz te które wymagają jeszcze dostosowania. Dzięki temu nieodpłatnie zaudytowaliśmy obiekty kultury.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza – w zakresie ustanowienia standardów, wykonawcza – w zakresie wdrożenia standardów w bazie należącej do zadań województwa, inicjująca i wspierająca – w zakresie wdrożenia standardów w pozostałych placówkach Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>			
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia/Wydział Integracji Osób Niepełnosprawnych]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjująca i wspierająca – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

6. Promocja i rozwój ekonomii i przedsiębiorczości społecznej oraz spółdzielczości

- Opracowanie *Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej do roku 2020*, który został przyjęty przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego do realizacji Uchwałą Nr 24/815/14 w dniu 10 czerwca 2014 roku. Głównym celem programu jest zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym, w tym aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w województwie kujawsko-pomorskim.

[ROPS]

- Organizacja V Kujawsko-Pomorskiego Forum Ekonomii Społecznej w dniach 8-12 września 2014 r. przez ROPS w Toruniu oraz Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) z regionu, w szczególności przez OWES prowadzony przez Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK a także OWES prowadzony przez Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży i Stowarzyszenie „Tilia”. Zadaniem Forum była promocja idei ekonomii społecznej w regionie, jako jednego z narzędzi w zakresie integracji społecznej i zawodowej grup defaworyzowanych na rynku pracy. W ramach Forum odbyły się: 3 debaty dotyczące ekonomii społecznej, seminarium nt. kondycji sektora ekonomii społecznej, piknik promujący przedsiębiorczość społeczną, 4 prezentacje dobrych praktyk – drzwi otwarte w podmiotach ekonomii społecznej, konferencja, Wojewódzkie Targi Ekonomii Społecznej, konkursy, doradztwo. We wszystkich wydarzeniach uczestniczyło łącznie ok. 1 800 osób (zadanie zrealizowano głównie ze środków budżetu województwa, a uczestniczące OWES włączyły się z finansowaniem z PO KL).

[ROPS]

- Realizacja zadań dotyczących ekonomii społecznej w ramach projektu systemowego ROPS w Toruniu pn. „Akademia pomocy i integracji społecznej – wsparcie kadr” (zadanie było współfinansowane z PO KL):

- ✓ Zorganizowanie 2 seminariów pn. „Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami ekonomii społecznej – perspektywy i bariery”, skierowanych do przedstawicieli samorządów lokalnych, instytucji pomocy i integracji społecznej, a także sektora ekonomii społecznej. Celem seminariów było zaprezentowanie możliwości współpracy samorządu lokalnego z podmiotami ekonomii społecznej, a także upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie współpracy tych sektorów (3 października 2014 r. w Bydgoszczy, uczestnicy: 48 osób; 14 listopada 2014 r. w Toruniu, uczestnicy: 44 osoby).
- ✓ Przygotowanie 3 szkoleń warsztatowych pn.: „Współpraca pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej a instytucjami rynku pracy oraz instytucjami pomocy i integracji społecznej. Ekonomia społeczna jako element „Programu Aktywizacja i Integracja”, „Spółdzielnia socjalna osób prawnych. Krok po kroku”, „Ekonomia społeczna jako narzędzie rozwoju lokalnego”, skierowanych do pracowników i wolontariuszy instytucji pomocy, integracji społecznej z województwa kujawsko-pomorskiego. Celem szkoleń było podniesienie wiedzy i umiejętności pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej na temat ekonomii społecznej jako skutecznego narzędzia przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (3 dwudniowe warsztaty, zorganizowane w okresie wrzesień-październik, w których łącznie uczestniczyły 63 osoby).
- ✓ Przeprowadzenie 10 spotkań edukacyjnych, zorganizowanych w ramach cyklu pt. „Ekonomia społeczna dla lokalnych społeczności. Lokalne społeczności dla ekonomii społecznej. Korzyści współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją lokalną”, skierowanych do przedstawicieli samorządów lokalnych, sektora ekonomii społecznej, reprezentantów organizacji pozarządowych, lokalnych grup działania, liderów społeczności lokalnych, sołtysów, animatorów lokalnych oraz osób zainteresowanych współpracą i partnerskim działaniem na rzecz ekonomii społecznej. Głównym celem spotkań było pobudzenie aktywności lokalnej do działań w obszarze ekonomii społecznej (spotkania zostały zorganizowane w listopadzie i grudniu 2014 r. i uczestniczyły w nich łącznie: 172 osoby).
- ✓ Opracowanie i wydanie biuletynów promujących współpracę sektora administracji publicznej z podmiotami ekonomii społecznej, dobre praktyki podmiotów ekonomii społecznej z regionu, przybliżających zapisy dokumentów, które są fundamentem polityki w obszarze ekonomii społecznej zarówno w kraju jak i w naszym regionie (nakład: 1000 egzemplarzy).
- ✓ Dodruk broszury „ABC ekonomii społecznej” (nakład: 5 000 egzemplarzy).
- ✓ Redagowanie zakładki poświęconej ekonomii społecznej w regionie, umieszczonej na stronie <http://www.ropstorun.home.pl>. Zakładka zawiera najważniejsze informacje dotyczące ekonomii społecznej, w tym bazę podmiotów ekonomii społecznej z województwa kujawsko-pomorskiego oraz informacje na temat systemu wsparcia (OWES).

[ROPS]

- W ramach *Wojewódzkiego Programu Doskonalenia Kadr Pomocy Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego „PROFESJA”* zrealizowano 2 szkolenia warsztatowe pn. „Warsztaty Terapii Zajęciowej – jako podmioty Ekonomii Społecznej – działalność gospodarcza i odpłatna podmiotów prowadzących WTZ”. Celem szkoleń było podniesienie wiedzy i umiejętności pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, w szczególności przedstawicieli warsztatów terapii zajęciowej, na temat prowadzenia działalności ekonomicznej w podmiotach ekonomii społecznej (23-24 czerwca 2014 r., uczestnicy: 28 osób).

[ROPS]

- Realizacja zadań dotyczących wsparcia ekonomii społecznej, w ramach pełnienia funkcji Instytucji Wdrażającej w zakresie Priorytetu VII PO KL w województwie kujawsko-pomorskim. W 2014 r. realizowano projekty przyjęte

do dofinansowania w ramach ogłoszonych we wcześniejszych latach konkursów w poddziałaniu 7.2.2 „Wsparcie ekonomii społecznej”, tj. projekty obejmujące:

- ✓ wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną, zapewniających w ramach projektu w sposób komplementarny i łączny: dostęp do usług prawnych, księgowych, marketingowych; doradztwo (indywidualne i grupowe, m.in. w postaci punktów lub centrów doradztwa, inkubatorów społecznej przedsiębiorczości tworzących wspólną infrastrukturę rozwoju), w tym doradztwo w zakresie pozyskiwania przez podmioty ekonomii społecznej zewnętrznych źródeł finansowania np. w postaci pożyczek; szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej; usługi wspierające rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz ekonomii społecznej (m.in. poprzez budowę sieci współpracy lokalnych podmiotów w celu wspierania rozwoju podmiotów ekonomii społecznej); promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej
- ✓ wsparcie na założenie spółdzielni socjalnej, przystąpienie do lub zatrudnienie w spółdzielni socjalnej poprzez: wsparcie szkoleniowe i doradztwo (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub pracy w spółdzielni socjalnej, w tym szkolenia zawodowe potrzebne do pracy w spółdzielni socjalnej; przyznanie środków finansowych dla spółdzielni socjalnej na założenie, przystąpienie do lub zatrudnienie w spółdzielni socjalnej – do wysokości 20 tys. zł; wsparcie pomostowe, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe połączone z doradztwem oraz pomocą w efektywnym wykorzystaniu przyznaných środków.
- ✓ działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji wspierających ekonomię społeczną oraz spółdzielni socjalnych.

W rezultacie, w 2014 r. zostało zrealizowanych 9 projektów, 8 instytucji wspierających ekonomię społeczną (OWES) otrzymało wsparcie oraz utworzono 25 podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielni socjalnych).

[ROPS]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

7. Promocja i wsparcie wolontariatu oraz działalności non-profit

- Organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych, związanych z realizacją zadań samorządu województwa ze środków PFRON pn. „Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych” (nr 15/2014). W ramach konkursu zrealizowano m.in. zadania: „Obok mnie jest osoba niewidoma – pomoc osobom niewidomym i ich bliskim” prowadzone przez Fundację Szansa Dla Niewidomych; konsultacje i warsztaty dla opiekunów oraz rodzin osób oczekujących na pobyt w stacjonarnej placówce opieki; konferencja pt. „Pomagamy pomagać” Stowarzyszenia na Rzecz Pomocy Przewlekłe Chorym Chronic.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja nagród Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Stalowy Anioł” dla osób wyróżniających się w działalności pomocy społecznej na rzecz mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego [więcej informacji nt. zadania również w kierunku działań 3 Kreowanie lokalnych liderów w dziedzinie społecznej i gospodarczej]
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia,
- Zorganizowanie konkursu pn. „Wolontariat w akcji” przez Grudziądzkie Centrum Caritas Im. Błogosławionej Juty w Grudziądzu ramach XV Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego”. Celem konkursu było promowanie „dobrych praktyk” profesjonalnego wolontariatu. W 2014 r. laureatem konkursu zostało Hospicjum „Światło” w Toruniu (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).
[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]
- Promocja wolontariatu w ramach VII edycji konkursu o nagrodę Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego na najlepsze inicjatywy społeczne realizowane przez organizacje pozarządowe pn. „Rodzynki z pozarządówki” [więcej informacji nt. zadania w celu strategicznym: Sprawne zarządzanie, kierunek nr 4]
[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym;
- Promocja wolontariatu w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, realizowanych przez samorząd województwa³ (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa i PFRON).
[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

³ Więcej informacji nt. otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych realizowanych przez samorząd województwa znajduje się na portalu: <http://www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl/ogloszenia-konkursowe---regulaminy-konkursow,769,11.html>, 9.02.2015

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

8. Promocja aktywności fizycznej

- Organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu województwa ze środków PFRON pn. „Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych” (nr 15/2014). W ramach konkursu zrealizowano m.in. zadania: X Integracyjne zawody dla młodzieży w tenisie stołowym przez Stowarzyszenie Sportu i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Triumf, Start, Bydgoszcz; Rywalizacja i integracja – imprezy sportowo-rekreacyjne dla osób niepełnosprawnych zorganizowane przez Wąbrzeskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski), (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

9. Rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym

- Organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu województwa w latach 2014-2015 w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (nr 1/2014). Wsparciem objęto realizację: wydarzeń artystycznych i kulturalnych, dokumentowanie dorobku kulturalnego i artystycznego, edukację kulturalną, działania związane z ochroną i popularyzacją dziedzictwa oraz tradycji, budową tożsamości, wymianą międzykulturową (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).

[Dep. Kultury i Edukacji]

- Organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu województwa ze środków PFRON pn. „Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych” (nr 15/2014). W ramach konkursu zrealizowano m.in. zadania: IV Festiwal widzających duszą "Muzyka otwiera oczy" przez Inicjatywę Kulturalną BARD; V Wojewódzki Festiwal Piosenki Folklorystycznej i Biesiadnej Dla Osób Niepełnosprawnych w Więcborku przez Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie), (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Przygotowanie oferty kulturalnej skierowanej do rodzin wielodzietnych, rodzin z utrudnionym dostępem do kultury czy zagrożonych wykluczeniem, a także dla dzieci i młodzieży z domów dziecka, pensjonariuszy domów pomocy społecznej, osób starszych oraz niepełnosprawnych poprzez rozpoczęcie w 2014 r. realizacji projektu pn. „Promocja marki Województwa Kujawsko-Pomorskiego poprzez wydarzenia kulturalne”. Oferta objęła bezpłatne przedsięwzięcia kulturalne (warsztaty kulturalno-edukacyjne, spektakle teatralne, muzyczne, operowe jak również koncerty i recitale) organizowane przez samorządowe instytucje kultury: Ośrodek Chopinowski w Szafarni, Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu, Teatr im. Wilama Horzycy w Toruniu, Kujawsko-Pomorski Impresaryjny Teatr Muzyczny w Toruniu, Filharmonię im. I.J. Paderewskiego w Bydgoszczy i Operę NOVA w Bydgoszczy. W ramach projektu w roku 2014 zrealizowano 112 przedsięwzięć (zadanie zostało sfinansowane ze środków RPO WK-P i budżetu województwa).

[Dep. Kultury i Edukacji]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym

poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

10. Rozwój lokalnych centrów rozwoju społecznego poprzez poszerzenie zakresu działalności istniejącej bazy usług

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
2	Opracowanie i wdrożenie regionalnego standardu funkcjonowania lokalnych placówek rozwoju społecznego poprzez poszerzenie oferty gminnych instytucji kultury	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Nie podjęto realizacji przedsięwzięcia. Projekt planowany do realizacji ze środków RPO.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie ustanowienia standardów, wykonawcza w zakresie wdrożenia standardów w bazie należącej do zadań województwa, inicjująca i wspierająca w zakresie wdrożenia standardów w pozostałych placówkach Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia we współpracy z KPBPPiR [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia we współpracy z KPBPPiR]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

11. Dostosowanie funkcjonowania usług publicznych oraz przestrzeni publicznych do potrzeb wszystkich pokoleń

- W Kujawsko-Pomorskim Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy na bieżąco prowadzone są działania służące dostosowaniu obiektów dla osób starszych i niesprawnych ruchowo poprzez usuwanie barier architektonicznych w istniejących i modernizowanych budynkach szpitala. W 2014 r. przygotowano dokumentację projektową II etapu rozbudowy i przebudowy Kujawsko-Pomorskiego Centrum Pulmonologii przy ul. Seminaryjnej 1 z naciskiem na usuwanie barier architektonicznych – opracowanie założeń projektowych i programu funkcjonalno-użytkowego (zadanie zostało sfinansowane ze środków własnych szpitala).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia, Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy]

- Dostosowanie infrastruktury w Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka w Bydgoszczy do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (budowa podjazdów, wind, toalet (zadanie zostało sfinansowane ze środków własnych Centrum Onkologii w Bydgoszczy).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Udział w ogólnopolskim badaniu pn. „Profilaktyka instytucjonalna”, koordynowanym przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, którego głównym celem było zebranie informacji na temat realizacji usług, które przeciwdziałają długotrwałym skutkom wykluczenia społecznego oraz zapobiegają trwałemu uzależnieniu od systemu pomocy społecznej. Przygotowany raport ukazuje obszary i rodzaje działań profilaktycznych podejmowanych w ramach usług społecznych – w przestrzeni publicznej naszego województwa (zadanie zostało dofinansowane w ramach realizacji projektu systemowego z PO KL).

[ROPS]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
3	Opracowanie i wdrożenie regionalnych standardów w zakresie dostępności i funkcjonalności bazy usług publicznych oraz przestrzeni publicznych dla wszystkich pokoleń	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Nie podjęto realizacji przedsięwzięcia. Projekt planowany do realizacji ze środków RPO.
<p>ZAŁOŻENIA:</p>			

<p>Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne   Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie ustanowienia standardów, wykonawcza w zakresie wdrożenia standardów w bazie należącej do zadań województwa, inicjująca i wspierająca w zakresie wdrożenia standardów w pozostałych placówkach   Zakładany okres realizacji: do 2020   REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu   b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia we współpracy z KPBPPiR   [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia we współpracy z KPBPPiR]</p>
--

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

*Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
 Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe*

12. Rozwój form opieki dla realizacji potrzeb starzejącego się społeczeństwa i ludności niesamodzielnej

- W 2014 r. odbywały się spotkania grupy roboczej, których celem było opracowanie holistycznego systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi w województwie kujawsko-pomorskim. W dniu 7 listopada 2014 r. pod przewodnictwem Pana Edwarda Hartwicha, Wicemarszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu odbyło się spotkanie z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej, ośrodków pomocy rodzinie i zakładów opiekuńczo-leczniczych, Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Bydgoszczy oraz grupą roboczą pracującą nad programem opieki długoterminowej. Celem spotkania było omówienie sytuacji osób niesamodzielnych w regionie oraz dyskusja nad projektem programu opieki długoterminowej w województwie kujawsko-pomorskim.
 [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja otwartego konkursu ofert na realizację zadań samorządu województwa w zakresie „Wsparcia działań z zakresu opieki nad osobami przewlekle chorymi” (nr 9/2014). Realizowane działania ukierunkowane były na wsparcie osób przewlekle chorych oraz opiekunów i rodzin osób przewlekle chorych (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).
 [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Realizacja działań służących rozwojowi i doposażeniu w sprzęt rehabilitacyjny Zakładu i Oddziału Rehabilitacji Kujawsko-Pomorskiego Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy (wdrozenie projektu pn. „Unowocześnienie wyposażenia i bazy lokalowej rehabilitacji stacjonarnej” dofinansowanego w ramach RPO WK-P; bieżący zakup nowoczesnego sprzętu i aparatury rehabilitacyjnej z własnych środków szpitala) przez K-PCP w Bydgoszczy. Podjęte działania umożliwiły objęcie opieką domową (lekarską, pielęgniarzką i rehabilitacyjną) pacjentów z ciężkimi postaciami schorzeń układu oddechowego w ramach domowego leczenia tlenem i domowego leczenia respiratorem.
 [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Zorganizowanie przez ROPS w Toruniu konferencji pn. „Nowatorskie formy mieszkalnictwa dla osób starszych w Polsce – dobre praktyki” w dniu 23 października 2014 r., której celem było promowanie nowatorskich form mieszkalnictwa dla osób starszych, poznanie możliwości finansowania budownictwa dla seniorów oraz zaprezentowanie współpracy różnych podmiotów przy realizacji projektów dot. budownictwa mieszkań dla osób starszych. Konferencję zorganizowano w ramach projektu systemowego pn. „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji” realizowanego w ramach PO KL (uczestnicy: 130 osób).
 [ROPS]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
6	Opracowanie i wdrożenie Regionalnego Modelu Usług Opiekuńczych	faza początkowa (2014-2020)	Dokonano analizy danych dot. usług opiekuńczych świadczonych w gminach województwa kujawsko-pomorskiego za 2013 r. (przede wszystkim dot. liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenie, liczby i kwoty świadczeń, liczby rodzin i osób w tych rodzinach oraz liczby gmin realizujących usługi opiekuńcze, I etap długoterminowego przedsięwzięcia). W roku 2015 planowane jest przeprowadzenie badania wśród ośrodków pomocy społecznej z województwa kujawsko-pomorskiego pn. „Stan realizacji usług opiekuńczych w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2014”. Z badania

			zostanie opracowany raport, którego wyniki posłużą m.in. do przygotowania Regionalnego Modelu Usług Opiekuńczych.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - ROPS, samorzady lokalne oraz organizacje pozarządowe b) opiekun w ramach UMWK-P: - ROPS</p>		
	[ROPS]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
8	Utworzenie i wsparcie Regionalnego Specjalistycznego Ośrodka Szkoleniowo-Rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych wymagających specjalistycznego programu szkolenia i rehabilitacji leczniczej i społecznej	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych specjalistyczne ośrodki szkoleniowo-rehabilitacyjne tworzone są przez marszałka województwa, jednak na dzień 31 grudnia 2014 r. brak było przepisów wykonawczych tego zapisu. Utworzenie tego typu placówki byłoby uzupełnieniem edukacji ustawicznej osób z niepełnosprawnością.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, uczelnie wyższe, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>		
	[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia/Wydział Integracji Osób Niepełnosprawnych]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
9	Utworzenie „Ośrodka koordynacji ds. wsparcia rodziny w opiece nad osobami przewlekle chorymi i niesamodzielnymi”	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Przedmiotowe zadanie będzie realizowane przez tworzoną, nową jednostkę organizacyjną samorządu województwa –Regionalne Centrum Rozwoju Społecznego (planowany miesiąc powołania nowego podmiotu to czerwiec bieżącego roku).
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, uczelnie wyższe, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia</p>		
	[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
13	Utworzenie Centrum Opiekuńczo-Terapeutycznego w ramach rozbudowy Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Toruniu	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Przedsięwzięcie zostało zaproponowane do strategii rozwoju województwa w wyniku konsultacji ze środowiskiem działającym na rzecz osób niepełnosprawnych. Realizacja zadanie nie leży w gestii samorządu województwa. Brak wiedzy o stanie realizacji przedsięwzięcia.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu</p>		

b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia/Wydział Integracji Osób Niepełnosprawnych]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
7	Utworzenie Regionalnego Centrum Rehabilitacji i Wsparcia Osób z Zaburzeniami Psychicznymi	bd	Brak danych (prośbę o informacje przesłano do Katedry i Kliniki Psychiatrii Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy - brak odpowiedzi).
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

13. Realizacja infrastruktury dla rozwoju rekreacji, sportu masowego i amatorskiego

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
11	Budowa krytego lodowiska w Bydgoszczy	nie rozpoczęto realizacji (2015-2020)	Dla inwestycji istnieje program funkcjonalno-użytkowy oraz dokumentacja projektowa, ale zważywszy, że są to dokumenty z lat 2005-2006 będą wymagały aktualizacji i uzgodnień na wstępie procesu inwestycyjnego tj. 2015 r. Przedsięwzięcie nie jest realizowane, ponieważ inwestor czeka na pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, od czego uzależnia realizację zadania.
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca, ew. realizacja w partnerstwie Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne REALIZACJA: a) bezpośrednio: - miasto Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

14. Rewitalizacja miast, wsi i obszarów zdegradowanych

- Bieżący kontakt z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju, w związku z tworzonymi przez ministerstwo dokumentami programowymi związanymi z rewitalizacją tj. projektem *Krajowej Polityki Miejskiej*, projektem

Założeń Narodowego Planu Rewitalizacji 2022, projektem Założeń ustawy o rewitalizacji (udział w konsultacjach dokumentów).

[Dep. Rozwoju Regionalnego]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

15. Budowa systemu wspierania rodziny

- Opracowanie i przyjęcie do realizacji *Kujawsko-Pomorskiego Programu Wspierania Rodziny do roku 2022*, który został przyjęty Uchwałą Nr 26/902/14 przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 25 czerwca 2014 r. Program realizuje cele związane z: poprawą funkcjonowania rodziny poprzez tworzenie społecznej sieci wsparcia, wzmocnieniem rodzicielstwa adopcyjnego i poprawą funkcjonowania pieczy zastępczej, zwiększeniem dostępności usług dla rodzin ze szczególnymi potrzebami (zadanie zrealizowano ze środków budżetu województwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja cyklu 3 konferencji pt. „Rodzina jest najważniejsza. Promocja *Kujawsko-Pomorskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014-2022*” z udziałem przedstawicieli samorządów lokalnych regionu: we Włocławku – 26 sierpnia, w Tucholi – 4 września (konwent wójtów), w Żninie – 9 września.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Opracowanie i rozpoczęcie wdrażania dokumentu pn. *Bez przemocy. Program korekcyjno-edukacyjny sprawców przemocy w rodzinie*, przyjętego Uchwałą nr 14/404/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 kwietnia 2014 r. (wymaganego przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), (zadanie zrealizowano ze środków budżetu województwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Przygotowanie oferty kulturalnej, skierowanej do rodzin wielodzietnych, rodzin z utrudnionym dostępem do kultury czy zagrożonych wykluczeniem, a także dla dzieci i młodzieży z domów dziecka, pensjonariuszy domów pomocy społecznej, osób starszych oraz niepełnosprawnych, poprzez rozpoczęcie realizacji projektu pn. „Promocja marki Województwa Kujawsko-Pomorskiego poprzez wydarzenia kulturalne”. Oferta objęła bezpłatne przedsięwzięcia kulturalne (zadanie zostało sfinansowane ze środków RPO i budżetu województwa), [zadanie realizuje także kierunek działań nr 9 *Rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym, przy którym zamieszczono więcej informacji*].
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Wsparcie kandydatów i rodziców adopcyjnych przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Toruniu (szkolenie kandydatów na rodziny adopcyjne, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne rodziców adopcyjnych i dzieci z rodzin adopcyjnych, organizacja wydarzeń: imprezy plenerowej integrującej rodziny adopcyjne, ogólnopolskiej konferencji pt. „Rodzina jest najważniejsza. Budowanie więzi”), (zadania zostały sfinansowane ze środków budżetu województwa i dotacji z budżetu państwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Zorganizowanie otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych, związanych z realizacją zadań samorządu województwa w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym pn.: „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” (nr 18/2014), (zadanie zrealizowano ze środków budżetu województwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Zrealizowanie przez ROPS w Toruniu badania pn. „Asystentura rodzinna w województwie kujawsko-pomorskim”, którego głównym celem było rozpoznanie zakresu funkcjonowania asystentury rodziny w województwie kujawsko-pomorskim, w tym monitoring realizacji asystentury rodzinnej w gminach, rozpoznanie najważniejszych powodów decydujących o braku realizacji asystentury, najważniejsze aspekty związane z pracą asystentów rodziny w gminie, ocena skuteczności tej formy wsparcia oraz poznanie potrzeb gmin, związanych z realizacją asystentury rodzinnej w kolejnych latach. Raport z rekomendacjami został przekazany m.in. do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, celem podjęcia ewentualnych zmian legislacyjnych w obowiązujących przepisach prawa (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[ROPS]
- Podjęcie przez ROPS w Toruniu działań, mających na celu edukację oraz podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej z województwa kujawsko-pomorskiego, pracujących z rodziną i na jej rzecz w ramach projektu systemowego pn. „Akademia pomocy i integracji społecznej – wsparcie kadr”. Wsparte działania to m.in. studia podyplomowe np. Diagnostyka dziecka i rodziny, kursy specjalistyczne np. Asystent rodziny, szkolenia warsztatowe (zadanie sfinansowano ze środków PO KL).
[ROPS]

- Opublikowanie raportu z badań regionalnych: „Asystentura rodzinna w województwie kujawsko-pomorskim” (nakład 800 egz.). Opublikowanie opracowania poświęconego analizie i monitorowaniu sytuacji w pomocy społecznej, w tym w obszarze pomocy i wsparcia rodzin pn. „Wybrane elementy pomocy społecznej w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2009-2012” (nakład 600 egz.), (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[ROPS]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
4	Opracowanie Programu Wsparcia Rodziny	zrealizowano (2013-2014)	Uchwałą nr 27/1071/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 lipca 2013 r. przystąpiono do opracowania przedmiotowego programu, a uchwałą nr 26/902/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2014 r. przyjęto Kujawsko-Pomorski Program Wspierania Rodziny na lata 2014-2022.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
5	Powołanie Instytutu Badań nad Rodziną	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Nie podjęto działań. Projekt przewidziany do realizacji ze środków RPO.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, uczelnie wyższe Rola samorządu województwa: w zależności od przyjętych rozwiązań – wykonawcza lub inicjująca Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

16. Rozwój bazy i promocja wychowania żłobkowego

W 2014 roku samorządy lokalne (zwłaszcza duże miasta) podejmowały działania na rzecz rozwoju opieki żłobkowej. Obserwuje się dużą presję społeczną na realizację tego typu zadań.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

17. Rozwój współpracy jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych skierowany m.in. na przejmowanie przez obywateli i organizacje pozarządowe zadań publicznych

- Wdrażanie *Założeń polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego* na lata 2014-2020, przyjętych Uchwałą Nr 43/1605/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 października 2013 r. [*więcej informacji w głównej części Raportu, tj. w podrozdziale 2.5*]
[*Dep. Rozwoju Regionalnego*]
- Gromadzenie i analiza danych na temat potrzeb osób niepełnosprawnych, poprzez podjęcie współpracy z wojewodą, samorządami powiatowymi, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Toruniu, organizacjami pozarządowymi w zakresie zbierania danych odnośnie realizowanych przez nich zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
[*Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia*]
- Realizacja *Programu Współpracy Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2014*, przyjętego uchwałą Nr XLIII/709/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 18 listopada 2013 r. (program jest wymagany przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Obecnie sporządzanie jest sprawozdanie z realizacji tego programu.
[*Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi*]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

18. Wzrost zdolności sektora NGO do realizacji zadań z zakresu rozwoju lokalnego, współpracy międzynarodowej

- Organizacja szkoleń dla organizacji pozarządowych, związanych z profesjonalizacją III sektora.
[*Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi*]
- Organizacja „Forum organizacji pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego”, zadania zlecanego corocznie w otwartym konkursie ofert. Forum umożliwia wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami organizacji pozarządowych; spotkania tematyczne ze specjalistami. W 2014 r. XV Forum odbyło się w Grudziądzu, gdzie podczas sesji plenarnej zaprezentowali się goście z regionu partnerskiego województwa kujawsko-pomorskiego – Styrii (Austria). Omówione zostały tematy dotyczące współpracy międzynarodowej, rozwijanej przez działające w Styrii organizacje, ze szczególnym uwzględnieniem sektora kultury i młodzieży (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa), [*więcej informacji nt. realizacji zadania w celu strategicznym: Sprawne zarządzanie, kierunek działań nr 4 Rozwój organizacji pozarządowych*]
[*Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym*]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

19. Inicjowanie, realizacja i wspieranie działań sprzyjających zwiększeniu partycypacji społecznej poprzez rozbudowę wspomaganych elektronicznie systemów konsultacji społecznych

- Prowadzenie konsultacji społecznych zadań związanych z organizacjami pozarządowymi za pomocą portalu www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl.
[*Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym*]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym

*poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe*

20. Promowanie filantropii jako niezinstytucjonalizowanej formy pomocy

- Prowadzenie kampanii „1% dla naszego regionu” uświadamiającej podatników o możliwości przekazywania 1% podatku dochodowego na rzecz organizacji posiadających status OPP w województwie kujawsko-pomorskim za pośrednictwem głównego portalu urzędu jak również www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl oraz w mediach regionalnych, lokalnych (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).
[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]
- Promocja działań charytatywnych poprzez portal www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl (zadanie finansowane ze środków budżetu województwa).
[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

*Rola samorządu województwa: zaangażowanie samorządu województwa zależne od charakteru konkretnego zadania. W przypadku większości zadań przewiduje się szeroko rozumiane role: inicjującą i wspierającą – w tym poprzez opracowywanie programów umożliwiających finansowanie części przedsięwzięć przy realizacji zadań zgodnie z ustanowionymi standardami. Dla części zadań rola wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe*

EDUKACJA

21. Zapewnienie wysokiego poziomu nauczania na wszystkich poziomach edukacji

- Prowadzenie prac związanych z opracowaniem *Kujawsko-Pomorskiego Programu Rozwoju Edukacji* (obecnie na etapie projektu).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizacja przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Toruniu projektu pn. „Klucz do uczenia się – Profesjonalny nauczyciel gwarancją jakości edukacji” (2013-2015), którego celem jest podwyższenie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli oraz kompetencji w zakresie zarządzania oświatą kierowników szkół i pracowników administracji publicznej zarządzającej oświatą, w organach prowadzących szkoły i placówki oświatowe na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W 2014 r. odbyła się rekrutacja osób na kurs języka angielskiego, trwają studia podyplomowe z zakresu zarządzania oświatą, podpisano umowy na organizację pięciu szkoleń zagranicznych w krajach Unii Europejskiej i Szwajcarii (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Wdrażanie projektu „Coaching i tutoring, w stronę nowoczesnej pracy dydaktycznej” (2014-2015), którego celem jest wzrost skuteczności kształcenia, poprzez podniesienie kompetencji 250 nauczycieli języków obcych (ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) z województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach projektu nauczyciele uczestniczyli w różnorodnych formach doskonalących warsztat pracy nauczyciela z zakresu języków obcych (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizacja przez Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Bydgoszczy projektu pn. „Od praktykanta do praktyka – praktyka kluczem do profesjonalizmu europejskiego nauczyciela języka obcego” (2012-2015), którego celem jest poprawa jakości współpracy między wszystkimi uczestnikami procesu przygotowania, realizacji i ewaluacji praktyk pedagogicznych słuchaczy NKJO (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Wdrażanie projektu „Odkrywamy planety” (2014-2015), którego celem jest podniesienie jakości procesu nauczania poprzez stworzenie lub zmodyfikowanie programów rozwojowych 30 szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z województwa kujawsko-pomorskiego o innowacyjne zajęcia z zakresu kompetencji kluczowych dla 300 uczniów, w tym 150 uczniów z obszarów wiejskich (zrealizowane zdania: innowacyjne programy zajęć i kurs dla nauczycieli, innowacyjne zajęcia pozalekcyjne dla uczniów), (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizacja projektu pn. „Region Nauk Ścisłych” (2014-2015), którego celem jest zmniejszenie dysproporcji i wyrównanie szans u 1500 uczennic i uczniów z 50 szkół gimnazjalnych z obszarów wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim. Zadania realizowane w ramach projektu to: wdrażanie programów rozwojowych, ukierunkowanych na pracę z uczniami wykazującymi trudności w nauce, zagrożonymi przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty, a także przejawiającymi ponadprzeciętne uzdolnienia (zadanie zostało

dofinansowane ze środków PO KL), [więcej informacji nt. realizacji zadania przy kierunku działań nr 27 Rozwój edukacji doświadczalnej nauk ścisłych na wszystkich poziomach kształcenia]

[Dep. Kultury i Edukacji]

- Wdrażanie projektu pn. „Regionalne Koła Fizyczne, Matematyczne, Informatyczne i Astronomiczne” (2013-2015), którego celem jest rozbudzenie zainteresowania naukami ścisłymi, przygotowanie uczniów do udziału w olimpiadach i konkursach oraz zachęcenie uczniów do studiowania nauk ścisłych w przyszłości (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL), [więcej informacji nt. realizacji zadania przy kierunku nr 26 Promocja wykształcenia]

[Dep. Kultury i Edukacji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
15	Utworzenie Centrum Doskonalenia Nauczycieli	nie rozpoczęto realizacji (bd) – przedsięwzięcie odłożone w czasie	Na podstawie prowadzonej korespondencji między Dep. Edukacji i Sportu (EK-II.0730.1.2014) a Dep. Rozwoju Regionalnego (RR-I-P.0730.4.1.2014) realizacja zadania została odsunięta w czasie. Ustalono, że w związku z istnieniem 3 placówek doskonalenia nauczycieli (K-PCEN w Bydgoszczy, Toruniu i Włocławku), obecny Dep. Kultury i Sportu będzie monitorował i wspierał inne działania dążące do podniesienia poziomu kwalifikacji kadry nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem przełożenia jakości kształcenia na powodzenie na rynku pracy. Na podstawie efektów podjętych działań będzie można w przyszłości ocenić czy nadal istnieje konieczność powstania centrum.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Kultury i Edukacji b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
[Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
14	Opracowanie i wdrożenie regionalnych standardów nauczania	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Kultury i Edukacji b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
[Dep. Kultury i Edukacji]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, uczelnie wyższe

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

22. Zapewnienie wysokiego standardu bazy oświatowej

- Realizacja zadania pn. „Wyposażenie oddziałów od I do III SP w zestawy do interaktywnego nauczania”, w ramach modułu e-Edukacja projektu „e-Usługi – e-Organizacja pakiet rozwiązań informatycznych dla jednostek organizacyjnych województwa kujawsko-pomorskiego”, polegającego na dostarczeniu zestawów tablic interaktywnych do klas I-III szkół podstawowych naszego regionu. Przekazane zestawy obejmowały: tablice interaktywne, projektory, regulowane uchwyty mocujące tablice interaktywne do ściany, komputery, wizualizery, oprogramowanie (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).

[Dep. Informatyzacji]

- Przeprowadzenie działań związanych z likwidacją barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych, z uwzględnieniem zaplecza socjalno-bytowego. W 2014 r. wsparta została przebudowa budynku Zespołu Szkół

Nr 2 w Aleksandrowie Kujawskim z przeznaczeniem na siedzibę Zespołu Szkół Specjalnych Nr 3 oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (zadanie zostało dofinansowane ze środków PFRON).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
18	Realizacja projektu rozwoju infrastruktury Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy pn. „Wielofunkcyjny kompleks kreatywności artystycznej”	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Zgodnie z informacją uzyskaną od Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, przedsięwzięcie miało być wspólnym projektem Akademii Muzycznej, Fundacji Tumult, Opery Nova i Urzędu Miasta Bydgoszczy. Zostało jednak odrzucone. Aktualnie Akademia Muzyczna będzie realizowała projekt związany z jej rozbudową, wpisany do Kontraktu Terytorialnego pn. Budowa siedziby Akademii Muzycznej w Bydgoszczy i to on powinien znaleźć odzwierciedlenie w zapisach Strategii.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa, samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
[Dep. Kultury i Edukacji]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, uczelnie wyższe

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie, inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

23. Rozwój szkolnictwa zawodowego oraz kształcenia ustawicznego

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
26	Opracowanie i wdrożenie systemu wewnątrzszkolnego poradnictwa zawodowego dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Zadanie zostało zapisane w projekcie Kujawsko-Pomorskiego Programu Rozwoju Edukacji.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie opracowania systemu, wykonawcza w partnerstwie w zakresie wdrożenia systemu Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - KPCEN Włocławek b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
[Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
27	Opracowanie i wdrożenie systemu współpracy szkół ponadgimnazjalnych i wyższych z pracodawcami	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Zadanie zostało zapisane w projekcie Kujawsko-Pomorskiego Programu Rozwoju Edukacji.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie opracowania systemu, wykonawcza w partnerstwie w zakresie wdrożenia systemu Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - KPCEN Włocławek b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
[Dep. Kultury i Edukacji]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie, inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

24. Rozwój i promocja edukacji nieformalnej

W 2014 roku nie podjęto specjalnych, dedykowanych działań. Rola samorządu województwa w realizacji tego zadania – ograniczona.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie, inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

25. Rozwój edukacji przedszkolnej

W 2014 roku samorządy lokalne kontynuowały działania zmierzające do objęcia coraz większej liczby dzieci edukacją przedszkolną. Sprzyja temu duże zainteresowanie i duża presja społeczna.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, inwestorzy prywatni, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

26. Promocja wykształcenia

- Prowadzono prace związane z opracowaniem *Kujawsko-Pomorskiego Programu Rozwoju Edukacji* (obecnie na etapie projektu).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizacja projektu pn. „Zdolni na start”, którego celem jest wyrównanie szans edukacyjnych uzdolnionych uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z województwa kujawsko-pomorskiego (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL), [więcej informacji nt. realizacji zadania w kierunku działań nr 29 Wprowadzenie systemów stypendialnych, w przedsięwzięciu 24 Wprowadzenie systemu stypendialnego umożliwiającego wykształcenie kadr dla rozwoju gospodarczego województwa w ramach inteligentnych specjalizacji]
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Zrealizowanie przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy projektu pn. „Ćwiczę, uczę się, wygrywam” (2012-2014), którego celem było kształtowanie społecznie akceptowanych zachowań 1500 uczniów zagrożonych, niedostosowaniem społecznym ze 100 gimnazjów woj. kujawsko-pomorskiego poprzez realizację zajęć pozalekcyjnych (warsztaty z psychologiem, rozwój kompetencji kluczowych), (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL)
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizacja projektu pn. „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów” V edycja (2013-2015), którego głównym celem jest zwiększenie zaangażowania doktorantów w podejmowanie działań, zmierzających do komercjalizowania wyników badań naukowych prowadzonych przez doktorantów, istotnych z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL), [więcej informacji nt. realizacji zadania przy kierunku działań nr 29 Wprowadzenie systemów stypendialnych]
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizowano projekt „Coaching i tutoring, w stronę nowoczesnej pracy dydaktycznej” (2014-2015), którego celem jest wzrost skuteczności kształcenia, poprzez podniesienie kompetencji 250 nauczycieli języków obcych (ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) z województwa kujawsko-pomorskiego (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizowano projekt pn. „Regionalne Koła Fizyczne, Matematyczne, Informatyczne i Astronomiczne” (2013-2015), którego celem jest rozbudzenie zainteresowania naukami ścisłymi, przygotowanie uczniów do udziału w olimpiadach i konkursach oraz zachęcenie uczniów do studiowania nauk ścisłych w przyszłości. Wsparciem objęto 800 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa kujawsko-pomorskiego, w tym przynajmniej połowa z nich pochodziła z obszarów wiejskich (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe

*Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca pozostałe podmioty
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe*

27. Rozwój edukacji doświadczalnej nauk ścisłych na wszystkich poziomach kształcenia

- Prowadzenie prac związanych z opracowaniem *Kujawsko-Pomorskiego Programu Rozwoju Edukacji* (obecnie na etapie projektu).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Zrealizowanie projektu pn. „Kujawsko-Pomorskie Regionem Astronomicznym”, I i II edycja (2012-2014, 2013-2015), którego celem była promocja województwa poprzez astronomię, skierowana do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych zainteresowanych astronomią i naukami ścisłymi z regionu. W ramach projektu zorganizowano m.in.: prelekcje dla przedszkolaków „Mały Naukowiec” (pokazy eksperymentów i warsztaty), mające na celu pobudzenie ich wyobraźni, zachęcenie do odkrywania tajemnic przyrody oraz rozwijanie zainteresowań naukami ścisłymi (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizacja projektu „Odkrywamy planety” (2014-2015), którego celem jest podniesienie jakości procesu nauczania poprzez stworzenie lub zmodyfikowanie programów rozwojowych 30 szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z województwa kujawsko-pomorskiego o innowacyjne zajęcia z zakresu kompetencji kluczowych dla 300 uczniów, w tym 150 uczniów z obszarów wiejskich (zrealizowane zadania: innowacyjne programy zajęć i kurs dla nauczycieli, innowacyjne zajęcia pozalekcyjne dla uczniów), (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Wdrażanie projektu pn. „Region Nauk Ścisłych” (2014-2015), którego celem jest zmniejszenie dysproporcji i wyrównanie szans u 1500 uczennic i uczniów z 50 szkół gimnazjalnych z obszarów wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim. Zadania realizowane w ramach projektu to: wdrażanie programów rozwojowych, skierowanych na pracę z uczniami wykazującymi trudności w nauce, zagrożonymi przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty, a także przejawiającymi ponadprzeciętne uzdolnienia. Prowadzone są specjalistyczne zajęcia z wykorzystaniem nowoczesnych metod nauczania i zakupionych pomocy dydaktycznych (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizacja projektu pn. „Regionalne Koła Fizyczne, Matematyczne, Informatyczne i Astronomiczne” (2013-2015), którego celem jest rozbudzenie zainteresowania naukami ścisłymi, przygotowanie uczniów do udziału w olimpiadach i konkursach oraz zachęcenie uczniów do studiowania nauk ścisłych w przyszłości. Wspieraniem objęto 800 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa kujawsko-pomorskiego, w tym przynajmniej połowa z nich pochodziła z obszarów wiejskich (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Utworzenie pracowni dydaktycznych Kujawsko-Pomorskich Centrów Edukacji Nauczycieli wraz ze studiami do tworzenia treści interaktywnych i multimedialnych w ramach realizacji projektu „e-Usługi – e-Organizacja pakiet rozwiązań informatycznych dla jednostek organizacyjnych województwa kujawsko-pomorskiego. Celem zadania było wyposażenie KPCEN w Bydgoszczy, Toruniu oraz we Włocławku w pracownie stacjonarne i mobilne do przeprowadzania doświadczeń z fizyki, chemii, biologii oraz techniki. Nauczyciele po odbyciu szkolenia w KPCEN będą mogli wypożyczyć pracownie do swoich szkół (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).
[Dep. Informatyzacji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
17	Utworzenie Środowiskowych Centrów Innowacyjnej Edukacji	faza projektowa (2014-2020)	Powstała ogólna koncepcja budowy Centrów Innowacyjnej Edukacji. Odbywają się spotkania z Kujawsko-Pomorskimi Centrami Edukacji Nauczycieli i przedstawicielami samorządów. Złożony został formularz zgłoszeniowy stanowiący załącznik nr 3 do zaproszenia Zarządu Województwa do zgłoszenia propozycji projektowych o charakterze strategicznym dla RPO. Zgodnie z sugestiami przedstawicieli Ministerstwa Edukacji Narodowej, Centra Innowacyjnej Edukacji stanowiąby pilotaż do realizacji zajęć z uczniami w laboratoriach przedmiotowych i swoistą innowację pedagogiczną w Województwie Kujawsko-Pomorskim. W najbliższym czasie podpisany zostanie list intencyjny z Ministerstwem Edukacji Narodowej dotyczący współpracy związanej z koncepcją utworzenia CIE oraz systemu dualnego w szkolnictwie zawodowym. W RPO WK-P oraz Kontrakcie Terytorialnym nie ma możliwości sfinansowania tego zadania
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020			

REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Kultury i Edukacji b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
19	Wzmocnienie instytucjonalne i rozwój funkcji edukacyjnych Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy w Toruniu	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Nie rozpoczęto realizacji przedsięwzięcia. W RPO WK-P oraz Kontrakcie Terytorialnym nie ma możliwości sfinansowania tego zadania.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy/miasto Toruń b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Edukacji i Sportu [Dep. Edukacji i Sportu]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
20	Utworzenie Środowiskowego Centrum Edukacji Doświadczalnej – Centrum Nauki o Człowieku w Bydgoszczy	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Nie rozpoczęto realizacji przedsięwzięcia. W RPO WK-P oraz Kontrakcie Terytorialnym nie ma możliwości sfinansowania tego zadania
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny, uczelnie wyższe/institucje badawcze Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - miasto Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
21	Utworzenie Środowiskowych Centrów Edukacji Doświadczalnej we Włocławku, Grudziądzu i Inowrocławiu	bd	Nie rozpoczęto realizacji przedsięwzięcia. W RPO WK-P oraz Kontrakcie Terytorialnym nie ma możliwości sfinansowania tego zadania
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny, uczelnie wyższe/institucje badawcze Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - miasto Włocławek, miasto Grudziądz, miasto Inowrocław b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
16	Wprowadzenie Systemu Regionalnych Kół Przedmiotowych	faza początkowa (bd)	Rozpoczęto realizację projektu Region Nauk Ścisłych jako pilotażu Systemu Regionalnych Kół Przedmiotowych. Głównym celem projektu jest wyjście ucznia z układu klasowo-lekcyjnego na rzecz nauczania doświadczalnego szczególnie w kontekście nauk ścisłych, a także stworzenie nowoczesnej

		infrastruktury na potrzeby szkół, centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne w celu dostosowania ich usług do potrzeb rynku pracy oraz unowocześnienie usług edukacyjnych oraz popularyzacji nauki i innowacji.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Edukacji i Sportu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Edukacji i Sportu [Dep. Edukacji i Sportu]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca pozostałe podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

28. Rozwój zdolności edukacyjnych szkół wyższych

- Brak informacji nt. realizacji kierunku działań.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, uczelnie wyższe

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

29. Wprowadzenie systemów stypendialnych

- Realizacja projektu pn. „Krok w przyszłość – stypendia dla doktorantów” V edycja (2013-2015), którego głównym celem jest zwiększenie zaangażowania doktorantów w podejmowanie działań, zmierzających do komercjalizowania wyników badań naukowych prowadzonych przez doktorantów, istotnych z punktu widzenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto ważny jest także wzrost współpracy i wspólnych inicjatyw podejmowanych przez naukę i biznes. Zadanie jest realizowane poprzez przyznawanie stypendiów na dany rok akademicki, na okres 12 miesięcy, w wysokości do 3000-5000 zł miesięcznie, dla osób posiadających weszczęty przewód doktorski, kształcących się na kierunkach matematyczno-przyrodniczych i technologicznych oraz zgodnych z RSI WKP. W 2014 r. przyznano 51 stypendiów. Ponadto organizowany jest kurs z obszaru zagadnień obejmujących tematykę komercjalizacji wiedzy dla stypendystów projektu oraz uczestników studiów doktoranckich UMK, UKW, UTP, kierunków matematyczno-przyrodniczych i technologicznych (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).

[Dep. Kultury i Edukacji]

- Przyznanie stypendiów mających za zadanie wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży. Stypendia mają charakter pomocy socjalnej dla uczniów (dziennych liceów i techników prowadzonych przez powiaty) osiągających bardzo dobre wyniki w nauce lub uzyskujących osiągnięcia w innych dziedzinach i pozostających w trudnych warunkach materialnych (zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu województwa).

[Dep. Kultury i Edukacji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
22	Poszerzenie systemu stypendialnego dla najzdolniejszej młodzieży	faza początkowa (bd)	Przygotowana została ogólna koncepcja poszerzenia systemu stypendialnego.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Kultury i Edukacji b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
23	Wprowadzenie systemu stypendialnego umożliwiającego zdobycie na terenie województwa wykształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym dla zdolnej młodzieży pochodzącej z ubogich rodzin	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
24	Wprowadzenie systemu stypendialnego umożliwiającego wykształcenie kadr dla rozwoju gospodarczego województwa w ramach inteligentnych specjalizacji	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Brak bezpośrednich działań dedykowanych ściśle do tego przedsięwzięcia. Pośredni charakter ma realizacja projektu pn. „Zdolni na start” (IV edycja wdrażana w dwóch latach szkolnych: 2013/2014 oraz 2014/2015). Celem zadania jest wyrównanie szans edukacyjnych uzdolnionych uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z województwa kujawsko-pomorskiego (o dochodzie nie przekraczającym dwukrotności kwoty kryterium dochodowego określonego w ustawie o świadczeniach rodzinnych; priorytetowo traktowani są uczniowie uzdolnieni w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i technicznych oraz zamieszkujący obszary wiejskie; wiek 12-18 lat) poprzez udzielenie wsparcia stypendialnego w postaci 670 rocznych stypendiów w latach szkolnych 2013-2014 i 2014-2015. Od 2008 r. w ramach wszystkich edycji projektu stypendialnego „Zdolni na start” ze wsparcia skorzystało ponad 1,5 tysiąca uczniów z regionu (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak pomiotu/samorząd województwa we współpracy z UMK, UKW, UTP b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
25	Opracowanie i wdrożenie systemu refundacji kosztów dojazdów do szkół ponadgimnazjalnych komunikacją publiczną dla uczniów z obszarów wiejskich i małych miast	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Zadanie zostało zapisane w projekcie Kujawsko-Pomorskiego Programu Rozwoju Edukacji.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Kultury i Edukacji b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:
 Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa
 Rola samorządu województwa: wykonawcza
 Zakładany okres realizacji: 2020

30. Kształcenie kadr dla opieki zdrowotnej dla potrzeb ludności starszej

- Wsparcie przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki we Włocławku swoich pracowników w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, zgodnych z wymaganiami prawnymi (kursy, szkolenia, specjalizacje, studia podyplomowe). Jednostka współpracuje z placówkami oświatowymi, kształcącymi opiekunów medycznych oraz z zakładami opiekuńczo-leczniczymi. Zorganizowano m.in. kurs specjalistyczny "Kompleksowa opieka nad pacjentem z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego".

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Dookonolenie zawodowe w ramach wykonywanego zawodu w Kujawsko-Pomorskim Centrum Pulmonologii, poprzez udział w:
  - ✓ kursie „Wybrane elementy opieki nad pacjentem w opiece długoterminowej”, organizowanym przez Stowarzyszenie Sue Ryder w Solcu Kujawskim, (finansowanym przez firmy farmaceutyczne),
  - ✓ kursie „Kompleksowa pielęgnarska opieka nad pacjentem z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego dla pielęgniarek i pielęgniarzy”, organizowanym przez Stowarzyszenie Sue Ryder w Solcu Kujawskim (finansowanym ze środków EFS),
  - ✓ kursie specjalistycznym „Kompleksowa opieka nad pacjentem z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego”, organizowanym przez Stowarzyszenie Sue Ryder w Solcu Kujawskim (finansowanym ze środków EFS),
  - ✓ kursie specjalistycznym „Szkolenia personelu medycznego z zakresu psychoonkologii”, organizowanym przez Wielkopolskie Centrum Onkologii (finansowanym ze środków Ministerstwa Zdrowia),
  - ✓ konferencji „Wyzwania i dylematy w opiece nad pacjentem z chorobą nowotworową u kresu życia”, organizowanej i finansowanej przez: Polskie Towarzystwo Pielęgniarstwa Opieki Paliatywnej, IT Medical Sp. z o.o.,
  - ✓ konferencji „Rola pracowników służby zdrowia j w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, organizowanej przez Kujawsko-Pomorskie Biuro Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Bydgoszczy (finansowanej ze środków budżetu województwa).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia, Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmunologii w Bydgoszczy]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, uczelnie wyższe

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

31. Kształcenie kadr dla opieki społecznej dla potrzeb ludności starszej

- Podjęto działania służące podniesieniu kwalifikacji, wzrostowi kompetencji i potencjału merytorycznego pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej w zakresie nowoczesnych form wsparcia, terapii i pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, nowych metod integracji, aktywizacji osób starszych w środowisku, specjalistycznych programów terapeutycznych. Działania te zrealizowano w formie szkoleń (np. „Prowadzenie treningów umiejętności społecznych /komunikacyjnych/ w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych”, „Zasady opieki i komunikacji z mieszkańcem z zaburzeniami procesów poznawczych i otepiennych. Metody i techniki pracy”) i studiów podyplomowych na kierunku gerontologia. Uczestnikami szkoleń i studiów byli pracownicy jednostek pomocy i integracji społecznej w szczególności Domów Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy, Ośrodków Pomocy Społecznej w tym opiekunki środowiskowe (zadanie zostało dofinansowane ze środków PO KL).

[ROPS]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, uczelnie wyższe

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

32. Rozwój współpracy międzynarodowej instytucji edukacji formalnej i nieformalnej

- Brak informacji nt. realizacji kierunku działań.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, uczelnie wyższe

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca pozostałe podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

ZDROWIE

33. Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa

- Zakupienie sprzętu i aparatury medycznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki we Włocławku. Rozpoczęcie procedury przetargowej na modernizację Oddziału Neurologii i Oddziału Okulistyki (zadanie zostało sfinansowane przez Kujawsko-Pomorskie Inwestycje Medyczne).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Złożenie wniosków o dofinansowanie z RPO (obecnie w trakcie oceny):
  - ✓ „Rozbudowa Centrum Diagnostyczno-Leczniczego we Włocławku o Zakład Teleradioterapii” przez Centrum Onkologii im. prof. Fr. Łukaszczyka w Bydgoszczy,
  - ✓ „Zakup rezonansu magnetycznego wraz z dostosowaniem pomieszczeń dla potrzeb Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki we Włocławku” przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki we Włocławku,
  - ✓ „Zakup sprzętu medycznego do wysokospecjalistycznej diagnostyki obrazowej wraz z dostosowaniem pomieszczeń” przez Wojewódzki Szpital Zespolonego im. L. Rydygiera w Toruniu,
  - ✓ „Poprawa funkcjonowania oddziałów ginekologiczno-położniczych w województwie kujawsko-pomorskim, poprzez zakup specjalistycznej aparatury i wyposażenia” (zakup aparatów i urządzeń służących do diagnostyki i leczenia w obszarze ginekologiczno-położniczym wśród ww. szpitali). Partnerami projektu są 23 szpitale z istniejącymi oddziałami położniczymi woj. kujawsko-pomorskiego.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Uruchomienie w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Świeciu: Poradni Leczenia Uzależnień (1 czerwca), Poradni Zdrowia Psychicznego oraz Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży (1 grudnia), (funkcjonowanie wspomnianych poradni finansowane jest w ramach kontraktu z NFZ).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Przyznanie grantu Stowarzyszeniu „Nasze Życie” działającemu przy Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Świeciu, ze środków programu „Działaj lokalnie” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, dzięki którym zakupiono urządzenia rehabilitacyjne służące pacjentom oraz społeczności lokalnej.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Realizacja robót budowlanych w ramach zadania pn. „Rozbudowa budynku Ośrodka Terapii Odwykowej Uzależnień” (2013-2015) przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Toruniu (zadanie finansowane ze środków budżetu województwa i własnych jednostki).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Przeniesienie Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego w Bydgoszczy do obiektu przy ul. Karłowicza 26 z jednoczesną modernizacją gabinetów i zakupem wyposażenia (zadanie zostało sfinansowane ze środków własnych Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego w Bydgoszczy).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Realizacja otwartych konkursów ofert pn. „Rozwiązywanie problemów alkoholowych w województwie kujawsko-pomorskim” (nr 3/2014), „Przeciwdziałanie narkomanii w województwie kujawsko-pomorskim” (nr 4/2014), „Aktywizacja środowisk wiejskich w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i innych uzależnień” (nr 5/2014), wspierających m.in. programy profilaktyki uniwersalnej, selektywnej; zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, resocjalizacji i reintegracji dla osób uzależnionych od alkoholu; prowadzenie zajęć motywacyjno-korekcyjnych dla mieszkańców domów pomocy społecznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych; profilaktykę i interwencję antynikotynową, programy dla osób uzależnionych od nikotyny; wykorzystanie dobrych praktyk i rozwiązań w aktywizacji środowisk wiejskich w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień; programy profilaktyki uzależnień realizowane w świetlicach socjoterapeutycznych, w których uczestniczą dzieci i młodzież ze środowisk wiejskich (zadanie finansowane ze środków budżetu województwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Budowa Innowacyjnego Forum Medycznego (2013-2015) oraz Polikliniki Centrum (2014-2015) – etap prac budowlanych, przez Centrum Onkologii im. prof. Fr. Łukaszczyka w Bydgoszczy (zadanie sfinansowano ze środków budżetu państwa i środków własnych)
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Zakupienie sprzętu medycznego przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy:
  - ✓ aparatów do nieinwazyjnej wentylacji – 30 szt. dla Domowego Leczenia Respiratorem – leczenie domowe i szpitalne osób niewydolnych oddechowio i ruchowo, pozwalające na poprawę sprawności (zadanie zostało sfinansowane ze środków własnych szpitala),
  - ✓ zakup sprzętu i aparatury rehabilitacyjnej – wyposażenie Zakładu Rehabilitacji w aparaty do elektroterapii: Aparat Black Box z linii EVO, Aparat do elektrostymulacji Firing, Aparat do elektroterapii i terapii ultradźwiękami (zadanie zostało sfinansowane ze środków własnych szpitala).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia, Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmunologii w Bydgoszczy]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
35	Wzmocnienie potencjału regionalnego Szpitala Specjalistycznego im. Dr. W. Biegańskiego w Grudziądzu	zaawans. faza procesu inwestycyjnego (2014-2020)	Budowa budynku ambulatoryjno-lózkowego w którym ulokowano: sale hybrydowe, rehabilitację ogólnoustrojową, neurologiczną, kardiologiczną, kardiochirurgię, chirurgię naczyniową, endokrynologię, onkologię, reumatologię.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Regionalny Szpital Specjalistyczny im. dr W. Biegańskiego w Grudziądzu, firmy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
36	Rozbudowa Szpitala Wojewódzkiego w Toruniu	nie rozpoczęto realizacji (2015-2018)	Inwestycja planowana jest lata 2015-2018.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - bd b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
28	Stworzenie systemu cyklicznej oceny dostępności do świadczeń medycznych jako podstawy do podejmowania działań o charakterze inwestycyjnym i organizacyjnym	bd	bd
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
31	Opracowanie i wdrożenie programu kompleksowej opieki medycznej i teleopieki nad niesamodzielnymi osobami przewlekle chorymi i niepełnosprawnymi	bd	W 2014 r. odbywały się spotkania grupy roboczej, których celem było opracowanie holistycznego systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi w województwie kujawsko-pomorskim. W dniu 7 listopada 2014 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu pod przewodnictwem Pana Edwarda Hartwicha - Wicemarszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego - odbyło się spotkanie z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej i ośrodków pomocy rodzinie, zakładów opiekuńczo-leczniczych, przedstawicielami Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, przedstawicielami Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Bydgoszczy oraz grupą roboczą pracującą nad programem opieki długoterminowej. Celem spotkania było omówienie sytuacji osób niesamodzielnych w regionie oraz dyskusja nad projektem programu opieki długoterminowej w

		województwie kujawsko-pomorskim.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
33	Utworzenie Genetycznego Centrum Opieki w Bydgoszczy	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: Collegium Medicum UMK Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Collegium Medicum UMK b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, instytucje badawcze, uczelnie wyższe
 Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, inicjująca, wspierająca
 Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

34. Rozwój profilaktyki zdrowotnej

- Realizacja przez Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka w Bydgoszczy trzech wieloletnich programów profilaktycznych: *Populacyjny program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy*, *Populacyjny program wczesnego wykrywania raka piersi*, *Populacyjny program wczesnego wykrywania raka jelita grubego* (programy finansowane są ze środków finansowych Ministerstwa Zdrowia).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- W dniu 22 października 2014 r. województwo we współpracy z Przedsiębiorstwem Uzdrowisko Ciechocinek S.A. i Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. dra L. Rydygiera w Toruniu oraz Stowarzyszeniem Parasol dla Życia zorganizowało w Szpitalu Uzdrowskim nr 4 „Dom Zdrojowy” w Ciechocinku spotkanie, którego celem było zainicjowanie wspólnych działań na rzecz poprawy zdrowia dzieci i młodzieży w województwie kujawsko-pomorskim. W efekcie spotkania w 2015 r. realizowany będzie *Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim*.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja spotkania pn. „Serce w pracy – serce w stresie” w dniu 12 listopada 2014 r. W trakcie szkolenia zorganizowanego z okazji Europejskiego Tygodnia Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy omówione zostały m. in. źródła i rodzaje stresorów w miejscu pracy oraz techniki radzenia sobie ze stresem. W spotkaniu wzięło udział 51 osób.
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja „Białej Niedzieli” przez Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny im. T. Browicza w Bydgoszczy w dniu 28 września 2014 r. Podczas wydarzenia udzielano porad medycznych z zakresu chorób wątroby, boreliozy, chorób dermatologicznych i innych. W ramach akcji 200 mieszkańców zostało nieodpłatnie zbadanych w kierunku zakażenia HCV. Wypisano 15 skierowań do Przychodni przyszpitalnej oraz 3 skierowania do Szpitala (zadanie finansowano ze środków własnych Wojewódzkiego Szpitala Obserwacyjno-Zakaźnego im. T. Browicza w Bydgoszczy oraz sponsorów).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
29	Opracowanie i wdrożenie programów zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych	faza zaawansowana (bd)	<p>W ramach realizacji <i>Programu Wykrywania Zakażeń WZW B i C w Województwie Kujawsko-Pomorskim</i>, przyjętego Uchwałą Nr 3/62/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 22 stycznia 2014 r.: u 5004 osób przeprowadzono badania diagnostyczne krwi (w kierunku HBsAg i na obecność przeciwciał anty-HCV), u 21 osób wykryto WZW B, u 42 osób WZW C, wydrukowano m.in. plakaty, ulotki, przeprowadzono 20 szkoleń edukacyjnych, w których wzięło udział 530 osób (program finansowany był z budżetu województwa i budżetów jst, które przystąpiły do programu).</p> <p>W ramach realizacji <i>Kujawsko-Pomorskiego Programu Badań Przesiewowych w Kierunku Tętniaka Aorty Brzusznej</i>, przyjętego Uchwałą Nr 7/229/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 26 lutego 2014 r.: wykonano 852 badań przesiewowycg (usg aorty brzusznej), wykryto 51 tętniaków aorty brzusznej, udzielono 852 porad lekarskich oraz zaleceń dotyczących dalszego postępowania, przeprowadzono 852 rozmowy edukacyjne z pacjentami objętymi badania przesiewowymi, przeprowadzono 3 szkolenia dla realizatorów programu oraz 2 wizyty monitorujące (program finansowany był z budżetu województwa i budżetów jst, które przystąpiły do programu).</p> <p>W ramach realizacji <i>Programu Profilaktyki III st. dla Pacjentów po Ostrych Zespołach Wieńcowych w Województwie Kujawsko-Pomorskim</i>, przyjętego Uchwałą Nr 4/114/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 29 stycznia 2014 r.: przeprowadzono 323 rozmowy edukacyjne dla pacjentów po OZW; przeprowadzono szkolenie dla lekarzy kardiologów, w których wzięło udział 30 osób; przeprowadzono kursy dla pielęgniarek pracujących w szpitalnych oddziałach kardiologicznych oraz poradniach kardiologicznych; przeprowadzono szkolenie dla rehabilitantów odpowiedzialnych za rehabilitację kardiologiczną; wydrukowano ulotki, broszury, plakaty, zestawy materiałów edukacyjnych dla pacjentów (program finansowany był z budżetu województwa i budżetów jst, które przystąpiły do programu).</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia ma charakter cykliczny, programy są opracowywane corocznie w zależności od zdiagnozowanych potrzeb.</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - "Program Wykrywania Zakażeń WZW B i C w Województwie Kujawsko-Pomorskim": Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny im. T. Browicza w Bydgoszczy, Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Bydgoszczy, Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu, Specjalistyczny Szpital Miejski im. M. Kopernika w Toruniu, Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Toruniu, Regionalny Szpital Specjalistyczny im. dr W. Biegańskiego w Grudziądzu, SP ZOZ w Rypinie, SP ZOZ w Mogilinie. -"Kujawsko-Pomorski Program Badań Przesiewowych w Kierunku Tętniaka Aorty Brzusznej": Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr A. Jurasza w Bydgoszczy, Regionalny Szpital Specjalistyczny im. dr W. Biegańskiego w Grudziądzu, Specjalistyczny Szpital Miejski im. M. Kopernika w Toruniu, 10 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ w Bydgoszczy, Szpital Powiatowy w Chełmży Sp. z o.o., "Szpital Tucholski" Sp. z o.o. w Tucholi. - "Program Profilaktyki III st. dla Pacjentów po Ostrych Zespołach Wieńcowych w Województwie Kujawsko-Pomorskim": Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu, Specjalistyczny Szpital Miejski im. M. Kopernika w Toruniu. b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia <i>[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]</i></p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
32	Rozbudowa Centrum Onkologii w Bydgoszczy oraz powstanie oddziałów onkologicznych w regionalnych szpitalach specjalistycznych na	wstępna faza procesu inwestycyjnego (2013-2015)	<p>Inwestycje wykonane w ramach Rozbudowy Centrum Onkologii w Bydgoszczy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poliklinika Centrum - wykonano stan surowy kondygnacji "-1". 2. Innowacyjne Forum Medyczne - wykonana na gotowo kondygnacja techniczna wraz z instalacjami oraz stan surowy zamknięty kondygnacji "+1". 3. Rozbudowa Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych - wykonano stan surowy zamknięty nowej hali spalarni wraz z myjnią przejazdową. Trwają

teren województwa	prace wykończeniowe w budynku. Rozpoczęto montaż instalacji termicznego przekształcania odpadów medycznych.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Centrum Onkologii im. prof. Fr. Łukaszczyka w Bydgoszczy, konsorcjum firm b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]	

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
34	Budowa zakładu radioterapii przy ul. Łęskiej we Włocławku z uwzględnieniem planów rozwojowych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. błogosławionego księdza Jerzego Popiełuszki przy ul. Wienieckiej we Włocławku	wstępna faza procesu inwestycyjnego (2014-2015)	Na bieżącym etapie realizacji inwestycji wykonano stan surowy bunkrów oraz kondygnacji "0" wraz ze stropem.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Centrum Onkologii im. prof. Fr. Łukaszczyka w Bydgoszczy, konsorcjum firm b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe

Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, inicjująca, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

35. Promocja zdrowia

- Realizacja otwartego konkursu ofert pn. „Ochrona i promocja zdrowia” (nr 10/2014), wspierającego działania mające na celu promowanie zdrowego stylu życia, poprawę jakości życia osób chorych, organizację konferencji naukowych w obszarze zdrowia publicznego (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Realizacja otwartego konkursu ofert pn. „Ochrona zdrowia psychicznego” (nr 16/2014), wspierającego działania mające na celu promowanie zdrowia psychicznego, informacyjno-edukacyjne sprzyjające postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałające dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, służące rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także kampanie szkoleniowo-informacyjne adresowane do pracodawców promujące zatrudnienie osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja kampanii zdrowotnej pn. „Kujawsko-Pomorska Podróż po Zdrowie”, promowanej przez National Geographic Polska. Podczas eventów lekarze, ale także znani podróżnicy i celebryci przekonywali mieszkańców regionu, że troska o własne zdrowie związana jest nie tylko z wyrzeczeniami i przykrymi badaniami, ale przede wszystkim mnóstwem pozytywnych i interesujących doświadczeń. W programie „Kujawsko-Pomorskiej Podróży po Zdrowie” znalazły się trzy przystanki: 28 czerwca 2014 r. – Unisław (Omenaa Mensah), 19 lipca 2014 r. – Chełmża (Wojciech Cejrowski), 24 sierpnia 2014 r. – Ciechocinek (Beata Pawlikowska). Każdej imprezie towarzyszyły prelekcje dotyczące m.in. rehabilitacji po zawałach serca, zaletach karmienia piersią, boreliozie, wirusowym zapaleniu wątroby, Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego. Chętni korzystali z licznych badań profilaktycznych, m.in.: USG aorty brzusznej, mammografii, cytologii, pomiaru ciśnienia tętniczego, zawartości CO w wydychanym powietrzu. Zapowiedzi poszczególnych eventów oraz relacja z całej kampanii ukazały się w magazynie National Geographic Traveler oraz 5 serwisach internetowych (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]
- Organizacja „Białych Sobót”, zajęć edukacyjnych dla młodzieży, prowadzonych przez pracowników Zakładu Profilaktyki i Promocji Zdrowia Centrum Onkologii im. prof. Fr. Łukaszczyka w Bydgoszczy (zadanie finansowane ze środków własnych Centrum Onkologii).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe

Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, inicjująca, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

36. Rozwój technologii telemedycznych

- Realizacja modułu „e-Zdrowie” w ramach projektu „e-Usługi - e-Organizacja - pakiet rozwiązań informatycznych dla jednostek organizacyjnych województwa kujawsko-pomorskiego”, mającego na celu: podniesienie poziomu usług świadczonych przez zakłady opieki zdrowotnej w regionie dzięki wykorzystaniu nowych technologii informatycznych i medycznych, podniesienie efektywności diagnostyki dzięki dostępowi do poprzednich badań, zwiększenie dostępności do wysokospecjalistycznych badań medycznych, osiągnięcie oszczędności w jednostkach ochrony zdrowia poprzez wdrożenie systemów informatycznych (zadanie współfinansowane ze środków RPO)

[<http://euslugi.mojregion.info/e-zdrowie/aktualnosc/>]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
30	Stworzenie regionalnego systemu informacji medycznej	bd	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu		
	[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie, inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

37. Rozwój potencjału medycznego uzdrowisk

- Przystąpienie przez Przedsiębiorstwo Uzdrowisko Ciechocinek S.A. do Klastra Turystyki Medycznej i Uzdrowiskowej Sp. z o.o., którego celem jest stworzenie sieci współpracy oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorstw branży medycznej i uzdrowiskowej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i innych regionów. [więcej informacji nt. zadania znajduje się w celu strategicznym Gospodarka i miejsca pracy, w kierunku działań nr 9 Rozwój uzdrowisk i sektora związanego z poprawą stanu zdrowia [Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, KPAI]
- Dofinansowywanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych i realizacją programu pn. *Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020 roku* [więcej informacji nt. zadania znajduje się w celu strategicznym Gospodarka i miejsca pracy, w kierunku działań nr 9 Rozwój uzdrowisk i sektora związanego z poprawą stanu zdrowia] [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie, inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

38. Dostosowanie systemu ochrony zdrowia dla potrzeb starzejącego się społeczeństwa

- Poszerzenie oferty świadczonych usług Kujawsko-Pomorskiego Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy o: rehabilitację oddechową, rehabilitację neurologiczną, rehabilitację pulmonologiczną.

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia, Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
37	Utworzenie Centrum Konsultacyjnego dla Seniorów i Osób Niepełnosprawnych w Toruniu	bd	bd
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>			
bd			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie zadań własnych; inicjująca i wspierająca, a w zakresie niektórych zadań – wykonawcza w partnerstwie w zakresie zadań należących do innych zarządców

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

Cel strategiczny: Innowacyjność

1. Rozwój badań naukowych

- Ujęcie w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego poniższych przedsięwzięć:
  - podstawowych:*
    - ✓ Przedsięwzięcia dotyczące realizacji RANB w województwie kujawsko-pomorskim
  - warunkowych:*
    - ✓ Narodowe Centrum Radioastronomii i Technologii Kosmicznych,
    - ✓ Centrum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia EnFoodLife,
    - ✓ Bezpieczeństwo łańcucha żywnościowego i żywność spersonalizowana SafeFoodMed,
    - ✓ Programu Zdrowie – Kujawsko-pomorski interdyscyplinarny program diagnozy spersonalizowanej i opieki zdrowotnej,
    - ✓ System Transformacji i Transferu Wiedzy do Strategicznych Gałęzi Gospodarki Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
    - ✓ Zrobotyzowany teleskop klasy 1,5-m wraz z laboratorium,
- [Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]*
- Rozpoczęcie badań z zakresu diagnostyki genetycznej oraz badań wdrożeniowych z zakresu medycyny translacyjnej w efekcie rozpoczęcia działalności Zakładu Genetyki i Onkologii Molekularnej w Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka w Bydgoszczy. Zakład jest jednym z trzech, który ma powstać w Innowacyjnym Forum Medycznym.
  - [Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]*
- Realizacja projektu pn. „Fundusz Badań i Wdrożeń – wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez systemowe wsparcie potencjału badań i rozwoju technologii w województwie kujawsko-pomorskim”, skierowanego m.in. do przedsiębiorstw, konsorcjów przedsiębiorstw, organizacji badawczych, jednostek naukowych. Rozwiązanie proponowane w schemacie FBIW uzupełni istniejący system wsparcia innowacji poprzez działania stymulujące współpracę przedsiębiorców i nauki, w postaci wsparcia określonych usług czy inwestycji (moduły wsparcia: 1. Wsparcie zakupu usług badawczo-rozwojowych na rzecz przedsiębiorców, istotnych dla przedsiębiorcy w trakcie opracowywania nowego lub ulepszonego produktu oraz zmian procesowych w przedsiębiorstwie, 2. Wsparcie wdrożenia wyników usługi badawczo-rozwojowej w działalności gospodarczej przedsiębiorstwa, 3. Wsparcie inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych w organizacjach badawczych (wyposażenie laboratoriów badawczych), 4. Wsparcie wykorzystania projektów demonstracyjnych, prototypów, projektów pilotażowych do celów komercyjnych (wsparcie inwestycyjne), 5. Wsparcie inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych niezbędnych do prowadzenia prac B+R w przedsiębiorstwach). W 2014 r. ogłoszono i przeprowadzono konkursy na dofinansowanie najlepszych przedsięwzięć, w ramach kilku modułów. Zawartych zostało 25 umów z 19 podmiotami (kilku wnioskodawców realizuje więcej niż jedno przedsięwzięcie), (zadanie współfinansowane ze środków RPO).
  - [KPAI, Dep. Nadzoru Właścielskiego i Transportu Publicznego, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacji]*

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: inicjująca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

2. Poprawa zdolności naukowo-badawczych szkół wyższych

- Realizacja projektu pn. „Fundusz Badań i Wdrożeń – wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez systemowe wsparcie potencjału badań i rozwoju technologii w województwie kujawsko-pomorskim” (zadanie współfinansowane ze środków RPO), *[więcej informacji nt. realizacji zadania w kierunku działań nr 1 Rozwój badań naukowych]*
  - [KPAI, Dep. Nadzoru Właścielskiego i Transportu Publicznego, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacji]*

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
1	Utworzenie Narodowego Centrum Radioastronomii i Inżynierii Kosmicznej z Radioteleskopem Hevelius w Borach Tucholskich	faza początkowa (od 2012)	6 listopada 2012 r. utworzono konsorcjum naukowo-badawcze, składające się z 10 jednostek naukowych Polski. Obecna nazwa projektu to Narodowe Centrum Radioastronomii i Technologii Kosmicznych. Projekt został wpisany na Polska Mapę Drogową Infrastruktury Badawczej.

<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe, administracja rządowa, samorząd województwa   Rola samorządu województwa: inicjująca, wspierająca   Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Konsorcjum „Narodowe Centrum Radioastronomii i Technologii Kosmicznych”   b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności   [Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]</p>

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
2	Podjęcie działań na rzecz i wypracowanie modelu integracji uniwersytetów województwa kujawsko-pomorskiego	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe, Rola samorządu województwa: inicjująca, Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p> <p><i>bd</i></p>		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
6	Utworzenie Uczelnianego Centrum Stomatologii w Bydgoszczy	nie rozpoczęto realizacji (bd)	W Stanowisku Zarządu WKP dotyczącego proponowanych zakresu i treści Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dn. 02.09.2014 w projekcie pn.: Wsparcie szkolnictwa wyższego w województwie kujawsko-pomorskim znajduje się przedsięwzięcie pn.: Adaptacja Budyńku Zabytkowego przy ul. Dworcowej 63 dla celów Collegium Medium UMK (Stomatologia). Projekt nie uzyskał zgodny na umieszczenie w KT.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: Collegium Medicum UMK Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Collegium Medicum UMK b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p> <p>[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]</p>		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
7	Utworzenie Uczelnianego Centrum Geriatrii w Bydgoszczy	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: Collegium Medicum UMK Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Collegium Medicum UMK b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p> <p>[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]</p>		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
8	Utworzenie Uczelnianego Centrum Żywienia i Aktywności Fizycznej	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Centrum Żywienia i Aktywności Fizycznej Człowieka jest częścią projekt pn.: 3. Bezpieczeństwo

Człowieka w Bydgoszczy		łańcucha żywnościowego i żywność spersonalizowana SafeFoodMed, który znajduje się wśród przedsięwzięć warunkowych KT.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: Collegium Medicum UMK Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Collegium Medicum UMK b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>		
<p><i>[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]</i></p>		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: inicjująca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągle

3. Rozwój niezależnych instytucji badawczo-rozwojowych

- Realizacja projektu pn. „Fundusz Badań i Wdrożeń – wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez systemowe wsparcie potencjału badań i rozwoju technologii w województwie kujawsko-pomorskim” (zadanie współfinansowane ze środków RPO), *[więcej informacji nt. realizacji przedsięwzięcia w kierunku działań nr 1 Rozwój badań naukowych]*
[KPAI, Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągle

4. Rozwój współpracy pomiędzy sektorem naukowo-badawczym a gospodarką

- Opracowanie *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* wraz z przygotowaniem mechanizmu wyłaniania inteligentnych specjalizacji i potencjałów rozwojowych województwa kujawsko-pomorskiego.
[KPAI]
- Realizacja projektu „Wspieranie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim” poprzez utworzenie Funduszu Powiązań Kooperacyjnych w konsorcjum utworzonym przez TARR (lider) i KPAI (partner), (zadanie jest współfinansowane z RPO), *[więcej informacji nt. realizacji zadania znajduje się w celu strategicznym Gospodarka i miejsca pracy, w kierunku działań 7 Rozwój organizacyjnych form współpracy podmiotów gospodarczych]*
[TARR, KPAI, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]
- Realizacja projektu pn. „Fundusz Badań i Wdrożeń – wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez systemowe wsparcie potencjału badań i rozwoju technologii w województwie kujawsko-pomorskim” (zadanie współfinansowane ze środków RPO), *[więcej informacji nt. realizacji zadania znajduje się w kierunku działań nr 1 Rozwój badań naukowych]*
[KPAI, Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacji]
- Organizacja spotkań branżowych m.in.: spotkanie informacyjne dla beneficjentów Funduszu Badań i Wdrożeń, dla beneficjentów Funduszu Powiązań Kooperacyjnych, spotkanie z ekspertem Komisji Europejskiej – dot. RSI i jej aktualizacji zgodnie z uwagami Komisji Europejskiej, spotkania Kolegium Rektorów, promujących współpracę nauki z biznesem; udział w spotkaniach i warsztatach dot. innowacji organizowanych przez ministerstwa oraz instytucje państwowe.
[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]
- Realizacja projektu pn. „Recommend” w ramach programu INTERREG IVC. Projekt dotyczy transferu dobrych praktyk z zakresu eko-innowacji i eko-zarządzania.
[Dep. Współpracy Międzynarodowej]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
3	Rozwój Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacyjności pełniącej rolę centrum badań i transferu innowacji	faza zaawansowana (2014-2015)	KPAI została powołana na podstawie Uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 20 maja 2013 r. Od tamtej pory KPAI rozwijało się w zakresie instytucjonalnym – zmieniono siedzibę KPAI, prowadzono konkursy na wolne stanowiska. W 2014 r. realizowane były także projekty: Fundusz Badań i Wdrożeń oraz Fundusz Powiązań Kooperacyjnych z RPO.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - KPAI b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności</p> <p>[KPAI]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
4	Rozwój Bydgoskiego Klastra Przemysłowego zrzeszającego firmy branży narzędziowo-przetwórczej	bd	Województwo wspiera rozwój BKP. Firmy zrzeszone w klastrze uczestniczyły w misji gospodarczej do Danii, dedykowanej członkom klastra oraz w misji do Niemiec. Firmy uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez COIE. Efektem misji do Danii była rewizyta przedstawicieli duńskiego klastra eko-technologii Clean. Klastr Clean jest obecnie jedną z największych duńskich organizacji gospodarczych w branży eko-technologii (cleantech) zrzeszającą 170 członków i realizującą projekty na kwotę ok. 250 mln złotych.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorząd województwa b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych</p> <p>[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
5	Przekształcenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego w Bydgoski Park Naukowo-Technologiczny i Przemysłowy	bd	bd
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p> <p>bd</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
12	Stworzenie internetowego mechanizmu wymiany informacji (bazy danych) między jednostkami naukowo-badawczymi i przedsiębiorcami	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p>			

REALIZACJA: a) bezpośrednio: - KPAI b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPAI [KPAI]
--

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, ewentualnie wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

5. Stworzenie systemu finansowania badań naukowych

- Realizacja projektu pn. „Fundusz Badań i Wdrożeń – wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez systemowe wsparcie potencjału badań i rozwoju technologii w województwie kujawsko-pomorskim” (zadanie współfinansowane ze środków RPO), [więcej informacji nt. realizacji przedsięwzięcia w kierunku działań 1 Rozwój badań naukowych]

[KPAI, Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacji]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, ewentualnie wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: do 2020

6. Rozwój instytucji otoczenia biznesu (IOB) ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorstw innowacyjnych

- Rozwój KPAI, której celem jest promocja województwa jako regionu wiedzy i innowacji opartego na systemie efektywnego współdziałania pomiędzy władzami regionalnymi, przedsiębiorcami oraz instytucjami naukowymi i szkołami wyższymi działającymi na jego obszarze, [więcej informacji nt. realizacji zadania w kierunku działań 4 Rozwój współpracy pomiędzy sektorem naukowo-badawczym a gospodarką, w przedsięwzięciu 3 Rozwój Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacyjności pełniącej rolę centrum badań i transferu innowacji]

[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacji, KPAI]

- Realizacja projektu pn. „Fundusz Badań i Wdrożeń – wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez systemowe wsparcie potencjału badań i rozwoju technologii w województwie kujawsko-pomorskim” (zadanie współfinansowane ze środków RPO), [więcej informacji nt. realizacji zadania w kierunku działań 1 Rozwój badań naukowych]

[KPAI, Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacji]

- W sierpniu 2014 r. został zatwierdzony i skierowany do upowszechniania model działania instytucji otoczenia biznesu, stymulujący proinnowacyjną współpracę przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim, opracowany przez TARR S.A. we współpracy z holenderską instytucją wspierającą innowacyjność, Syntens Innovation Centre w ramach projektu innowacyjnego PO KL. Model jest odpowiedzią na niski poziom współpracy w zakresie innowacji między przedsiębiorstwami, jak i pomiędzy przedsiębiorstwami a IOB i służy aktywizacji przedsiębiorstw do prowadzenia działalności innowacyjnej przy współpracy z trzema grupami partnerów zewnętrznych: (1) ośrodkami naukowymi, (2) IOB oraz (3) innymi przedsiębiorstwami. Najważniejszym elementem modelu jest przygotowanie pracowników IOB do pełnienia roli animatora współpracy, który pośredniczy w relacjach pomiędzy przedsiębiorstwem a trzema grupami partnerów zewnętrznych. Istotnym elementem modelu jest portal internetowy poświęcony współpracy w zakresie działalności innowacyjnej, który funkcjonuje pod adresem www.razemdlabiznesu.pl. Portal stanowi kompendium wiedzy na temat możliwych form wsparcia przedsiębiorstw, które zdecydują się na opracowanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań.

[TARR]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
11	Utworzenie funduszu na cele zakupów patentów, technologii, zakup usług doradczych związanych z zakupem patentów i	faza zaawansowana (2014-2015)	Zakup patentów i technologii będzie następował poprzez realizację projektu "Fundusz Badań i Wdrożeń", finansowanego z RPO WKP.

technologii		
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - KPAI jako operator Funduszu Badań i Wdrożeń udzielający dotacji odbiorcom ostatecznym b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności [KPAI]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
13	Utworzenie regionalnego funduszu „venture capital”	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - KPAI b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPAI [KPAI]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
14	Utworzenie regionalnego inkubatora kreatywnych przemysłów	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, uczelnie wyższe, instytucje badawcze, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca inne podmioty Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności [KPAI]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
15	Rozwój Exea Data Center w Toruniu	zrealizowano (2011-2015)	<p>Przedsięwzięcie jest częścią projektu pn. „Rozbudowa i rozwój działalności Toruńskiego Parku Technologicznego” finansowanego z PO IG.</p> <p>W latach 2011-2013 wybudowano nowoczesne centrum przetwarzania danych Exea Data Center – pierwsze w Polsce centrum przetwarzania danych zaprojektowane od podstaw z myślą o rozwiązaniach informatycznych w modelu cloud computing (przetwarzania w chmurze). Obiekt wyposażony w najnowocześniejsze systemy bezpieczeństwa fizycznego i informatycznego. Zawiera wysokiej klasy powierzchnie biurowe, sale konferencyjno-szkoleniowe oraz powierzchnie technologiczne. Łączna powierzchnia użytkowa obiektu wynosi ponad 8,7 tys. m².</p> <p>W 2014 roku: (1) w czerwcu oddano do użytku Inkubator Technologiczny dla sektora ICT, Exea Smart Space, który obejmuje m.in. blisko 1000m² kreatywnie zaprojektowanej przestrzeni do pracy i rozwoju, w tym strefy open space, biura indywidualne oraz sale spotkań i sale warsztatowe. W chwili obecnej w Inkubatorze działają 23 start-up’y. Od lipca br. w różnych działaniach Inkubatora wzięło udział ponad 700 osób; (2) w Exea Data Center uruchomiono adresowaną do jednostek służby zdrowia usługę „Elektroniczne Repozytorium Danych Medycznych”.</p>
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe, instytucje badawcze, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca inne podmioty Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne			

REALIZACJA: a) bezpośrednio: - TARR b) opiekun w ramach UMWK-P: - TARR [TARR]
--

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
16	Utworzenie Ośrodka Wspierania Innowacyjności w zakresie technologii ICT w Toruniu	zrealizowano (2013-2015)	Przedsięwzięcie jest realizowane w ramach przedsięwzięcia 15 Rozwój Exea Data Center w Toruniu pod nazwą: Exea Smart Space (w ramach projektu "Rozbudowa i rozwój działalności Toruńskiego Parku Technologicznego" finansowane z PO IG).
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, uczelnie wyższe, instytucje badawcze, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca inne podmioty Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne REALIZACJA: a) bezpośrednio: - TARR b) opiekun w ramach UMWK-P: - TARR [TARR]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
17	Rozwój Toruńskiego Inkubatora Technologicznego	zrealizowano (2009-2014)	W okresie styczeń-luty 2014 r. trwało wyposażanie Inkubatora. 26.01.2014 r. odbyła się konferencja podsumowująca realizację projektu oraz nastąpiło uroczyste przekazanie TIT wybranemu w postępowaniu konkurencyjnym Operatorowi – Akademickim Inkubatorom Przedsiębiorczości.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, uczelnie wyższe, instytucje badawcze, inwestorzy prywatni Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca inne podmioty Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Toruń b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych [gmina Miasta Toruń]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze, samorząd województwa
 Rola samorządu województwa: w zależności od charakteru zadania: wykonawcza, inicjująca, wspierająca
 Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

7. Rozwój innowacyjnych aspektów i rozwiązań w ramach inteligentnych specjalizacji

- Opracowanie *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* wraz z przygotowaniem mechanizmu wyłaniania inteligentnych specjalizacji i potencjałów rozwojowych województwa kujawsko-pomorskiego.
[KPAI]
- Udział w spotkaniach Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji, stanowiącego integralną część Zespołu roboczego ds. europejskiej i krajowej polityki strukturalnej Konwentu Marszałków Województw RP (które powstało z inicjatywy Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, stanowisko nr 18/2013/K-P Konwentu Marszałków Województw RP z dnia 20 września 2013 r. w sprawie utworzenia Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji (RFIS)) oraz warsztatach w ramach projektów Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Banku Światowego. Celem funkcjonowania RFIS jest wymiana doświadczeń i informacji oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie problematyki inteligentnych specjalizacji. W skład forum wchodzi przedstawiciele województw a także wybranych ministerstw.
[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
9	Utworzenie Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych w Bydgoszczy	faza projektowa (2012-2020)	Inwestycja została zgłoszona do: Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, ale nie mogła zostać uwzględniona w tych dokumentach. Prowadzone są działania promujące budowę Centrum – publikacja artykułów prasowych, prezentacje podczas targów, konferencji i spotkań oraz lobbowanie inwestycji wśród władz centralnych. Realizowana jest współpraca z Pełnomocnikiem Marszałka ds. opracowania koncepcji utworzenia Europejskiego Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych oraz Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, będącego głównym partnerem projektu w zakresie realizacji projektu. Poszukiwane są możliwości montażu finansowego dla realizacji projektu w postaci PPP.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe, instytucje badawcze, inwestorzy prywatni, samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
10	Rozwój projektu EKO-FOOD-MED	faza początkowa (bd)	Projekt przekształcił się EnFoodLife i został wpisany na Polską Mapę Drogową Infrastruktury Badawczej.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Konsorcjum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia (EnFoodLife), w którego skład wchodzi: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Instytut Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk im. B. Dobrzańskiego w Lublinie, Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt Polskiej Akademii Nauk w Jastrzębcu, Instytut Innowacji Przemysłu Mleczarskiego Sp. z o.o., Mrągowo, Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie, Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Instytut Żywności i Żywnienia im. Prof. dr med. Aleksandra Szczygła w Warszawie, Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny, Państwowy Instytut Weterynaryjny, Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu. b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności [Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze, samorząd województwa
Rola samorządu województwa: w zależności od charakteru zadania: wykonawcza, inicjująca, wspierająca
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

8. Pozyskiwanie dla gospodarki regionu przedsiębiorstw działających w sektorach wysokich technologii

- Spotkania z potencjalnymi inwestorami
[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni
Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty
Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

9. Promocja postaw i rozwiązań innowacyjnych

- Rozpowszechnianie informacji dot. spotkań i konferencji oraz wszelkich innych inicjatyw dot. rozwoju postaw innowacyjnych bądź działań B+R (za pomocą korespondencji oraz strony internetowej: www.innowacje.kujawsko-pomorskie.pl) wśród potencjalnych zainteresowanych tj.: Kolegium Rektorów, Rady Ekspertkiej, instytucji otoczenia biznesu oraz przedsiębiorców z regionu.
[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych, Agenda Nauki i Innowacyjności]

- Organizacja konkursu Liderzy Innowacji Pomorza i Kujaw 2014, który jest regularnie przygotowywany przez TARR S.A. od 2009 r. W 2014 r. wpłynęła rekordowa ilość, tj. 40 aplikacji. Przyznano trzy tytuły Lidera Innowacji Pomorza i Kujaw 2014:

- ✓ w kategorii innowacyjne średnie przedsiębiorstwo: Plast-farb Sp. z o.o. Sp. k. za: opakowania biodegradowalne, wykonane z tworzywa w pełni kompostowalnego, rozwiązanie w pełni ekologiczne, odpowiadające na potrzebę odnalezienia alternatywnej metody pozyskiwania surowców odnawialnych.
- ✓ w kategorii innowacyjne małe przedsiębiorstwo: Zakład Energoelektroniki TWERD Michał Twerd za: cztero-kwadrantowy, trójpoziomowy przemiennik częstotliwości o zasilaniu 1000-1200V, który ma szerokie zastosowanie w technice napędowej średnich napięć i dużych mocy, szczególnie dotyczy ono przemysłu wydobywczego.
- ✓ w kategorii innowacyjne mikro przedsiębiorstwo: Torqway Sp. z o.o.za: pojazd napędzany siłą mięśni ramion, w którym zasada działania napędu powoduje zamianę wahadłowego ruchu dźwigni na jednokierunkowy ruch obrotowy osi koła. Pojazd nagrodzony za Najlepszy Wynalazek z Europy na najbardziej prestiżowych targach wynalazków w USA – INPEX 2014.

Przyznano również trzy wyróżnienia i dwie nagrody specjalne Prezydenta Miasta Bydgoszczy i Prezydenta Miasta Torunia. Konkurs jest inicjatywą własną TARR, a nagrody dla liderów finansowane są z budżetu województwa, miasta Bydgoszczy i miasta Torunia.

[TARR]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, organizacje pozarządowe, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

10. Rozwój sieci szerokopasmowych służących rozwojowi technologii informatycznych

- Przygotowanie do realizacji projektów pn. „Budowa szerokopasmowej infrastruktury radiowej sieci dostępowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego” oraz „Budowa światłowodowej infrastruktury teleinformatycznej łączącej wybrane powiatowe jednostki publiczne z wojewódzką siecią szerokopasmową” przez KPSI Sp. z o.o. (zadanie współfinansowane ze środków RPO)

[Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

11. Wspieranie aplikacji produktów innowacyjnych do środowiska międzynarodowego

- Opracowanie *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* wraz z przygotowaniem mechanizmu wylaniania inteligentnych specjalizacji i potencjałów rozwojowych województwa kujawsko-pomorskiego.

[KPAI]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie; wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

12. Wspieranie i promocja współpracy międzynarodowej instytucji naukowo-badawczych i szkół wyższych

- Zaangażowanie w projekty związane z utworzeniem Narodowego Centrum Radioastronomii i Inżynierii Kosmicznej z Radioteleskopem Hevelius w Borach Tucholskich (więcej informacji znajduje się w przedsięwzięciu nr 1 w kierunku działań 2 *Poprawa zdolności naukowo-badawczych szkół wyższych*) oraz Centrum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia EnFoodLife (więcej informacji przy przedsięwzięciu 10 *Rozwój projektu EKO-FOOD-MED w kierunku działań 7 Rozwój innowacyjnych aspektów*)

i rozwiązań w ramach inteligentnych specjalizacji), które znalazły się na Polskiej Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej i przewidują międzynarodową współpracę naukowo-badawczą, a także aplikowanie o środki w ramach programu INTERREG.

[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy Unijnych/Agenda Nauki i Innowacyjności]

- Współpraca Zakładu Genetyki i Onkologii Molekularnej w Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka z ośrodkami naukowymi w Stanach Zjednoczonych i Europie.

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie; wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

Cel strategiczny: Nowoczesny sektor rolno-spożywczy

1. Rozwój badań naukowych w zakresie produkcji rolnej

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
5	Utworzenie Regionalnego Centrum Innowacyjności Wsi i Rolnictwa dla rozwoju i transferu innowacji w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym	faza projektowa (bd)	Przedsięwzięcie jest częścią projektu pn. „Centrum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia EnFoodLife”, który znajduje się na Polskiej Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej oraz w KT. Projekt jest w bardzo wczesnej fazie koncepcyjnej. Lokalizacja Centrum planowana jest w Mochełku.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy/Agenda Nauki i Innowacyjności</p> <p>[Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy/Agenda Nauki i Innowacyjności, Dep. Rolnictwa i Geodezji]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: inicjująca, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

2. Rozwój badań naukowych w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego

W 2014 roku regionalne uczelnie prowadziły standardowe działania. Brak informacji o szczególnych osiągnięciach w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: inicjująca, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

3. Rozwój doradztwa rolniczego

– Działania podejmowane przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie:

- ✓ Realizacja przez Centrum Techniki Rolniczej (funkcjonujące przy KPODR) szkoleń, upowszechniających innowacyjne rozwiązania techniczne i technologiczne, które mają zastosowanie w praktyce rolniczej. Szkolenia te są ukierunkowane na rozwój wiedzy i umiejętności praktycznych przy wykorzystaniu nowoczesnego sprzętu rolniczego. W realizacji szkoleń wzięli udział przedstawiciele uczelni i instytutów naukowo-badawczych oraz agrobiznesu. W 2014 r. zrealizowano 3 szkolenia, w których łącznie uczestniczyło 340 osób; tematyka: wykorzystanie rolnictwa precyzyjnego w produkcji roślinnej, ładowarki teleskopowe – praktyczne sposoby wykorzystania ich w gospodarstwie, uproszczone sposoby i systemy uprawy gleby), (zadanie było finansowane ze środków własnych KPODR oraz opłat wnoszonych przez firmy uczestniczące w szkoleniach i pokazach).
- ✓ Rozwinięcie infrastruktury do działalności targowej i konsultingowej poprzez powołanie do działania Wielofunkcyjnego Kompleksu Edukacyjno-Wystawienniczego w Minikowie (zadanie było współfinansowane z RPO).
- ✓ Organizacja targów i wystaw rolniczych oraz towarzyszących im pokazów pracy maszyn rolniczych, konferencji, konkursów. W 2014 r. przygotowano 3 rolnicze imprezy wystawienniczo-targowe w Minikowie, Grubnie i Zarzeczewie, w których uczestniczyło ok. 700 wystawców i 70 tysięcy zwiedzających, głównie rolników. Na targach rolnicy mieli możliwość zapoznania się z najnowszymi rozwiązaniami technicznymi i technologicznymi oraz zastosowaniem ich w gospodarstwach rolnych. Marką województwa są Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe AGRO-TECH wyróżnione nagrodą marszałka województwa kujawsko-pomorskiego, których kolejna edycja odbyła się w dniach 5-6 lipca 2014 r. w Minikowie.

Podczas targów organizowana jest także Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych, na której prezentowany jest postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej. Swoje osiągnięcia w tej dziedzinie prezentują nie tylko hodowcy zwierząt, ale także instytucje i organizacje branżowe oraz firmy związane z hodowlą i genetyką. Od 2014 r. wystawa odbywa się w nowo wybudowanych obiektach wystawowych w ramach Wielofunkcyjnego Centrum Edukacyjno-Wystawowego (zadanie finansowane ze środków własnych KPODR, z opłat od firm biorących udział w targach, programów jak: PO Ryby, PROW, KSOW, fundusze promocyjne mleka i mięsa wołowego, itp.)

- ✓ Publikowanie artykułów z różnych dziedzin rolnictwa i obszarów wiejskich, w tym także o innowacyjnych rozwiązaniach w rolnictwie w specjalistycznym miesięczniku *Wieś Kujawsko-Pomorska*, wydawanym przez KPODR wspólnie z Kujawsko-Pomorską Izbą Rolniczą. Autorami wielu z nich są nie tylko specjaliści zakładowi ośrodka, ale również pracownicy z uczelni i instytutów naukowo-badawczych. Nakład 3500 egz. (miesięcznik jest finansowany z wpływów od reklamodawców i z prenumeraty).

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, uczelnie wyższe, instytucje badawcze

Rola samorządu województwa: wykonawcza, inicjująca, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

4. Rozwój szkolnictwa praktycznego dla stworzenia podstaw do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego

- Realizacja współpracy samorządu województwa z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, trwającej od 2012 r. w zakresie rozwoju placówek oświatowych o profilu rolniczym. W efekcie, podejmowanie działań kierownictw zespołów szkół ponadgimnazjalnych, zmierzających do doskonalenia istniejącego systemu praktyk zawodowych oraz tworzenia bazy centrów praktycznej nauki zawodów. Obecnie powstaje 7 centrów praktycznej nauki zawodów rolniczych przy placówkach oświatowych, tworzonych dla uczniów wszystkich szkół rolniczych w województwie, w celu umożliwienia odbycia profesjonalnie zorganizowanych praktyk w nauczanych specjalnościach. Powstają poniższe centra praktycznej nauki zawodów rolniczych:

- ✓ ZSR Aleksandrów Kujawski, pow. aleksandrowski, Centrum ogrodnicze
- ✓ ZSR Grudziądz, pow. grudziądzki, Centrum architektury krajobrazu
- ✓ ZSR Brodnica, pow. brodnicki, Pracownia gastronomiczna i hotelarstwa
- ✓ ZSR Nadróż, pow. rypiński, Centrum sadownictwa
- ✓ ZSR Gronowo, pow. toruński, Pracownia diagnostyki, kontroli i obsługi maszyn rolniczych, oraz pracownia eksploatacji pojazdów rolniczych
- ✓ ZSR w Grubnie, pow. chełmiński, Centrum produkcji zwierzęcej
- ✓ ZSR w Bielicach, pow. mogileński, Centrum produkcji roślinnej i zwierzęcej

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
8	Rozwój systemu praktyk zawodowych uczniów szkół rolniczych w nowoczesnych gospodarstwach rolnych	faza początkowa (bd)	Kontynuowane są działania w celu poszerzenia liczby gospodarstw rolnych, prawidłowo przygotowanych od przyjęcia i umożliwienia uczniom szkół rolniczych odbycia praktyk zawodowych w województwie. Trwa i rozwija się współpraca z placówkami producentami sprzętu i maszyn rolniczych poza granicami kraju.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu			
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

5. Rozwój produkcji biomasy na cele energetyczne

Brak możliwości oceny stanu realizacji kierunku w roku 2014. Nie podejmowano jednak szczególnych działań na rzecz stymulowania popytu na biomasę energetyczną.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

6. Poprawa przyrodniczych warunków realizacji produkcji rolnej, w tym poprawa gospodarki wodnej w rolnictwie

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
6	Rozwój systemów małej retencji	działanie ciągłe	1) powiat bydgoski: gmina Dobrcz - budowa zbiornika wodnego małej retencji w Kotomierzu (rzeka Kotomierzycza) – wstępna faza procesu inwestycyjnego 2) powiat toruński: gmina Wielka Nieszawka – budowa stopnia wodnego na rzece Zielona Struga w m. Dybowo wraz z udrożnieniem rzeki dla ryb dwuśrodowiskowych – wstępna faza procesu inwestycyjnego (przedsięwzięcie współfinansowane ze środków PROW)
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza, inicjująca, wspierająca Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rolnictwa i Geodezji [Dep. Rolnictwa i Geodezji]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
7	Rozwój i odbudowa sieci melioracji	działanie ciągłe	W 2014 wykonano: 1) powiat nakielski: gmina Kcynia: melioracje gruntów rolnych – Grocholin I – zrealizowano 2) powiat włocławski: gmina Włocławek (wiejska), gmina Brześć Kujawski: melioracje gruntów rolnych – Kruszyn III – zaawans. faza procesu inwestycyjnego 3) powiat lipnowski: gmina Tłuchowo: Jasień – Turza Wilcza II A, Element II - melioracje gruntów rolnych – zrealizowano 4) powiat lipnowski: gmina Dobrzyń nad Wisłą: melioracje szczegółowe na terenie działania GSW Dobrzyńianka – zrealizowano 5) powiat chełmiński: gmina Chełmno (wiejska): melioracje szczegółowe na terenie działania SW Osnowo – Watorowo – zrealizowano 6) powiat chełmiński: gmina Lisewo: melioracje szczegółowe na terenie działania GSW Lisewo – zrealizowano 7) powiat świecki: gmina Bukowiec, gmina Świecie: melioracje gruntów rolnych – Przysiersk I – zaawans. faza procesu inwestycyjnego 8) powiat lipnowski: gmina Dobrzyń nad Wisłą, gmina Tłuchowo: Chalin – Ruszkowo I – melioracje gruntów rolnych – zaawans. faza procesu inwestycyjnego 9) powiat aleksandrowski: gmina Zakrzewo: melioracje gruntów rolnych Czołpin – Kolonia Bodzanowska – wstępna faza procesu inwestycyjnego (przedsięwzięcie współfinansowane ze środków PROW) Stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie melioracji jest na poziomie 67%.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza, inicjująca, wspierająca Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rolnictwa i Geodezji [Dep. Rolnictwa i Geodezji]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza, inicjująca, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

7. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej

- Bieżąca realizacja poprawy jakości gruntów rolnych poprzez administrowanie środkami budżetu województwa, związanymi z wyłączeniem gruntów rolnych, poprzez finansowanie ochrony, rekultywacji i poprawy jakości gruntów rolnych, w szczególności modernizacji i budowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych, rekultywacji i rolniczego zagospodarowania gruntów, budowy i renowacji zbiorników retencyjnych zgodnie z art. 22 c ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121 poz. 1266 z późn. zm.)

W województwie kujawsko-pomorskim, które ma charakter typowo rolniczy, coraz więcej gruntów wykorzystywanych dotychczas rolniczo jest przeznaczanych na inne cele. Zakłada się, że ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej będzie można osiągnąć poprzez racjonalną gospodarkę przestrzenną w oparciu o stan istniejących zasobów glebowych. Wskazano, że przestrzenny rozwój województwa powinien być stale monitorowany.

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
3	Identyfikacja strategicznego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz ustanowienie zasad jego ochrony	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Zadanie zostało wpisane do planu prac KPBPPiR na 2015 r.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza w uzgodnieniu z samorządami lokalnymi Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - KPBPPiR b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR</p> <p><i>[KPBPPiR]</i></p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza, inicjująca, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

8. Rozwój bazy przechowalnictwa płodów rolnych

- Prowadzenie działań pośrednich związanych z rozwojem bazy przechowalnictwa płodów rolnych, w ramach realizacji tzw. "planów dochodzenia do uznania" (PDU), w przypadku grup producentów owoców i warzyw, gdzie elementem realizacji PDU jest budowa przechowalni lub modernizacja istniejących. Jednak zasadniczymi i podstawowymi celami PDU są: dostosowanie produkcji do warunków rynkowych, dostarczanie na rynek jednolitych, dużych partii towaru, ich wspólna sprzedaż, planowanie i poprawa efektywności gospodarowania, organizacja sprzedaży. (W ramach grup producentów owoców i warzyw wybudowano i zmodernizowano łącznie ok. 35 obiektów, przy czym grupy te generują ok. 20-25% produkcji owoców i warzyw w województwie), (zadanie współfinansowane ze środków PROW).

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: inicjująca wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

9. Promocja regionalnych produktów żywnościowych

- Trwają prace związane utworzeniem przez ROEE Sp. z o.o. Centrum Produktu Regionalnego, które będzie funkcjonowało jako punkt promocji i sprzedaży produktów regionalnych produkowanych w sposób ekologiczny na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Obecnie skompletowano dokumentację związaną

z przeprowadzeniem remontu i przystosowaniem obiektu (Damrocka) do nowego celu (zadanie realizowane ze środków finansowych spółki).

[*Dep. Nadzoru Właścielskiego i Transportu Publicznego*]

- Prezentacja oferty produktów ekologicznych z regionu podczas licznych imprez wystawienniczo-targowych, organizowanych w kraju i zagranicą:
  - ✓ „Grüne Woche” Międzynarodowe Targi Rolno-Spożywcze „Zielony Tydzień” w Berlinie, 17-26.01.2014, impreza targowo-wystawiennicza produktów żywnościowych,
  - ✓ „BioFach” Międzynarodowe Targi Żywności i Produktów Ekologicznych w Norymbergii, 12-15.02.2014, impreza targowo-wystawiennicza – produkty rolnictwa ekologicznego,
  - ✓ Targi Markt Des Guten Geschmacks w Stuttgarcie, 10-13.04.2014, targi zdrowej, naturalnej żywności, slow food, produktów regionalnych
  - ✓ Jarmark Wielkanocny w Przysieku, 12.04.2014, prezentacja dziedzictwa kulturowego i kulinarnego regionu, kiermasz produktów regionalnych i ekologicznych, rękodzieła artystycznego,
  - ✓ Targi Turystyczno-Ogrodnicze „Lato na Wsi” w Minikowie, 10-11.05.2014, prezentacja dziedzictwa kulturowego i kulinarnego regionu, kiermasz produktów regionalnych i ekologicznych, rękodzieła artystycznego,
  - ✓ „Dni Otwartych Drzwi” Targi Ogólnorolne w Zarzeczewie, 31.05-1.06.2014, cykliczne przedsięwzięcie propagujące nowoczesne technologie w produkcji rolniczej oraz kiermasz produktów regionalnych i ekologicznych, rękodzieła artystycznego,
  - ✓ Kujawsko-Pomorskie Dni Pola, 14-15.06.2015, Grubno k. Chełmna, prezentacja kolekcji odmian roślin uprawnych, efektów nawożenia i ochrony roślin, wystawa maszyn i środków do produkcji rolnej oraz kiermasz produktów regionalnych i ekologicznych, rękodzieła artystycznego,
  - ✓ Jarmark św. Dominika w Gdańsku, 2-3.08.2014, regionalne stoisko promocyjne promujące produkty tradycyjne i regionalne i ekologiczne z regionu Kujaw i Pomorza,
  - ✓ Kujawsko-Pomorskie Miodowe Lato w Zarzeczewie, 10.08.2014, promocja miodu i mleka, prezentacja dziedzictwa kulturowego i kulinarnego regionu, kiermasz produktów regionalnych i ekologicznych, rękodzieła artystycznego,
  - ✓ Festiwal Smaku w Grucznie, 23-24.08.2014, regionalne stoisko promocyjne podczas imprezy plenerowej promującej produkty tradycyjne i regionalne, kiermasz produktów regionalnych i ekologicznych,
  - ✓ Barwy Lata-Dary Jesieni w Przysieku, 13.09.2014, impreza plenerowa o charakterze kiermaszu, prezentacja produktów rolnictwa i przetwórstwa ekologicznego, prezentacja dziedzictwa kulturowego i kulinarnego regionu, kiermasz produktów regionalnych i ekologicznych, rękodzieła artystycznego,
  - ✓ Międzynarodowe Targi Spożywcze Polagra Food – Smaki Regionów w Poznaniu, 29.09.-2.10.2014, Regionalne stoisko promocyjne promujące produkty tradycyjne i regionalne i ekologiczne z regionu Kujaw i Pomorza,
  - ✓ Jarmark Adwentowy w Przysieku, 13.12.2014, prezentacja dziedzictwa kulturowego i kulinarnego regionu, kiermasz produktów regionalnych i ekologicznych, rękodzieła artystycznego.

[*Dep. Rolnictwa i Geodezji*]

- Realizacja kampanii „Kujawsko-pomorska gęsiną na świętego Marcina” (prowadzonej co roku od 2009 r.), mającej na celu podtrzymanie staropolskiej tradycji serwowania gęsiny, która dawniej królowała na naszych stołach. W 2014 r. w ramach kampanii zorganizowane zostały imprezy plenerowe: „Kujawsko-Pomorski Festiwal Gęsiny” w Przysieku (10-11 listopada), „Święto gęsi na Krajnie” w Minikowie (11 listopada), „Na świętego Marcina najlepsza gęsiną” w Rypinie (11 listopada). Ponadto odbyły się również inne wydarzenia związane z kampanią, takie jak:
  - ✓ premiera nowych aplikacji mobilnych: Przepisowy asystent – aplikacja, która na podstawie podanych produktów dobiera przepis z gęsiny; Wesoła gąska – gra dla dzieci,
  - ✓ konferencja naukowa dotycząca gęsiny w Wilanowie (7-8 listopada),
  - ✓ konkurs na relację z rodzinnego, świątecznego obiadu przy gęsinie oraz konkurs plastyczny,
  - ✓ gala nagród „Złote Półgęski” za najlepsze produkty z gęsiny (13 grudnia).

(zadanie realizowane ze środków RPO, budżetu województwa, Funduszu Promocji Mięsa Drobiowego)

[*Dep. Rozwoju Regionalnego, Dep. Promocji, Sportu i Turystyki*]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
1	Opracowanie i wdrożenie znaku towarowego dla żywności wyprodukowanej na terenie województwa oraz przeprowadzenie kampanii promocyjnej regionalnej żywności wśród mieszkańców województwa	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020		

REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu
<i>bd</i>

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
2	Opracowanie i wdrożenie zasad i oznakowania regionalnych markowych produktów żywnościowych	faza początkowa (2014-2020)	Brak działań realizujących ideę wyrażoną w Strategii - tylko w niewielkim stopniu realizuje ją klaster spółdzielczy pn. „Spizarnia Kujawsko-Pomorska” (wpisany do KRS w dniu 07.11.2014), do którego przystąpiło także Przedsiębiorstwo Uzdrawisko Ciechocinek S.A. Klaster ma na celu wypromowanie „Kujawsko-Pomorskiej Spizarni” jako wielowymiarowej (kulinarnej, kulturowej, turystycznej) marki charakterystycznej dla regionu kujawsko-pomorskiego, promującej żywność wysokiej jakości, wytwarzanej na tym obszarze. Opracowano strategię klastra Spizarnia Kujawsko-Pomorska. Przygotowano zasady oznakowania regionalnych produktów żywnościowych pod marką Spizarnia Kujawsko-Pomorska. W trakcie opracowania znajduje się forma graficzna oznakowania produktów (logo). Zadanie współfinansowane ze środków RPO
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu/16 podmiotów gospodarczych klastra Spizarnia Kujawsko-Pomorska b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [Dep. Rolnictwa i Geodezji, Dep. Nadzoru Właścicielskiego i Transportu Publicznego]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

10. Rozwój przedsiębiorczości związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym

- Realizacja projektu pn. „Wspieranie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim” poprzez utworzenie Funduszu Powiązań Kooperacyjnych w konsorcjum utworzonym przez TARR (lider) i KPAI (partner). Fundusz oferuje dotacje dla przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji badawczych na instytucjonalne wsparcie identyfikacji nowych i wzmacnianie pozycji istniejących powiązań kooperacyjnych oraz klastrów. Możliwa jest realizacja dwóch typów przedsięwzięć: opracowanie dokumentu strategicznego określającego cele powiązania kooperacyjnego/klastra, zasady funkcjonowania i wizję rozwoju oraz wspólne działania oraz wdrożenie wybranych działań zapisanych do realizacji w dokumencie strategicznym.

W 2014 r. przeprowadzone zostały dwa konkursy w ramach Funduszu. Łącznie wpłynęły 72 wnioski na całkowitą kwotę przekraczającą 39 mln zł, natomiast ostatecznie w wyniku konkursu nr 1 wsparcie uzyskało 20 Wnioskodawców. Do końca 2014 r. zostanie zakończona ocena merytoryczna przedsięwzięć złożonych w odpowiedzi na konkurs nr 2. Dzięki dotychczasowej działalności Funduszu Powiązań Kooperacyjnych zawiązało się 14 organizacji klastrowych skupiających regionalnych przedsiębiorców, którzy zdecydowali się podjąć wspólne działania, m.in. Klaster „Spizarnia Kujawsko-Pomorska” (zadanie jest finansowane z RPO WK-P 2007-2013).

[TARR, KPAI, Dep. Rozwoju Gospodarczego, Certyfikacji i Monitoringu Funduszy/Agenda Nauki i Innowacyjności/Agenda Nauki i Innowacyjności]

- Działania podejmowane przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie:
  - a) Wsparcie 30 mikro i małych przedsiębiorstw z branży przetwórstwa rolno-spożywczego, poprzez opracowanie zindywidualizowanych planów marketingowych.
  - b) Zorganizowanie 2 szkoleń z zakresu marketingu i sprzedaży produktów (w których łącznie uczestniczyło 30 przedstawicieli przedsiębiorstw z branży przetwórstwa rolno-spożywczego), 3 szkoleń z zakresu rozwoju marketingu sprzedaży bezpośredniej (w których uczestniczyło łącznie 45 rolników oraz przedsiębiorców rolnych).
  - c) Utworzenie klastra żywności tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej „Spizarnia Kujawsko-Pomorska”. Klaster przybrał formę spółdzielni, w skład której weszło 15 przedsiębiorstw z branży przetwórstwa rolno-

spożywczego, z branży HoReCa oraz jedna instytucja otoczenia biznesu – KPODR. Misją klastra jest promocja sprzedaży markowej żywności tradycyjnej, regionalnej oraz ekologicznej, będącej wizytówką województwa kujawsko-pomorskiego, poprzez przybliżenie konsumentom produktów i tradycji kulinarnej jego regionów etnograficznych (zadanie zrealizowano w ramach środków pozyskanych z Funduszu Powiązań Kooperacyjnych).

- d) Zorganizowanie łącznie 17 szkoleń związanych z tematyką przetwórstwa rolno-spożywczego. W szkoleniach wzięło udział łącznie 362 osoby zainteresowanych uruchomieniem działalności związanej z wytwarzaniem i sprzedażą produktów z branży przetwórstwa rolno-spożywczego.

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
4	Stworzenie Kujawsko-Pomorskiego Klastra Produkcji Żywności Wysokiej Jakości	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni, samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: inicjująca, wspierająca, wykonawcza w zakresie wybranych zadań Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p> <p><i>bd</i></p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wykonawcza, inicjująca, wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

11. Rozwój produkcji i eksportu żywności ekologicznej

- Przeprowadzenie dla rolników ekologicznych: szkoleń, warsztatów, promocji produktów i przetworów ekologicznych na imprezach masowych przez KPODR w Minikowie. Przenoszenie dobrych praktyk w przetwórstwie – wykorzystywanie możliwości związanych z uruchomionym Centrum Dziedzictwa Kulinarne w KPODR w Minikowie. Nawiązanie współpracy z przetwórcami, m.in.: firmą Rolmięs, ze sklepem ekologicznym w Bydgoszczy.
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]
- Dywersyfikacja oraz wzmocnienie kanałów dystrybucji produktów ekologicznych przez rolników: prowadzenie sprzedaży przez Internet, sprzedaż bezpośrednia oraz sprzedaż indywidualna na zamówienie tzw. „kosz prosto do domu”, rozwój targowisk i bazarów (przy wsparciu Dep. Rozwoju Obszarów Wiejskich).
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]
- Stała współpraca KPODR w Minikowie z rolnikami ekologicznymi, rolnikami wyrażającymi chęć na przestawienie produkcji na ekologiczną, a także współpraca ze stowarzyszeniem rolników ekologicznych Ekołan, z gospodarstwem demonstracyjno-szkoleniowym Pana Piotra Zdziarskiego z Łabiszyna Wieś, ze szkołami rolniczymi oraz kołem naukowym EkoSzansa na UTP w Bydgoszczy.
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]
- Podniesienie poziomu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w sektorze rolnictwa ekologicznego: poprzez wsparcie procesu komunikowania się i integrację producentów, utworzenie klastra spółdzielczego Spizarnia Kujawsko-Pomorska, wzajemne wsparcie w sprzedaży produktów przez podmioty.
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]
- Realizacja zadania pn. „Propagowanie ekologicznych metod produkcji żywności”, w ramach którego wydano folder informacyjno-promocyjny pn. „Krok po kroku- jak zostać rolnikiem ekologicznym” (nakład: 2000 szt.), który umożliwia zapoznanie przyszłych rolników jak przestawić się na produkcję ekologiczną (zadanie zostało dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Toruniu).
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]
- Działania informacyjno-promocyjne na rzecz wsparcia rozwoju rolnictwa ekologicznego w województwie kujawsko-pomorskim i eksportu żywności ekologicznej, zaprezentowane przy kierunku działań nr 9 *Promocja regionalnych produktów żywnościowych*.
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]
- Organizacja wojewódzkiego etapu konkursu pn. „Najlepsze gospodarstwo ekologiczne” MRiRW, którego idea konkursu jest promocja rolnictwa ekologicznego naszego regionu na tle kraju. Do konkursu w kategoriach „ekologia-środowisko” oraz „ekologiczne gospodarstwo towarowe” w naszym regionie w 2014 r. przystąpiło

5 certyfikowanych gospodarstw ekologicznych. Laureat z naszego województwa, w rywalizacji krajowej zajął 2 miejsce. W naszym regionie konkurs odbywa się cyklicznie od roku od 2008 r. z wyłączeniem roku 2013.

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

- Prowadzenie portalu – internetowej bazy danych, prezentujących gospodarstwa ekologiczne województwa kujawsko-pomorskiego (od 2009 r.): http://www.kpodr.pl/rol_eko/ Aktualizacja bazy prowadzona jest systematycznie przez KPODR w Minikowie (zadania finansowane były przy udziale środków KSOW, budżetu województwa oraz RPO).

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

12. Rozwój i promocja rybactwa śródlądowego

- Prowadzenie ochrony organizmów wodnych, reintrodukcja rzadkich gatunków ryb:
  - ✓ Realizacja programu pn. „Zarybianie polskich obszarów morskich” na terenie województwa, polegającego na wprowadzaniu materiału zarybieniowego łososia atlantyckiego, troci wędrownej i certy do wybranych rzek województwa. Z ramienia MRiRW zajmują się tym Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie Zakład Ryb Wędrownych w Rutkach.
  - ✓ Wprowadzanie co roku do rzeki Drwęcy jesiotra ostronosego przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Toruniu.
- Kontrola gospodarki rybackiej prowadzonej w obwodach rybackich (zgodnie z ustawą z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471 ze zm.) Kontrola obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki śródlądowej jest jednym z zadań zleconych samorządom województw z zakresu administracji rządowej).
- Realizacja inwestycji przez KPZMiUW we Włocławku, poprawiającej warunki bytowe ryb w rzekach, jeziorach i akwakulturze (w ramach działań retencyjnych podpisano umowę na wykonanie przepławki dla ryb dwuśrodowiskowych „Stopień wodny na rzece Zielona Struga w m. Dybowo wraz z udroźnieniem rzeki dla ryb dwuśrodowiskowych, gm. Wielka Nieszawka” (zadania będą współfinansowane ze środków PROW).

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

- Podpisanie umów w ramach PO Ryby na realizację różnorodnych przedsięwzięć: uatrakcyjnienie terenów zależnych od rybactwa, ochrona środowiska, wsparcie na rozwój działalności gospodarczej mieszkańców.

[Dep. Rozwoju Obszarów Wiejskich]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wspierająca, wykonawcza w zakresie promocji

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

13. Promocja idei spółdzielczości w rolnictwie

- Utworzenie klastra żywności tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej „Spizarnia Kujawsko-Pomorska”. Klaster przybrał formę spółdzielni, w skład której weszło 15 przedsiębiorstw z branży przetwórstwa rolno-spożywczego, z branży HoReCa oraz jedna instytucja otoczenia biznesu – KPODR. Misją klastra jest promocja sprzedaży markowej żywności tradycyjnej, regionalnej oraz ekologicznej, będącej wizytówką województwa kujawsko-pomorskiego, poprzez przybliżenie konsumentom produktów i tradycji kulinarnej jego regionów etnograficznych (zadanie zrealizowano w ramach środków pozyskanych z Funduszu Powiązań Kooperacyjnych).

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

- Prowadzenie działalności informacyjnej wśród członków grup producentów rolnych w województwie sprzyja promowaniu form zrzeszania się grup w związki, stowarzyszenia i spółdzielnie:

- ✓ seminaria, konferencje, szkolenia (łącznie 10 spotkań z zarządami grup producentów rolnych), wskazywane są przykłady innych w innych krajach, organizowane wizyty studyjne (Włochy-GPOiW, Austria-GPR),
- ✓ działalność informacyjna. w mediach,
- ✓ wspieranie powstania i działalności Stowarzyszenia Producentów Owoców i Warzyw "CUIAVIA", Kujawsko-Pomorskiego Zrzeszenia Hodowców Drobiu i Producentów Jaj (związek trzodowy, związek producentów zbóż i rzepaku są na różnych etapach organizowania się).

(zadania finansowane były przy udziale środków KSOW i budżetu województwa)

[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza
Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

14. Promocja i wspieranie współpracy międzynarodowej w sektorze rolno-spożywczym, szczególnie w celach eksportowych

- Organizacja wizyty studyjnej delegacji z tureckiej z prowincji Aksaray w województwie kujawsko-pomorskim (30.05-4.06.2014), będącej efektem podpisanego w kwietniu w Ankarze porozumienia, zgodnie z którym eksperci z naszego regionu podzielili się wiedzą i doświadczeniem z członkostwa w UE w takich obszarach jak: rolnictwo, gospodarka, transport, rozwój obszarów wiejskich, rewitalizacja, ochrona dziedzictwa kulturowego oraz europejska współpraca terytorialna. Goście wzięli udział w Dniach Otwartych w KPODR w Zarzeczewie, prezentacjach TARR i Instytutu Zootechniki w Kołudzie (zadanie było finansowane przez rząd tureckiego oraz Komisję Europejską)
[Dep. Współpracy Międzynarodowej]
- Organizacja spotkania kujawsko-pomorskich przedsiębiorców z Ambasadorem Białorusi w październiku 2014 r., podczas którego przedstawiona została oferta handlowa ze szczególnym uwzględnieniem sektora rolno-spożywczego, przetwórczego a także transportu.
[Dep. Współpracy Międzynarodowej]
- Organizacja wizyt studyjnych przedstawicieli regionu w wielu krajach europejskich w celach poznawczych i wymiany doświadczeń:
  - ✓ „Skania – europejskie centrum sieci dziedzictwa kulinarnego, przykłady działań”, Szwecja, lipiec 2014 r., w wyjeździe uczestniczyli członkowie ESDK Region Pomorza i Kujaw,
  - ✓ „Kobiety na wsi – drogi rozwoju, pomysły i innowacje”, Hiszpania, wrzesień 2014 r., w wyjeździe uczestniczyli przedstawiciele lokalnych grup działania,
  - ✓ „Szlakiem jabłka, cydru i calvadosu - oferta turystyczna i kulinarna Normandii”, Francja, październik 2014 r., w wyjeździe uczestniczyli przedstawiciele organizacji wspierających rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej z regionu, właściciele gospodarstw agroturystycznych,
  - ✓ „Tytonie bałkańskie – techniki upraw, technologie zbioru i przetwórstwa, organizacja producentów, przykłady dobrych praktyk w Macedonii”, Macedonia, listopad 2014 r., w wyjeździe uczestniczyli przedstawiciele grup producenckich z regionu, organizacji wspierających gpr.
 (zadanie organizowane przez Sekretariat Regionalny KSOW i finansowane ze środków PROW).
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]
- Działania informacyjno-promocyjne na rzecz wsparcia eksportu w sektorze rolno-spożywczym województwa kujawsko-pomorskiego, zaprezentowane przy kierunku działań nr 9 *Promocja regionalnych produktów żywnościowych*.
[Dep. Rolnictwa i Geodezji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
9	Utworzenie Regionalnego Centrum Eksportu Bezpiecznej i Markowej Żywności	nie rozpoczęto realizacji	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu bd		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:
Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne
Rola samorządu województwa: wykonawcza
Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

15. Rozwój kształcenia ustawicznego, w tym szkolenia i staże za granicą dla przedsiębiorców branży rolno-spożywczej

W 2014 roku nie realizowano zadań szczególnych – dedykowanych realizacji kierunku.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:
Podmioty odpowiedzialne: samorzady lokalne, samorząd województwa

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, w zakresie niektórych działań dopuszcza się rolę wykonawczą

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

Cel strategiczny: Bezpieczeństwo

1. Kompleksowe zagospodarowanie Dolnej Wisły

- Lobbowanie na rzecz powołania Zarządu Dorzecza Wisły w Bydgoszczy. Przygotowanie przez Ministerstwo Środowiska projektu ustawy prawo wodne, w której w art. 239 ust. 1 i ust. 4 zamieszczone zostały zapisy dotyczące utworzenia Zarządu Dorzecza Wisły w Bydgoszczy (projekt z dnia 30.12.2014).
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Prezentowanie i promowanie potrzeby rozpoczęcia realizacji kluczowych inwestycji w zakresie gospodarki wodnej dla województwa (platformy multimodalnej w rejonie Bydgoszczy – Solca Kujawskiego oraz kolejnego stopnia wodnego na Wiśle Nieszawa-Ciechocinek) podczas spotkań, konferencji, inicjatyw i warsztatów, m.in. organizowanych przez Biuro ds. Dróg Wodnych [więcej informacji nt. podjętych prac zamieszczono w celu strategicznym Bezpieczeństwo przy przedsięwzięciu nr 2 Budowa stopnia poniżej Włocławka oraz w celu strategicznym Dostępność i spójność przy kierunku działań nr 15 Budowa zintegrowanego systemu towarowego transportu multimodalnego]. Celem spotkań i pozostałych działań były działania lobbujące, mające na celu rozpoczęcie realizacji obu inwestycji w bieżącym okresie finansowania 2014-2020 z równoczesnym uwzględnieniem ich w dokumentach strategicznych oraz próba montażów finansowych.
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych, Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]
- Zgłoszenie projektu zagospodarowania Zbiornika Włocławskiego (opracowanego w oparciu o *Koncepcję rozwoju i zagospodarowania przestrzennego terenów wokół Zbiornika Włocławskiego* przez KPBPiR we Włocławku w 2013 r.) do Masterplanu (w 2013 r.) i uwzględnienie w jego ostatecznej wersji z września 2014 r.
[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Działania podjęte na rzecz rewitalizacji międzynarodowych dróg wodnych, mające wpływ na zagospodarowanie Dolnej Wisły – znajdują się w celu strategicznym Dostępność i spójność w kierunku działań nr 14 Rewitalizacja dróg wodnych dla celów transportowych i turystycznych.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
2	Budowa stopnia wodnego poniżej Włocławka	faza uzgadniania dokumentacji (2009-2021)	<p>1) Zgłoszenie inwestycji do strategicznych dokumentów krajowych – Masterplanu (nie zostało ujęte) oraz Planów Gospodarowania Wodami (kluczowych dokumentów w dziedzinie gospodarki wodnej w kraju, zostało ujęte w projekcie Planu Gospodarowania Wodami i projekcie Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym Dorzecza Wisły). Ponadto inwestycja została także zgłoszona do Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 (ujęto: element służa). Nie było jednak możliwe umieszczenie tego typu przedsięwzięcia w ostatecznej wersji RPO na lata 2014-2020.</p> <p>2) Udział Pełnomocnika Marszałka ds. dróg wodnych w spotkaniach: Komitetu Sterującego nad sporządzeniem projektu Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Regionu Wodnego Dolnej Wisły, Komitetu Sterującego nad sporządzeniem projektu Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Regionu Wodnego Środkowej Wisły oraz Regionu Wodnego Łyny i Węgorapy, Rady promocji żeglugi przy MIIIR oraz Zespołu Roboczego ds. podpisania porozumienia AGN w MIIIR.</p> <p>3) Omówienie problematyki kaskadyzacji Wisły i budowy kolejnych stopni wodnych podczas Forum Gospodarczego w Toruniu (3 marca), Targów Waterways Expo 2014 w dniach (10-12 czerwca) oraz warsztatów terenowych (5 września) w formie rejsu Wisłą z Nieszawy do Grudziądza, które były platformą do prowadzenia dialogu zainteresowanych środowisk: naukowych, samorządowych, przedsiębiorców i ekologów na rzecz rewitalizacji rzek w Polsce.</p> <p>4) Wygłoszenie referatów „Rewitalizacja MDW E70 na odcinku Bałtyk-Warszawa” na konferencji „Odtworzenie szlaku wodnego E40 na odcinku Dniepr – Wisła: od strategii do planowania” w Lublinie (21 maja), „Dolna Wisła jako dobro wspólne” na konferencji „Bałtyk-Morze Czarne, rewitalizacja drogi wodnej E40” na posiedzeniu Parlamentarnego Zespołu, Sejm RP w Warszawie (22 maja), „Uwarunkowania i inicjatywy Województwa Kujawsko-Pomorskiego na rzecz gospodarczego wykorzystania rzek oraz rewitalizacji i rozwoju dróg wodnych” w Bydgoszczy (11-12 września).</p> <p>5) Omówienie inwestycji podczas posiedzeń Zespołu Doradczego Marszałka ds. rewitalizacji dróg wodnych (20 października, 19 grudnia).</p> <p>6) Stała współpraca z firmą Energa SA – głównym wykonawcą planowanej inwestycji.</p> <p>7) Stała współpraca z RZGW w Gdańsku, w zakresie budowy stopnia wodnego.</p> <p>8) Stałe prowadzenie działań promujących budowę Europejskiego Centrum</p>

			<p>Rewitalizacji Dróg Wodnych – publikacja artykułów prasowych, prezentacje podczas targów, konferencji i spotkań oraz lobbowanie inwestycji wśród władz centralnych.</p> <p>9) Regularne spotkania z Prezesem KZGW w sprawie realizacji inwestycji.</p> <p>10) Wystosowanie pisma w sprawie realizacji inwestycji do Ministra Środowiska.</p> <p>11) Inicjatywa Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, proponująca podjęcie przez Pana Prezydenta RP działań dotyczących ww. problemów i zainicjowanie w tej sferze merytorycznego dialogu – „Okragłego Stołu ds. aktywizacji gospodarczej polskich rzek” – środowisk prorozwojowych ze środowiskami ekologicznymi. Marszałek wystąpił z powyższą inicjatywą 12 listopada 2014 r., przekazując stosowne pismo do kancelarii Prezydenta RP. Inicjatywa ta została zaakceptowana przez Prezydenta i w chwili obecnej województwo jest w kontakcie z kancelarią, odnośnie szczegółów jej realizacji.</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: inwestor prywatny, samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, w pewnych zagadnieniach możliwe wykonawstwo w partnerstwie Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Energa SA b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych</p>			
<p>[Dep. Rozwoju Regionalnego/ Biuro ds. Dróg Wodnych]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
3	Przygotowanie dokumentacji dla realizacji stopni wodnych poniżej Torunia i w rejonie Chełmna	faza uzgadniania dokumentacji (2009-2050)	<p>1) Zgłoszenie inwestycji do strategicznych dokumentów krajowych – Masterplanu oraz Planów Gospodarowania Wodami, a także dokumentów regionalnych – Kontraktu Terytorialnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 oraz RPO na lata 2014-2020. Ostatecznie nie umieszczono inwestycji w żadnym z dokumentów.</p> <p>2) Omówienie problematyki kaskadyzacji Wisły i budowy kolejnych stopni wodnych podczas Forum Gospodarczego w Toruniu 3 marca 2014 r.</p> <p>3) Inicjatywa Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, proponująca podjęcie przez Pana Prezydenta RP działań dotyczących ww. problemów i zainicjowanie w tej sferze merytorycznego dialogu – „Okragłego Stołu ds. aktywizacji gospodarczej polskich rzek” – środowisk prorozwojowych ze środowiskami ekologicznymi. Marszałek wystąpił z powyższą inicjatywą 12 listopada 2014 r., przekazując stosowne pismo do kancelarii Prezydenta RP. Inicjatywa ta została zaakceptowana przez Prezydenta i w chwili obecnej województwo jest w kontakcie z kancelarią, odnośnie szczegółów jej realizacji.</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestor prywatny Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca, w pewnych zagadnieniach możliwe wykonawstwo w partnerstwie Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie prac – do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych</p>			
<p>[Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: w zależności od charakteru zadania: wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie, inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

2. Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

- Prowadzenie stałej współpracy z RZGW w Gdańsku w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz modelowania hydraulicznego
 [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Udział w komitetach sterujących dla regionów wodnych środkowej i dolnej Wisły

- [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Udział w konsultacjach i opracowywaniu Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym
- [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Udział w konferencji poświęconej wdrażaniu Informatycznego Systemu Ochrony Kraju
- [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]
- Prowadzenie i uczestnictwo w wielu debatach, seminariach, konferencjach na temat kompleksowego zagospodarowania Doliny Wisły, w tym platformy multimodalnej w rejonie Bydgoszczy – Solca Kujawskiego oraz kolejnego stopnia wodnego na Wiśle Nieszawa-Ciechocinek w kontekście dalszych etapów kaskadowania Wisły oraz żeglowności dróg wodnych [więcej informacji nt. spotkań zamieszczono przy przedsięwzięciu nr 2 Budowa stopnia poniżej Włocławka]
- [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych, Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
4	Budowa i modernizacja urządzeń zabezpieczających przed powodzią	bd	<p>I. W 2014 r. zrealizowano:</p> <p>1) powiat chełmiński: gmina Chełmno (miejska i wiejska): przebudowa wału przeciwpowodziowego Podmiejskiej Niziny Chełmińskiej w km 16+180 - 21+150, gm. Chełmno, miasto Chełmno - realizacja w km 19+880 - 21+150 (miasto Chełmno) – zrealizowano</p> <p>2) powiat świecki: gmina Dragacz, gmina Świecie: przebudowa wału przeciwpowodziowego Sartowice – Nowe, odcinek od km 0+000 do km 10+600 - realizacja od km 0+000 do km 5+500 – zrealizowano</p> <p>3) powiat aleksandrowski: Aleksandrów Kujawski (gmina wiejska): modernizacja wału przeciwpowodziowego Niziny Ciechocińskiej w km od 0+000 do 12+000. gm. Aleksandrów Kujawski, powiat Aleksandrów Kujawski. Część trzecia – wykonanie modernizacji wału od km 6+800 do 10+000 wraz z wykupem nieruchomości – zrealizowano</p> <p>4) powiat toruński: Gmina Wielka Nieszawka: przebudowa wału przeciwpowodziowego Niziny Nieszawskiej w km 0+000 - 10+320 – wstępna faza procesu inwestycyjnego</p> <p>5) powiat toruński: Gmina Zławieś Wielka: przebudowa stacji pomp Czarnowo – zaawans. faza procesu inwestycyjnego</p> <p>6) powiat sępoleński: gmina Więcbork, gmina Sępólno Krajeńskie: kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego Kanału Jeleń od km 0+000 - 14+790 – zrealizowano</p> <p><u>Podsumowanie – ochrona przeciwpowodziowa – wały:</u> Długość wałów w województwie: 208 km, w tym 178,9 km administrowanych przez KPZMIUW we Włocławku (wg. stanu na dzień 31.12.2013 - bieżące sprawozdanie RRW-10 powstanie do 31 marca 2015). Wały wymagające modernizacji wg stanu na dzień 31.12.2013 - 69,2 km. W 2014 r. zmodernizowano 13,67 km wałów, więc obecne potrzeby w tym zakresie można określić na poziomie 55,5 km.</p> <p>II. Realizacja przez RZGW w Warszawie projektu pn. „Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa powodziowego stopnia wodnego Włocławek” w latach 2009-2015, zakładającego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawę stanu technicznego i bezpieczeństwa obiektów stopnia wodnego we Włocławku poprzez wykonanie robót budowlanych obejmujących: służę z awanportami, jaz, zaporę czołową, rozbudowę i modernizację automatycznego systemu kontrolno-pomiarowego, – zmniejszenie efektu bariery istniejącego stopnia wodnego dla migracji ryb, będących celem ochrony obszarów Natura 2000, położonych poniżej i powyżej stopnia wodnego poprzez przebudowę przepławki dla ryb, – poprawę zabezpieczenia przeciwpowodziowego w strefie cofkowej Zbiornika Włocławskiego w rejonie zapory bocznej Borowiczki. <p>W wyniku realizacji projektu, począwszy od 2015 r. nastąpi polepszenie stanu technicznego zapory Włocławek, zapory Borowiczki, wałów wstecznych rzek Słupianki i Rosicy oraz związane z tym zwiększenie ochrony przed potencjalnymi powodziąmi: ochrona obszaru o powierzchni 7 115 ha, ochrona bezpośrednia ludności: powyżej Stopnia Wodnego Włocławek 1 300 osób, poniżej stopnia wodnego Włocławek 13 650 osób. (zadanie współfinansowane ze środków POIiŚ)</p>
ZAŁOŻENIA:			
Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, administracja rządowa			
Rola samorządu województwa: wykonawcza, inicjująca			
Zakładany okres realizacji: działania ciągłe			

<p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku, RZGW w Warszawie   b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rolnictwa i Geodezji</p>
<p>[Dep. Rolnictwa i Geodezji, http://warszawa.rzgw.gov.pl/poprawa-stanu-technicznego-i-bezpieczenstwa-powodziowego-stopnia-wodnego-wloclawek-projekt-pois.03.01.00-00-01211]</p>

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa

Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych

3. Rozwój systemów monitoringu, ostrzegania i reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
5	Udoskonalenie i upowszechnienie systemu informatycznego powiadomienia ratunkowego	nie rozpoczęto realizacji (2016-2018)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: BD w SRW, propozycja: administracja rządowa Rola samorządu województwa: BD w SRW, propozycja: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie Zakładany okres realizacji: BD w SRW, propozycja: nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p> <p>[Dep. Organizacyjny/Biuro Obronności i Bezpieczeństwa Publicznego]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa

Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych

4. Poprawa sprawności funkcjonowania służb ratownictwa medycznego, straży pożarnej, policji i innych służb publicznych i społecznych bezpieczeństwa życia i mienia

- Przeprowadzenie przez Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego w Bydgoszczy kursu z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy (2-11 czerwca). Uczestnikami kursu było: 16 policjantów i 5 funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej w Bydgoszczy (zadanie sfinansowano ze środków własnych WSPR w Bydgoszczy).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Zorganizowanie przez Komendę Wojewódzką Policji w Bydgoszczy oraz Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego w Bydgoszczy warsztatów szkoleniowych pn. "Współpraca służb podczas wypadków i katastrof drogowych" (30-31 października). Uczestnikami warsztatów było: 45 funkcjonariuszy i żołnierzy z Oddziału Prewencji Policji w Bydgoszczy, Komendy Miejskiej Policji we Włocławku, Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy, Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy, Szkoły Policji w Słupsku, Placówki Straży Granicznej w Bydgoszczy, Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu, Szkoły Podoficerskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy, 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej (zadanie sfinansowano ze środków własnych WSPR w Bydgoszczy).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Realizacja przez Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji przy współudziale Szkoły Policji w Słupsku, Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy oraz Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Bydgoszczy warsztatów szkoleniowych dotyczących medycyny taktycznej w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy (28 lipca-1 sierpnia). Uczestnikami warsztatów byli: policjanci pododdziałów i sekcji

antyterrorystycznych z terenu całej Polski, którzy posiadają tytuł ratownika lub ratownika medycznego (zadanie sfinansowano ze środków własnych WSPR w Bydgoszczy).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
1	Budowa Policyjnego Centrum Dowodzenia dla województwa kujawsko-pomorskiego	nie rozpoczęto realizacji (2016-2017)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy w partnerstwie Zakładany okres realizacji: BD w SRW REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [Dep. Organizacyjny/Biuro Obronności i Bezpieczeństwa Publicznego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
6	Stworzenie sieci mobilnych punktów zabezpieczenia operacyjnego akwenów wykorzystywanych turystycznie	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie, inicjująca Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [bd]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: BD w SRW, propozycja: administracja rządowa,

Rola samorządu województwa: BD w SRW, propozycja: inicjująca

Zakładany okres realizacji: BD w SRW

5. Poprawa bezpieczeństwa transportu

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
7	Realizacja infrastruktury związanej z zapewnieniem bezpieczeństwa i ratownictwa drogowego na terenie powiatu aleksandrowskiego	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Przedsięwzięcie zostanie podjęte w momencie realizacji zadań związanych z kompleksowym rozwiązaniem problemu bezpieczeństwa na węzłach autostradowych.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu bd			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
8	Realizacja projektu poprawy wyposażenia Inspektoratu Transportu Drogowego w sprzęt niezbędny dla realizacji zadań na rzecz ochrony dróg, zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony środowiska w ruchu drogowym	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Bydgoszczy b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotów bd			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa

Rola samorządu województwa: możliwy udział samorządu województwa jako wykonawcy niektórych zadań w partnerstwie

Zakładany okres realizacji: nie wskazuje się terminu realizacji – będzie on zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych

6. Wzmacnianie i promowanie postaw obywatelskich

- Organizacja „Forum organizacji pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego” [więcej informacji nt. realizacji zadania znajduje się w celu strategicznym Sprawne zarządzanie, w kierunku działań nr 4 Rozwój organizacji pozarządowych]

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

- Promocja dobrych praktyk NGO poprzez portal www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

- Organizacja VII edycji konkursu o nagrodę Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego na najlepsze inicjatywy społeczne realizowane przez organizacje pozarządowe pn. „Rodzynki z pozarządówki” [więcej informacji nt. realizacji zadania znajduje się w celu strategicznym Sprawne zarządzanie, w kierunku działań nr 4 Rozwój organizacji pozarządowych]

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

7. Rozwój inteligentnych systemów transportowych (ITS)

Kierunek działań nr 7 stanowi realizację kierunku działań nr 5.

- Wdrażanie systemu ITS przez miasto Bydgoszcz we współpracy z partnerem naukowym tj. UTP w Bydgoszczy. Wprowadzenie systemu ma na celu usprawnienie transportu publicznego; poprawienie warunków ruchu kołowego na skrzyżowaniach i wykorzystania miejsc parkingowych na terenie śródmieścia; zastosowanie elementów naprowadzających kierowców na trasy alternatywne, informujących o warunkach ruchu, warunkach pogodowych, czy informujących pasażerów o funkcjonowaniu komunikacji zbiorowej. Prace studyjne zostały rozpoczęte w 2006 r., a samo przedsięwzięcie ma zakończyć się w 2015 r. (zadanie jest współfinansowane ze środków POIiŚ).

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, zarządcy dróg

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

8. Rozwój badań dotyczących opracowania innowacyjnych systemów identyfikacji zagrożeń i zarządzania bezpieczeństwem

W 2014 roku nie realizowano zadań szczególnych – dedykowanych realizacji kierunku.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: uczelnie wyższe

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

Cel strategiczny: Sprawne zarządzanie

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji administracji publicznej

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
1	Budowa regionalnej platformy wymiany dobrych praktyk w zakresie zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p> <p><i>bd</i></p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
15 18	Wdrożenie projektu „Infostrada Kujaw i Pomorza” = przedsięwzięcie 18 Budowa regionalnego portalu informacji przestrzennej	faza zaawansowana (2010-2015)	<p>Wdrażanie projektu „Infostrada Kujaw i Pomorza – usługi w zakresie e-Administracji i Informacji Przestrzennej”, dofinansowanego z RPO:</p> <p>1) Realizacja pierwszego etapu projektu tj. realizacja przez wykonawcę umowy (podpisanej w grudniu 2013 r.), której przedmiotem są prace inwestycyjne oraz związane z procesem inwestycyjnym – budowa Systemu Informacji Przestrzennej wraz ze szkoleniami. Podstawą wojewódzkiego Systemu Informacji Przestrzennej jest zaopatrzenie jednostek samorządu terytorialnego w oprogramowanie do prowadzenia rejestrów i ewidencji, zgodnie z obowiązującym prawem. Najważniejszym wskaźnikiem danych znajdujących się na poszczególnych szczeblach administracji jest ich wiarygodność i aktualność. Dostęp do informacji o obiektach, znajdujących się w rejestrach będą miały, oprócz jednostek odpowiedzialnych za ich prowadzenie, również jednostki mające interes prawny w dostępie do tych obiektów. Dostęp odbywał się będzie w czasie rzeczywistym i przez to nie będzie obciążony błędem nieaktualności. W efekcie realizacji zadania, wszyscy zainteresowani otrzymają rzetelną i aktualną informację o obiektach znajdujących się na terenie województwa, bez potrzeby korespondowania z urzędem, czy występowania o udzielenie informacji publicznej. W ramach projektu z informatyzowanych zostanie ponad 40 rejestrów i ewidencji, prowadzonych w jednostkach samorządu terytorialnego (przykładowe ewidencje i rejestry objęte projektem – poziom gminny: zarządzanie zasobami przestrzennymi; ewidencja miejscowości, ulic i adresów; rejestr mpzp; ewidencja zabytków; ewidencja ludności (analizy demograficzne); poziom powiatu: ewidencja gruntów i budynków; ewidencja nieruchomości; ewidencja szkół i placówek oświatowych; ewidencja dróg i obiektów mostowych; poziom wojewódzki: ewidencja sprzedaży nieruchomości; ewidencja lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim; rejestr grup producentów rolnych; rejestr koncesji na poszukiwanie i wydobywanie kopalin; rejestr interesantów). W marcu 2015 r. planowany jest odbiór całego systemu.</p> <p>2) rozpoczęcie realizacji drugiego etapu projektu – ogłoszenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, którego przedmiotem są: dostawa i wdrożenie elektronicznej administracji (e-Administracja) wraz z dostawą licencji na oprogramowanie, szkoleniem, dostawą urządzeń oraz usługą wsparcia technicznego, a także wybór jego wykonawcy (czerwiec-grudzień 2014 r., podpisanie umowy w styczniu 2015 r.) Planowane jest powstanie następujących produktów, wykorzystywanych wspólnie przez wszystkich partnerów: wojewódzka platforma wymiany informacji (e-Urząd), portal regionalny (wrota regionalne – CMS), Elektroniczny Obieg Dokumentów, Elektroniczna Skrzynka Podawcza, regionalny biuletyn informacji publicznej (RBIP), regionalne centrum certyfikacji i autoryzacji (RCCiA). Celem wdrożenia tego modułu jest przede wszystkim zwiększenie dostępności jednostek samorządu terytorialnego dla obywateli oraz przedsiębiorców poprzez uruchomienie usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną.</p>

<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa   Rola samorządu województwa: wykonawcza   Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - samorząd województwa i partnerzy (160 samorządów lokalnych, Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Toruniu, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy)   b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Informatyzacji</p> <p><i>[Dep. Informatyzacji]</i></p>

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: wszystkie instytucje publiczne

Rola samorządu województwa: wykonawcza w zakresie zadań własnych, wspierająca pozostałe podmioty

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

2. Rozwój współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego

- Realizacja *Założeń polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020*, przyjętych uchwałą nr 43/1605/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 października 2013 r., zaktualizowanych uchwałą Nr 5/134/15 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 lutego 2015 r. *[Więcej informacji nt. realizacji polityki terytorialnej województwa znajduje się w podrozdziale 2.5 Raportu].*
[Dep. Rozwoju Regionalnego]
- Realizacja projektu pn. „Infostrada Kujaw i Pomorza – usługi w zakresie e-Administracji i Informacji Przestrzennej”, w ramach którego współpracę podjął samorząd województwa i wielu partnerów, szczególnie samorządowych (160 samorządów lokalnych, Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Toruniu, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy), (zadanie współfinansowane ze środków RPO). *[Więcej informacji nt. realizacji projektu znajduje się w kierunku działań nr 1 Poprawa jakości funkcjonowania instytucji administracji publicznej, w przedsięwzięciu nr 15 Wdrożenie projektu „Infostrada Kujaw i Pomorza”].*
[Dep. Informatyzacji, Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]
- Współpraca województwa z wojewodą, samorządami powiatowymi, a także Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Toruniu, organizacjami pozarządowymi w zakresie zbierania i analizy danych odnośnie realizowanych przez nich zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Zadanie jest niezbędne do realizacji programu pn. *Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020 roku* (zadanie realizowane ze środków budżetu województwa).
[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
4	Rozwój systemu stowarzyszeń wzajemnej pomocy JST w zakresie likwidacji i ograniczania negatywnych skutków zdarzeń żywiołowych (typu Salutaris)	faza zaawansowana (zadanie ciągłe od 2012)	Misją przyjętą, przez Stowarzyszenie Salutaris jest finansowe wsparcie dla miast i gmin naszego regionu w zakresie likwidacji skutków klęsk żywiołowych, katastrof i awarii. Zadaniem Stowarzyszenia jest uzupełnienie działań instrumentów rządowych i udzielanie wsparcia w nadzwyczajnych sytuacjach, które związane są z pomocą doraźną i natychmiastową dla jednostek terytorialnych dotkniętych skutkami nadzwyczajnych zdarzeń. Należy podkreślić, że jest to pierwsze tego typu stowarzyszenie samorządowe w skali kraju. W 2014 r. udzielono pomocy 5 gminom (Osiek, Aleksandrów Kujawski, Bukowiec, Stolno, Lubanie). Złożone wnioski dotyczyły lokalnych powodzi, podtopień były wynikiem orkanu Xawery. W ramach celów uzupełniających Stowarzyszenie w szczególności podejmuje działania prowadzące do: - rozbudowy i poprawy jakości infrastruktury technicznej chroniącej przed negatywnymi skutkami zdarzeń kryzysowych; - podnoszenia poziomu świadomości społecznej i stopnia wykorzystywania zdobytych wiedzy w zakresie skutecznych metod i środków działania dla przewidywania niebezpieczeństw wynikających ze zdarzeń kryzysowych. - realizowania wspólnych działań w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa na obszarze działania Członka Zwyczajnego poprzez prowadzenie działań szkoleniowo-doradczych dla członków Stowarzyszenia.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza</p>			

Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Kujawsko-Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie Salutaris b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego [Dep. Rozwoju Regionalnego/ Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
9	„Nowe otwarcie Funduszu Wsparcia” - opracowanie i wdrożenie założeń Funduszu Wsparcia dostosowanego do nowych założeń interwencji. ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rozwoju Regionalnego/Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego [Dep. Rozwoju Regionalnego/Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego]	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

3. Promocja i wspieranie współpracy międzynarodowej instytucji kultury, rynku pracy, pomocy społecznej, ekonomii społecznej oraz organizacji sportowych

- Realizacja zadań w zakresie aktywności, współpracy międzynarodowej osób i podmiotów z województwa [Więcej informacji nt. realizowanych zadań znajduje się w celu strategicznym Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi, w kierunku działań nr 2 Promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie].

[Dep. Współpracy Międzynarodowej]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
2	Promocja i wspieranie Regionalnych Ośrodków Debaty Międzynarodowej w Toruniu i Bydgoszczy ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu [bd]	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

4. Rozwój organizacji pozarządowych

- Organizacja „Forum organizacji pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego”, zadania zlecanego corocznie w otwartym konkursie ofert. Forum umożliwi wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami organizacji pozarządowych; spotkania tematyczne ze specjalistami, które mają pomóc w prowadzeniu działalności pozarządowej; wypracowywanie postulatów, przedstawianych następnie samorządowi i ngo

z regionu. W 2014 r. XV Forum odbyło się w Grudziądzu, w dniach 17-18 czerwca, a jego organizatorem było Grudziądzkie Centrum Caritas w partnerstwie z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK. Podczas sesji plenarnej zaprezentowali się goście z regionu partnerskiego województwa kujawsko-pomorskiego – Styrii (Austria). Omówione zostały tematy dotyczące współpracy międzynarodowej, rozwijanej przez działające w Styrii organizacje, ze szczególnym uwzględnieniem sektora kultury i młodzieży (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa).

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

- Organizacja VII edycji konkursu o nagrodę Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego na najlepsze inicjatywy społeczne realizowane przez organizacje pozarządowe pn. „Rodzinki z pozarządówki”. W ramach konkursu zgłoszono 32 projekty, a 12 z nich przyznano nagrody pieniężne. Wśród wyróżnionych inicjatyw znalazły się m.in. (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa):
  - ✓ 11 Bydgoszcz Jazz Festival” – Międzynarodowy Festiwal Jazzowy organizowany przez Stowarzyszenie Artystyczne Eljazz,
  - ✓ Galeria „Przydasie” realizowana przez Fundację „Feniks”,
  - ✓ 53. Międzynarodowy Spływ Kajakowy "Pojezierzem brodnickim, Drwęcą, Wisłą, realizowana przez Klub Turystów Wodnych Chełmno.

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

- Coroczna organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych, związanych z realizacją zadań samorządu województwa w zakresie upowszechniania turystyki i krajoznawstwa (nr 11/2014). *[Więcej informacji nt. zadania znajduje się w celu strategicznym Gospodarka i miejsca pracy, przy kierunku działań 10 Rozwój turystyki].*

[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]

- Organizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu województwa w latach 2014-2015 dotyczących działalności m.in. na rzecz organizacji pozarządowych pod nazwą „Dofinansowanie wkładu własnego do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych” (nr 13/2014). Konkurs skierowany jest m.in. do organizacji pozarządowych. W 2014 r. wpłynęło 11 ofert, z czego 7 podmiotów otrzymało dofinansowanie (zadanie jest finansowane ze środków budżetu województwa).

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

- Promocja dobrych praktyk NGO poprzez portal www.ngo.kujawsko-pomorskie.pl, poprzez systematyczne zamieszczanie informacji nt. zrealizowanych projektów na portalu (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa).

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

- Bieżąca działalność informacyjno-doradcza Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, doradztwo w zakresie prawa, rachunkowości i księgowości, organizacja szkoleń, spotkania informacyjnych dla organizacji pozarządowych, Współpraca z Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz z Sejmikiem Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowym]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

5. Poprawa zarządzania przestrzenią województwa

- Zorganizowanie ogólnopolskiej konferencji pt. „Chronić chronione” pod honorowym patronatem Prezydenta RP oraz Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 12 sierpnia 2014 r. w Toruniu, której celem było podjęcie merytorycznej dyskusji nt. wzmocnienia roli marszałka, jako organu ochrony przyrody w procesie ochrony krajobrazu i przyrody. Przedstawione zostały kompetencje, relacje, zasady współpracy i skuteczność działań państwowych i samorządowych organów ochrony przyrody. Omówiona została również ochrona krajobrazu na obszarach chronionych w kontekście ustawy krajobrazowej oraz doświadczenia województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie ochrony krajobrazu. Dyrektor Zespołu Małopolskich Parków Krajobrazowych omówił problematykę ładu przestrzennego na obszarach parków krajobrazowych i związane z tym problemy administracji parków. Dyrektor Zespołu Śląskich Parków Krajobrazowych zaprezentował propozycje niezbędnych rozwiązań prawnych dla praktycznej ochrony krajobrazu i przyrody w parkach krajobrazowych. Dyrektor Brodnickiego Parku Krajobrazowego omówił rolę Planów Ochrony Parków Krajobrazowych w ochronie krajobrazu i przyrody.

[Dep. Środowiska]

- Powołanie Zespołu ds. ładu przestrzennego Zarządzeniem Nr 70/2014 Marszałka Województwa z dnia 28 listopada 2014 r., którego celem jest inicjowanie działań związanych z tworzeniem i promocją narzędzi służących przywracaniu, kształtowaniu i utrwalaniu ładu przestrzennego w województwie.

[Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]

- Udział w pracach: Zespołu eksperckiego ds. polityki przestrzennej przy Konwencie Marszałków Województw RP, Kapituły Konkursu „Budowa na Medal Pomorza i Kujaw”,
[Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]
- Realizacja konkursu architektonicznego wspólnie ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich Oddziałem w Bydgoszczy i Oddziałem w Toruniu pn. „Dom rodzinny w krajobrazie kujawsko-pomorskim”, przeprowadzonego w ramach projektu pn.: „Promocja odnawialnych źródeł energii oraz nowoczesnych systemów dywersyfikujących źródła i sposoby ich wykorzystania jako element ochrony środowiska przyrodniczego w województwie Kujawsko-Pomorskim”. Konkurs skierowany został do architektów i studentów architektury, celem zaprojektowania współczesnego domu jednorodzinnego, nawiązującego do tradycji budownictwa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, przy jednoczesnym założeniu współczesnej funkcji, formy i konstrukcji budynku oraz zastosowaniu rozwiązań zapewniających wysoką energooszczędność i odniesienie się do rozwiązań z zakresu OZE. Konkurs został ogłoszony w 2014 r. a jego rozstrzygnięcie nastąpiło w 2015 r. (zadanie współfinansowane ze środków RPO).
[Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego, Dep. Rozwoju Regionalnego]
- Realizacja projektu pn. „Infostrada Kujaw i Pomorza – usługi e-Administracji i Informacji Przestrzennej” (zadanie współfinansowane ze środków RPO), [więcej informacji nt. realizacji projektu znajduje się w kierunku działań nr 1 Poprawa jakości funkcjonowania instytucji administracji publicznej, w przedsięwzięciu nr 15 Wdrożenie projektu „Infostrada Kujaw i Pomorza”]
[Dep. Informatyzacji, Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
17	Wykonanie diagnozy stanu ładu przestrzennego w województwie	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - do późniejszego ustalenia b) opiekun w ramach UMWK-P: - Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego [Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
12	Opracowanie i wdrożenie regionalnych standardów w dziedzinie ładu przestrzennego	nie rozpoczęto realizacji (2016-2019)	W 2014 r. miały miejsce jedynie wstępne dyskusje dotyczące możliwości wykonania tego opracowania.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - do późniejszego ustalenia b) opiekun w ramach UMWK-P: - Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego [Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
20	Realizacja projektu „Zintegrowane Działania Planistyczne w Przestrzeni”	nie rozpoczęto realizacji (2016-2019)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - do późniejszego ustalenia b) opiekun w ramach UMWK-P: - Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego [Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
16	Cyfryzacja danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego	faza początkowa (2014-2020)	Zadanie realizowane etapowo, rozpoczęte od cyfryzacji zasobu geodezyjnego Włocławka i powiatu włocławskiego. Corocznie planuje się objąć cyfryzacją dane państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego pozostałych powiatów. Dokonano zakupu sprzętu komputerowego, oprogramowania, akcesoriów, itp. oraz zakupu 16 arkuszy cyfrowej mapy topograficznej w skali 1:10 000.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - wykonawca zewnętrzny b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Rolnictwa i Geodezji/Geodeta Województwa</p> <p>[Dep. Rolnictwa i Geodezji/Geodeta Województwa]</p>			
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
19	Utworzenie portalu „Przyjazna przestrzeń”	nie rozpoczęto realizacji (2015-2016)	bd
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego b) opiekun w ramach UMWK-P: - Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego</p> <p>[Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego]</p>			
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
5	Optymalizacja podziału administracyjnego	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: administracja rządowa Rola samorządu województwa: - Zakładany okres realizacji: zależny od planów działań podmiotów odpowiedzialnych</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - administracja rządowa, b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPIR</p> <p>[KPBPPIR]</p>			
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
6	Wykonanie kompleksowej inwentaryzacji i waloryzacji zasobów przyrodniczych województwa	faza początkowa (2014-2020)	Nie przeprowadzono prac w skali całego województwa. Wykonanie waloryzacji przyrodniczej tylko na wyodrębnionych 18 fragmentach (niekiedy pojedynczych działkach ewidencyjnych) niektórych obszarów chronionego krajobrazu, których dotyczyły wnioski skierowane do Marszałka WK-P w terminie do końca 2013 r., dla potrzeb wywołania stosownych uchwał Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych obszarów chronionego krajobrazu.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p>			

<p>REALIZACJA:</p> <p>a) bezpośrednio:</p> <p>- Dep. Środowiska, wykonawca zewnętrzny</p> <p>b) opiekun w ramach UMWK-P:</p> <p>- Dep. Środowiska</p> <p>[Dep. Środowiska]</p>
--

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
7	Weryfikacja granic i zasad funkcjonowania obszarów chronionego krajobrazu i parków krajobrazowych	faza początkowa (2014-2016)	Przedmiotem zadania było sporządzenie bazy danych geoinformacyjnych dla 31 obszarów chronionego krajobrazu w województwie kujawsko-pomorskim, w formie opracowania zawierającego zweryfikowane, uaktualnione i skompletowane dane informacyjne. Prace związane z realizacją przedmiotowego zadania obejmowały obszary chronionego krajobrazu, ujęte w uchwale Nr VI/106/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 marca 2011 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego Nr 99, poz. 793). Opis granic obszarów chronionego krajobrazu sporządzony został zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie centralnego rejestru form ochrony przyrody (Dz. U. poz. 1080), w tym z modelem pojęciowym danych przestrzennych określającym strukturę oraz dokładność bazy geometrycznej formy ochrony przyrody. Weryfikacja granic i zasad funkcjonowania obszarów chronionego krajobrazu i parków krajobrazowych zrealizowane zostały w ramach jednego zadania pn. "Sporządzenie bazy danych geoinformacyjnych dla 31 obszarów chronionego krajobrazu w województwie kujawsko-pomorskim, w formie opracowania zawierającego zweryfikowane, uaktualnione i skompletowane dane informacyjne oraz dane i wnioski wynikające z dokonania waloryzacji przyrodniczej na wyodrębnionych częściach niektórych obszarów chronionego krajobrazu, dla potrzeb wywołania stosownych uchwał Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego." Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych obszarów chronionego krajobrazu.
		faza początkowa (2014-2015)	"Opis przebiegu granic Brodnickiego Parku Krajobrazowego w postaci wykazu współrzędnych geograficznych punktów załamania granic". Wykonane opracowanie objęło: transpozycję granic Brodnickiego Parku Krajobrazowego do postaci wektorowej w Państwowym Układzie Współrzędnych Geodezyjnych "PL-1992", określenie współrzędnych geograficznych (X, Y) punktów załamania granicy Brodnickiego Parku Krajobrazowego w formie tabelarycznej. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych parków krajobrazowych.
		faza początkowa (2014-2015)	Wykonanie opracowania transpozycja granic Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia do postaci wektorowej oraz określenie współrzędnych geograficznych punktów załamania granic Parku w formie tabelarycznej. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych parków krajobrazowych.
		faza początkowa (2014-2015)	Prace związane z weryfikacją granic zostały podjęte w celu przygotowania projektu uchwały sejmiku o powołaniu parków krajobrazowych. Działania rozpoczęto w kwietniu a zakończono w maju 2014 r. W chwili obecnej park posiada wersję opisową oraz elektroniczną granic parku w wersji wektorowej w układzie 92. Zebrane informacje zostały przekazane do Departamentu Środowiska. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych parków krajobrazowych.
		faza początkowa (2014-2015)	W ramach przedsięwzięcia: <ul style="list-style-type: none"> - zakupione zostało: oprogramowanie: ArcGIS Basic 10.0 niezbędny do stacjonarnego zarządzania bazą danych TPK, oprogramowanie ArcPad 10.0 niezbędne do zarządzania bazą danych TPK w terenie, mobilny rejestrator GIS/GPS niezbędny do zarządzania bazą danych TPK w terenie, - zlecona została budowa wg SD GIS istniejącej bazy danych przyrodniczych TPK, - zlecone zostały szkolenia dla pracowników parku z podstaw obsługi systemu ArcGIS i ArcPad, - zlecone zostały: transpozycja granic Tucholskiego Parku Krajobrazowego

			do postaci wektorowej w Państwowym Układzie Współrzędnych Geodezyjnych „PL-1992” oraz określenie współrzędnych geograficznych (X, Y) punktów załamania granicy Parku w formie tabelarycznej. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych parków krajobrazowych.
	faza początkowa (2014-2015)		"Sporządzenie raportu dot. weryfikacji przebiegu granic oraz zmiany katalogu zakazów obowiązujących na wyodrębnionych częściach obszaru WPK". W związku z koniecznością sporządzenia załącznika do uchwały w sprawie WPK należało zlecić wykonanie weryfikacji przebiegu granic parku. Stworzenie wersji cyfrowej map do przedmiotowej weryfikacji, zgodnej ze standardem GIS, które pozwolą na stworzenie spójnej bazy danych. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych parków krajobrazowych.
	faza początkowa (2014-2015)		Transpozycja granic Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego do postaci wektorowej w Państwowym Układzie Współrzędnych Geodezyjnych "PL-1992, określenie współrzędnych geograficznych (X, Y) punktów załamania granicy Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego w formie tabelarycznej, określenie współrzędnych geograficznych (X, Y) punktów załamania granicy rezerwatów przyrody znajdujących się na obszarze Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, określenie współrzędnych geograficznych (X, Y) pomników przyrody znajdujących się na obszarze Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych parków krajobrazowych.
	faza początkowa (2014-2015)		Zadanie polegało na określeniu granicy Krajeńskiego Parku Krajobrazowego w postaci wykazu współrzędnych punktów załamania granic wydzielonych obszarów wewnątrz Parku, na których proponuje się anulowanie części zakazów obowiązujących w KPK. Ponadto zadanie obejmowało opis i weryfikację wytypowanych terenów KPK dla których możliwe jest zniesienie zakazu lokalizowania nowych obiektów budowlanych w strefie 100 m od linii brzegowej rzek, jezior i innych zbiorników wodnych bez szkody dla ochrony przyrody i krajobrazu Parku. Sporządzono nowe mapy po weryfikacji terenowej, które służą jako załącznik do nowej uchwały w sprawie KPK. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych parków krajobrazowych. Zadanie zostało dofinansowane z WFOŚiGW.
	faza początkowa (2014-2020)		Transpozycja granic Chełmińskiego Parku Krajobrazowego do postaci wektorowej w Państwowym Układzie Współrzędnych Geodezyjnych „PL-1992”. Określenie współrzędnych geograficznych (X, Y) punktów załamania granicy Chełmińskiego Parku Krajobrazowego w formie tabelarycznej. Transpozycja granic Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego do postaci wektorowej w Państwowym Układzie Współrzędnych Geodezyjnych „PL-1992”. Określenie współrzędnych geograficznych (X, Y) punktów załamania granicy Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego w formie tabelarycznej. Aktualnie w Departamencie Środowiska trwa weryfikacja przedłożonej dokumentacji oraz praca nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku WK-P w sprawie poszczególnych parków krajobrazowych.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - wykonawcy zewnętrzni, parki krajobrazowe b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Środowiska [Dep. Środowiska]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
8	Opracowanie projektu wsparcia rozwoju gmin położonych na terenach	faza początkowa (2014-2015)	Zlecenie i odbiór opracowania merytorycznego, zawierającego katalog możliwych instrumentów kompensacyjnych wraz z zasadami kompensacji ograniczeń rozwojowych, wynikających

objętych obszarowymi formami ochrony przyrody w zakresie szeroko rozumianych inwestycji proekologicznych		z położenia gmin na terenie obszarowych form ochrony przyrody województwa kujawsko-pomorskiego, służącego sporządzeniu „Kujawsko-Pomorskiego programu rozwoju terenów objętych obszarowymi formami ochrony przyrody” (wrzesień-listopad 2014).
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Departament Środowiska, WFOŚiGW b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Środowiska [Dep. Środowiska]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
13	Opracowanie i wdrożenie przestrzennych założeń eksploatacji kopalni jako podstawy dla ochrony przestrzeni województwa	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR [KPBPPiR]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne
 Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty
 Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe

6. Zwiększenie partycypacji społecznej w procesach rozwoju lokalnego i regionalnego

- Zapewnienie udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w różnych zespołach (doradczych, roboczych), pracujących w urzędzie marszałkowskim (np. związany z pracami nad RPO WK-P 2014-2020, sprawami przestrzennymi).

[Gabinet Marszałka/Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe
 Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty
 Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

7. Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego

W 2014 roku nie realizowano zadań szczególnych - dedykowanych realizacji kierunku.

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne, inwestorzy prywatni, spółdzielnie mieszkaniowe
 Rola samorządu województwa: wspierająca
 Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

8. **Poprawa dostępności mieszkań dla młodych rodzin w największych miastach**

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
3	Stworzenie i wdrożenie modelu pozyskania zasobów mieszkaniowych w największych miastach dla zapewnienia potrzeb mieszkaniowych młodych rodzin, przeciwdziałaniu ich emigracji i nakłaniania do imigracji z innych województw	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, inwestorzy prywatni, spółdzielnie mieszkaniowe Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie w zakresie opracowania modelu/programu; udział we wdrażaniu modelu/programu zależny od dalszych ustaleń (rola inicjująca i wspierająca lub wykonawcza w zakresie niektórych zadań) Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>			
bd			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

9. **Rozwój współpracy ponadregionalnej i międzynarodowej**

- Realizowanie współpracy ponadregionalnej i międzynarodowej (udział w międzynarodowych konkursach i wydarzeniach kulturalnych, sportowych, społecznych; międzynarodowa wymiana młodzieży; poznawanie innych społeczeństw, kultur; współorganizacja wydarzeń o charakterze międzynarodowym), [zadanie zostało szczegółowo opisane w celu strategicznym *Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi, w kierunku działań nr 2 Promocja aktywności społecznej, samorozwoju i idei kształcenia przez całe życie*] [Dep. Współpracy Międzynarodowej]
- Udział w różnych ponadregionalnych zespołach doradczych, roboczych, mających na celu omawianie bieżących i strategicznych zagadnień dotyczących problematyki szeroko rozumianego rozwoju regionalnego, wspólne wypracowywanie optymalnych rozwiązań, np. udział w: Zespole ds. europejskiej i krajowej polityki strukturalnej przy Konwencji Marszałków Województw RP, Zespole eksperckim ds. polityki przestrzennej przy Konwencji Marszałków Województw RP, Krajowym Forum Terytorialnym. [różne departamenty]
- Realizowanie współpracy ponadregionalnej i międzynarodowej na rzecz rewitalizacji MDW E40 i E70, [zadanie zostało szczegółowo opisane w celu strategicznym *Dostępność i spójność, w kierunku działań nr 15 Rewitalizacja dróg wodnych dla celów transportowych i turystycznych*]. [Dep. Rozwoju Regionalnego/Biuro ds. Dróg Wodnych]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wykonawcza, inicjująca i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

10. **Poprawa efektywności energetycznej**

- Zorganizowanie panelu tematycznego „Środowisko” w ramach XXI Forum Gospodarczego w Toruniu w dniach 3-4 marca 2014 r., należącego do jednych z największych kongresów ekonomiczno-gospodarczych w Polsce. W ramach panelu tematycznego „Środowisko” odbyły się dwa bloki tematyczne, w tym: Odnawialne Źródła Energii. Głównym celem bloku tematycznego Odnawialne Źródła Energii była merytoryczna dyskusja na temat wykorzystania przez Polskę potencjału odnawialnych źródeł energii. Omówione zostały kwestie energetycznego wykorzystania biomasy, możliwości prawne i ekonomiczne inwestycji w biogazownie. Analizie poddany został potencjał roślin energetycznych oraz doświadczenia innych krajów europejskich w energetycznym wykorzystywaniu biomasy. Ponadto przedstawiony został temat hydroenergetyki, jako jednej z form OZE oraz pokrótce omówione zostały główne zapisy projektu ustawy o odnawialnych źródłach energii. [Dep. Środowiska]

- Organizacja Ekologicznego Seminarium Tematycznego: „Efektywne i wieloletnie działania dla poszanowania energii i środowiska w Toruniu” w dniu 4 czerwca 2014 r., którego celem było podjęcie merytorycznej dyskusji na temat podejmowanych działań na rzecz poszanowania energii i środowiska. Tematyka referatów obejmowała głównie przedstawienie doświadczeń w zakresie poszanowania energii przez firmy i instytucje działające na terenie miasta Torunia. Przeanalizowana została również tematyka dot. planów działań na rzecz zrównoważonej energii, wykorzystywania biogazu składowiskowego oraz wykorzystywania sprężonego gazu ziemnego, a także założenia i wyniki wdrożenia przez EDF Toruń programu ograniczenia niskiej emisji „KAWKA”.
[Dep. Środowiska]
- Organizacja Ekologicznego Seminarium Tematycznego „Wytwarzanie energii ciepłej i elektrycznej na zaspokojenie własnych potrzeb oraz możliwość sprzedaży nadwyżek energii elektrycznej w oparciu o nowe uregulowania prawne” w dniu 11 czerwca 2014 r. Celem seminarium było podjęcie merytorycznej dyskusji na temat charakterystyki stosowanych obecnie systemów grzewczych, możliwości technicznych w zakresie ich modernizacji oraz analizy spodziewanych oszczędności finansowych i środowiskowych. Przedstawione zostały możliwości wykorzystania źródeł odnawialnych dla samodzielnego wytwarzania energii oraz zagadnienia formalno-prawne wykorzystywania OZE dla wytwarzania energii dla własnych potrzeb. Organizacja seminarium była w zasadniczej mierze skierowana do uczniów i pedagogów ponadgimnazjalnych szkół profilowanych oraz oparta o współpracę z Zespołem Szkół Inżynierii Środowiska w Toruniu, kształcącym m.in. w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej.
[Dep. Środowiska]
- Realizacja konkursu architektonicznego wspólnie ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich Oddziałem w Bydgoszczy i Oddziałem w Toruniu pn. „Dom rodzinny w krajobrazie kujawsko-pomorskim”, przeprowadzanego w ramach projektu pn.: „Promocja odnawialnych źródeł energii oraz nowoczesnych systemów dywersyfikujących źródła i sposoby ich wykorzystania jako element ochrony środowiska przyrodniczego w województwie Kujawsko-Pomorskim” (zadanie współfinansowane ze środków RPO), [więcej informacji nt. zadania znajduje się w kierunku działań nr 5 Poprawa zarządzania przestrzenią województwa].
[Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego, Dep. Rozwoju Regionalnego]
- Ogłoszenie zapytania ofertowego (listopad) i wybór wykonawcy (grudzień) na organizację konkursu na najlepszą realizację obiektów z zakresu budownictwa energooszczędnego na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego spełniających regionalne, estetyczne i funkcjonalne kryteria w ramach projektu pn. „Promocja odnawialnych źródeł energii oraz nowoczesnych systemów zdywersyfikujących źródła i sposoby ich wykorzystania jako element ochrony środowiska przyrodniczego w województwie kujawsko-pomorskim” (zadanie współfinansowane ze środków RPO).
[Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego, Dep. Rozwoju Regionalnego]
- Przygotowanie założeń do projektu pn. LOCAL Energy Efficiency HUB, we współpracy z innymi instytucjami europejskimi, w ramach Programu Horyzont 2020. Celem projektu jest opracowanie założeń oraz uruchomienie w trybie pilotażowym regionalnego/lokalnego centrum zarządzania efektywnością energetyczną.
[Dep. Współpracy Międzynarodowej]
- Wydanie materiałów konferencyjnych (monografii) z Ogólnopolskiej Konferencji Eko-€uro-Energia 2014, posiadającej zasięg, rangę i znaczenie ogólnopolskie (popularyzacja i propagowanie działań z zakresu edukacji o OZE oraz popularyzacja wdrażania i stosowania rozwiązań technicznych opartych o OZE). Nakład 200 egz.
[Dep. Środowiska]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
14	Opracowanie i wdrożenie przestrzennych założeń rozwoju OZE („Przestrzeń dla OZE”) jako podstawy dla ochrony przestrzeni województwa oraz wspierania rozwoju OZE dostosowanych do walorów środowiskowych	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPIR [KPBPPIR]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
11	Opracowanie i realizacja regionalnej koncepcji reelektryfikacji terenów wiejskich	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-

<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa   Rola samorządu województwa: wykonawcza   Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu   b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR</p>
[KPBPPiR]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
23	Rozwój sieci dystrybucyjnej LNG na potrzeby zrównoważonego transportu regionalnego	nie rozpoczęto realizacji	-
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>		
	[bd]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, inicjująca i/lub wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

11. Propagowanie zrównoważonego „zielonego” budownictwa

- Realizacja konkursu architektonicznego wspólnie ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich Oddziałem w Bydgoszczy i Oddziałem w Toruniu pn. „Dom rodzinny w krajobrazie kujawsko-pomorskim”, przeprowadzanego w ramach projektu pn.: „Promocja odnawialnych źródeł energii oraz nowoczesnych systemów dywersyfikujących źródła i sposoby ich wykorzystania jako element ochrony środowiska przyrodniczego w województwie Kujawsko-Pomorskim” (zadanie współfinansowane ze środków RPO), [więcej informacji nt. zadania znajduje się w kierunku działań nr 5 Poprawa zarządzania przestrzenią województwa]. [Pełnomocnik Marszałka ds. Ładu Przestrzennego, Dep. Rozwoju Regionalnego]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe

Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

12. Wspieranie rozwoju sieci gazowych istotnych dla zaopatrzenia województwa

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
10	Opracowanie i realizacja regionalnej koncepcji rozwoju sieci gazowych	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, operator sieci Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie w zakresie opracowania, wspierająca lub wykonawcza w partnerstwie w zakresie realizacji Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - KPBPPiR</p>		
	[KPBPPiR]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, operator sieci

Rola samorządu województwa: inicjująca i wspierająca; możliwa partycypacja finansowa przy realizacji wybranych zadań

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

13. Poprawa jakości i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

- Objęcie przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego patronatem honorowym konferencji specjalistów zajmujących się modelowaniem numerycznym procesów przepływu wód podziemnych pt. „Metody modelowania numerycznego są powszechnie stosowane w ochronie wód podziemnych i powierzchniowych”, która odbyła się w dniach 16-18 listopada 2014 r. w Ciechocinku. Organizatorem konferencji był UMK w Toruniu (ok. 100 uczestników z całego kraju), (zadanie było finansowane z opłat uczestników konferencji).

[Dep. Środowiska]

- Udział pracowników Dep. Środowiska w szkoleniu pt. „Kompetencje marszałka województwa w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych”, przeprowadzonym przez dr Wojciecha Górę z Politechniki Poznańskiej z Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska w dniu 18 listopada 2014 r. Szkolenie miało charakter warsztatów i dotyczyło omówienia zagadnień w zakresie ścieków przemysłowych oraz sposobu ich oczyszczania w kontekście pozwoleń wodnoprawnych (uczestnicy: 20 pracowników urzędu), (zadanie było współfinansowane ze środków WFOŚiGW i budżetu województwa).

[Dep. Środowiska]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, inicjująca i/lub wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

14. Rekultywacja oraz renaturyzacja jezior

- Organizacja konferencji pt. „Rekultywacja jezior na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – perspektywy” w Przysieku w dniu 24 kwietnia 2014 r. Celem konferencji było podjęcie merytorycznej dyskusji na temat potrzeby i możliwych sposobów rekultywacji jezior na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Zaprezentowane zostały m.in. wyniki badań, które na zlecenie urzędu przeprowadziła prof. dr hab. inż. Julita Dunalska, a dot. wykonania badań fizyko-chemicznych wody i osadów dennych oraz pomiarów hydrologicznych Jezior Skępskich, pod kątem możliwości ochrony zbiorników przed degradacją. Ponadto zaprezentowane zostały również wstępne wyniki badań stanu ekologicznego jezior Młyńskiego i Górnego przeprowadzone pod kierownictwem prof. dr hab. inż. Tomasza Heese z Politechniki Koszalińskiej. Natomiast charakterystykę i stan kujawsko-pomorskich jezior, w ujęciu aktualnym i historycznym, przedstawili dr Elwira Jutrowska Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska oraz dr hab. Ryszard Wiśniewski, prof. UMK w Toruniu (uczestnicy: 83 osoby), (zadanie było współfinansowane z WFOŚiGW i budżetu województwa).

[Dep. Środowiska]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza i inicjująca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

15. Odtwarzanie cennych siedlisk przyrodniczych, w tym nieistniejących i przekształconych

- Współorganizacja ogólnopolskiej konferencji naukowej z cyklu „Szata roślinna łąk w procesie przemian – łąki w krajobrazie”, której celem była analiza stanu zachowania różnorodności florystycznej i fitocenotycznej łąk w różnych typach krajobrazu w Polsce oraz uwarunkowań ekologicznych roślinności łąkowej, pastwiskowej i ziołoroślowej. Ponadto wydarzenie było ważnym forum dyskusji nad kierunkami i tempem przemian szaty roślinnej użytków zielonych oraz przemianami krajobrazowymi dolin rzecznych i użytkowanych mokradel. Konferencja odbyła się w dniach 5-6 września 2014 r. Uczestnicy przedsięwzięcia poznali historię i problemy związane z utrzymaniem łąk w Borach Tucholskich. Organizatorami wydarzenia byli: Polskie Towarzystwo Botaniczne – Oddział w Bydgoszczy i Toruniu, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i WFOŚiGW w Toruniu)

[Dep. Środowiska]

- Zalesienie i utworzenie śródpolnych zadrzewień o łącznej powierzchni 4,21 ha w ramach działań dot. edukacji przyrodniczo-łowieckiej dzieci i młodzieży (Program „Myśliwi – Dzieciom, Dzieci – Zwierzętom”), wynikających z wdrażania przez Polski Związek Łowiecki Programu odbudowy populacji zwierzyny drobnej w województwie kujawsko-pomorskim (zadanie było współfinansowane ze środków WFOŚiGW w Toruniu oraz PZŁ) prowadzonego przez PZŁ przy udziale środków WFOŚiGW w Toruniu.

[Dep. Środowiska]

- Zadania zrealizowane przez parki krajobrazowe:
  - ✓ Kontynuacja (rozpoczętej w 2013 r.) rewitalizacji łąk o charakterze podmokłym i torfowiskowym, będących siedliskami gatunków ptaków ujętych w Dyrektywie Ptasiej Natura 2000 przez Wdecki Park Krajobrazowy. Działanie to jest kluczowe dla utrzymania miejsc lęgowych ptaków związanych z tym typem siedlisk (wodniczka, bąk, rokitniczka, derkacz, żuraw, błotniak zbożowy), których w polskich realiach jest co raz mniej, ze względu na porzucania przez rolników tego typu zabiegów pielęgnacyjnych. Spowodowane jest to nieopłacalnością ekonomiczną dla przeciętnego rolnika oraz ograniczeniami wynikającymi z wytycznych zawartych w programach rolno środowiskowych (zadanie było finansowane ze środków WFOŚiGW w Toruniu oraz środków własnych PK).
  - ✓ Prowadzenie monitoringu nietoperzy na terenie Twierdzy Chełmno oraz czynnej ochrony rezerwatów kserotermicznych (Ostnicowe Parowy Gruczna) poprzez wypas starych rodzimych ras owiec (wrzosówek) przez Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego (zadanie było finansowane ze środków własnych PK, WFOŚiGW w Toruniu, Towarzystwa Przyjaciół Dolnej Wisły).
  - ✓ Prowadzenie prac pielęgnacyjnych na terenach lęgowych łąk przez Gostyński-Włocławski Park Krajobrazowy, zgodnie z zapisami ujętymi w Dyrektywie Ptasiej Natura 2000 (zadanie było współfinansowane ze środków budżetu województwa).

[Dep. Środowiska]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, administracja rządowa

Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, inicjująca i/lub wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

16. Restytucja rodzimych gatunków grzybów, roślin i zwierząt

- Realizacja projektu pn. „Restytucja jesiotra ostronosiego i tworzenie stad selekcyjnych oraz promocja zasobów przyrodniczych województwa kujawsko-pomorskiego” przez województwo i Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Toruniu. Głównym celem projektu jest podniesienie jakości i zwiększenie efektywności ochrony bioróżnorodności ekosystemu wodnego województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie przywrócenia wymarłego gatunku jesiotra ostronosiego oraz promocji restytucji jako działania prośrodowiskowego. W 2014 r. małe jesiotry zostały wypuszczone do naszych wód, a wyselekcjonowane sztuki dorastać będą na terenie Zespołu Gospodarki Wędkarsko-Rybackiej Grzmieca (zadanie współfinansowane ze środków RPO).

[Dep. Środowiska]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, administracja rządowa

Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, inicjująca i/lub wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

17. Reintrodukcja i odtwarzanie populacji gatunków zwierząt łownych narażonych na wyginiecie

- Realizacja *Programu odbudowy populacji zwierzyny drobnej w województwie kujawsko-pomorskim* przez Polski Związek Łowiecki przy udziale środków WFOŚiGW w Toruniu. Główne cele programu dotyczą restytucji gatunków zwierząt łownych, zaliczanych do zwierzyny drobnej, tj. zająca szaraka, kuropatwy, na terenie wybranych obwodów łowieckich. Zadania zrealizowane w 2014 r., to:
  - ✓ restytucja i reintrodukcja zwierzyny łownej, drobnej (dokonanie wsiedleń: kuropatwy, bażanta, zająca szaraka, dzikiego królika),
  - ✓ rozwój bazy hodowlanej (dezynfekcja oraz remonty wolier, zagród, paśników oraz innych urządzeń łowieckich, wykorzystywanych w hodowli zwierzyny drobnej; powstanie kilku nowych urządzeń służących dokarmianiu i hodowli na terenie obwodów łowieckich, prowadzących hodowlę zwierzyny drobnej),
  - ✓ inwentaryzacja zwierzyny (zrealizowanie inwentaryzacji wszystkich gatunków zwierząt łownych wg stanu na dzień 10 marca 2014 r., ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zwierzyny drobnej objętych programem. Uzyskane wyniki, po ich zaakceptowaniu przez poszczególnych nadleśniczych właściwych dla położenia obwodów łowieckich, stanowiły podstawę do uzgodnienia i zatwierdzenia Rocznych Planów Łowieckich na rok 2014/2015),
  - ✓ edukacja ekologiczna (prowadzona w ramach programu pt. „Myśliwi Dzieciom – Dzieci Zwierzętom” na bazie współpracy nauczycieli i myśliwych, np. poprzez wycieczki przyrodnicze oraz prelekcje i spotkania w szkołach z udziałem myśliwych).

[Dep. Środowiska]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, administracja rządowa

*Rola samorządu województwa: w zależności od rodzaju zadania: wykonawcza, inicjująca i/lub wspierająca
Zakładany okres realizacji: działania ciągłe*

18. Rozwój całościowego systemu selektywnego zbierania odpadów i recyklingu odpadów

- Realizacja *Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023*, przyjętego przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr XXVI/434/12 w dniu 24 września 2012 r.
- Wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast, w myśl art. 9q ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.), przedstawiają marszałkowi województwa roczne sprawozdanie, w którym zawarte są informacje na temat: masy poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru gminy odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania; masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji; osiągniętego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania; poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z terenu gminy; poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych z odebranych z obszaru gminy odpadów komunalnych. Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast przekazują marszałkowi województwa powyższe sprawozdanie za dany rok kalendarzowy terminie do dnia 31 marca roku następnego, w związku z tym Dep. Środowiska nie dysponuje jeszcze danymi za 2014 r. Natomiast ze sprawozdań za 2013 r. wynikało, że:
  - ✓ dopuszczalny poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła określony został na poziomie 12% (62 gminy osiągnęły poziom powyżej 12%, 82 gminy osiągnęło poziom poniżej 12%),
  - ✓ dopuszczalny poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych określony został na poziomie 36% (61 gmin osiągnęło poziom powyżej 36%, 83 gminy osiągnęło poziom poniżej 36%),
  - ✓ funkcjonowało 119 punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie województwa, utworzonych przez gminy.

[Dep. Środowiska]

- W celu zapoznania samorządów gmin z zasadami prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z wymogami prawa i wytycznymi wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, Departament Środowiska zorganizował w marcu 2014 r. cykl trzech szkoleń. Podczas warsztatów omawiane były najistotniejsze zagadnienia związane z prowadzeniem przez gminy działań, mających na celu wypełnienie obowiązków nałożonych prawem, w tym w zakresie organizowania na terenie gmin selektywnej zbiórki odpadów komunalnych u źródła, budowy i eksploatacji gminnych punktów selektywnej zbiórki odpadów, osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego wykorzystania materiałów odpadowych.

[Dep. Środowiska]

- Realizacja projektu Cerrec (Europejskie centra i sieci napraw i ponownego wykorzystania produktów) w ramach Programu dla Europy Środkowej. W projekcie angażowano podmioty ekonomii społecznej z terenu województwa do działań pilotażowych z zakresu naprawy i ponownego użycia.

[Dep. Współpracy Międzynarodowej]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
21	Budowa i modernizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i recyklingu odpadów	zaawans. faza procesu inwestycyjnego (bd)	Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego wyznaczył 7 kolejnych, wybudowanych regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, zgodnie z "Planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023". Są to następujące instalacje: a) instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych - Corimp Sp. z o.o. w Bydgoszczy, MPO Sp. z o.o. w Toruniu, Ekosystem Sp. z o.o. w Niedźwiedziu (gm. Dębowa Łąka), Ekoskład Sp. z o.o. w Służewie (gm. Aleksandrów Kujawski), b) instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - Corimp Sp. z o.o. z Bydgoszczy, Ekoskład Sp. z o.o. w Służewie (gm. Aleksandrów Kujawski), c) ProNatura Sp. z o.o. w Bydgoszczy.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wspierająca, w szczególnych przypadkach możliwa wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: działania ciągłe</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - wykonawcy zewnętrzni b) opiekun w ramach UMWK-P:</p>			

	- Dep. Środowiska		
	[Dep. Środowiska]		
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
22	Opracowanie projektu kompleksowego zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych w celach energetycznych	bd	bd
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>		
	[bd]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza i inicjująca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

Cel strategiczny: Tożsamość i dziedzictwo

1. Budowa tożsamości regionalnej województwa

- Przeprowadzenie kampanii promocyjnej i informacyjnej, dotyczącej dziedzictwa przyrodniczego i ochrony przyrody na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (2011-2015), w ramach której: zrealizowano filmy promocyjne o 8 parkach krajobrazowych i województwie kujawsko-pomorskim; promowano parki krajobrazowe organizując festyny: „Lato w Parkach”; wykonano składaną mapę województwa kujawsko-pomorskiego i parków krajobrazowych; przygotowano aplikacje na telefony i urządzenia przenośne przedstawiające mapy 8 parków; przygotowano scenariusze lekcji dla szkół podstawowych i gimnazjalnych; wykonano mapy planszowe parków krajobrazowych i województwa kujawsko-pomorskiego; przygotowano aplikację „Multimedialna lekcja przyrody”, grę internetową (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]
- Realizacja projektu pn. „Edukacja regionalna drogą do umocnienia tożsamości regionalnej i marki województwa kujawsko-pomorskiego – II edycja” (2013-2015), którego głównym celem jest utrwalenie marki województwa za pomocą aktywnego wsparcia podmiotów prowadzących działalność oświatowo-kulturalną na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W 2014 r. m.in.:
  - ✓ zorganizowano VI edycję konkursu im. gen. brg. prof. Elżbiety Zawackiej "Oni tworzyli naszą historię". (Konkurs kierowany jest do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych naszego województwa, często jednak zaangażowane są całe rodziny i środowisko szkolne. Tematyką są ludzie, wydarzenia, album rodzinny. Organizatorzy: Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu, Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej, Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek w Toruniu, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy),
  - ✓ przeprowadzono IV edycję konkursu "Bydgoski Plastyk Regionalnie" (uczestnicy konkursu przygotowują prace dotyczą województwa kujawsko-pomorskiego, prezentują ciekawe miejsca naszego regionu za pomocą różnych technik rysunkowych),
  - ✓ przygotowano Kujawsko-Pomorski Festiwal Gimnazjalnych Projektów Edukacyjnych (Konkurs kierowany jest do szkół gimnazjalnych naszego województwa. Tematyką są ludzie, wydarzenia),
  - ✓ zorganizowano zajęcia warsztatowe „Żywe lekcje historii” w całym województwie przez ZHP i Archiwum Państwowe w Toruniu,
  - ✓ przeprowadzono IV edycję Kujawsko-Pomorskiego Festiwalu Gimnazjalnych Projektów Edukacyjnych,
  - ✓ zlecono organizację zajęć warsztatowych z zakresu edukacji regionalnej "Z historią i genealogią na co dzień". (Zajęcia prowadzone są dla dzieci i młodzieży naszego województwa. Podczas zajęć uczestnicy poznają losy i historię swojego otoczenia. Mają możliwość zapoznania się z staropolskimi dokumentami, uczą się jak badać dzieje swoich rodów oraz poznają wydarzenia z II wojny światowej jaie miały miejsce na terenie na którym mieszkają).
  - ✓ zorganizowano konferencję "Dzieje regionu kujawsko-pomorskiego" (listopad 2014), we współpracy z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy,
  - ✓ promowano markę województwa oraz edukację regionalną podczas imprezy pn. "Toruński złot pojazdów militarnych oraz motocykli zabytkowych i ciężkich pamięci Roberta Tirczakowskiego". (Uczestnikami zlotu są miłośnicy i pasjonaci z całego kraju i nie tylko, którzy przy okazji zlotu zwiedzają nasze województwo i poznają jego uroki. Podczas imprezy prezentowana jest inscenizacja dotycząca wydarzeń z naszego województwa. Organizatorem była Fundacja Historii Polskiej Broni Pancerniej),
  - ✓ wydano trzy tytuły książek popularno-naukowych,
  - ✓ opracowano mapy multimedialne i drukowane (dystrybuowane są do wszystkich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w regionie oraz do muzeów i uczelni wyższych, a także podczas różnych wydarzeń),
  - ✓ zmodernizowano stronę www.kohr.kujawsko-pomorskie.plZadanie realizuje Dep. Kultury i Edukacji w częściowej współpracy z Kujawsko-Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli w Toruniu, Bydgoszczy i we Włocławku (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- W ramach projektu „e-Usługi e-Organizacja, pakiet rozwiązań informatycznych dla jednostek organizacyjnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego” zaplanowano utworzenie treści dydaktycznych do wykorzystania w nauczaniu na poziomie szkoły podstawowej. Zgodnie z zarządzeniem Marszałka w sprawie powołania zespołu ds. wspierania realizacji modułu „e-Edukacja” będącego częścią projektu, powołano podzespół ds. regionalizmu, którego koordynatorem jest przedstawiciel Dep. Kultury i Edukacji.
[Dep. Kultury i Edukacji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
1	Podjęcie działań na rzecz upowszechniania wiedzy o województwie wśród jego mieszkańców	faza początkowa (bd)	Zadania zrealizowane i opisane w kierunkach działań: 1 Budowa tożsamości regionalnej województwa oraz 2 Zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Kultury i Edukacji b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji, Dep. Promocji, Sportu i Turystyki, Departament Środowiska]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
5	Opracowanie zgodnych z podstawą programową materiałów z zakresu edukacji regionalnej dla przedszkoli, szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z województwa kujawsko-pomorskiego	nie rozpoczęto realizacji (bd)	brak działań realizujących ideę upowszechniania wiedzy o województwie i kształtowania tożsamości regionalnej wśród uczniów szkół
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza, wspierająca inne podmioty Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe
 Rola samorządu województwa: wykonawcza lub/i inicjująca; wspierająca inne podmioty
 Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

2. Zachowanie oraz promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu

- Zrealizowanie projektu pn. „Wsparcie opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 r.”, w ramach którego wsparcie na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane otrzymało 97 zadań, prowadzonych na terenie całego województwa (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Udzielenie dodatkowych 40 dotacji tylko ze środków należących do budżetu województwa (poza wyżej zrealizowanym projektem).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Przyznanie dotacji na odbudowę kościoła p.w. św. Doroty w Rogowie po pożarze w marcu 2014 r. (na mocy par. 7 ust. 3 „Zasad udzielania i rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze Województwa Kujawsko-Pomorskiego”).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Realizacja projektu pn. „Promocja osoby i twórczości Fryderyka Chopina jako marki kulturowej regionu w latach 2014-2015”, którego celem jest propagowanie spuścizny kompozytora oraz podkreślanie związków Chopina i jego twórczości z województwem. W 2014 r. odbyło się 8 koncertów w ramach I części cyklu koncertów pn. "Region Chopina" w miejscowościach regionu (zadanie było współfinansowane ze środków RPO).
[Dep. Kultury i Edukacji]
- Promocja i rozwój szlaków kulturowych: Szlak Piastowski, Szlak Św. Jakuba, Szlak Kopernikański (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa).
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]

- Realizacja cyklicznego programu edukacyjnego, promującego walory przyrodnicze, kulturowe i krajoznawcze województwa kujawsko-pomorskiego „Spotkania z ekologią”, emitowanego przez Telewizję Polską S.A. w Warszawie, Oddział w Bydgoszczy. Program ma na celu: przybliżenie walorów parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, Natura 2000 itp., ukazanie działań proekologicznych podejmowanych w gminach (gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka komunalna, segregacja odpadów), przedstawienie edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach i ośrodkach naszego regionu (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i WFOŚiGW w Toruniu).
[Dep. Środowiska]
- Produkcja i emisja ekologicznego programu telewizyjnego, edukacyjno-interwencyjnego pn. „EKO – OPCJA”, przekazującego w sposób przystępny i atrakcyjny wiedzę na poruszany temat, odpowiadającego na najważniejsze pytania, problemy oraz aktualne wyzwania stojące przed społecznościami lokalnymi z zakresu ekologii i ochrony środowiska, celem realizacji zadań województwa w dziedzinie popularyzacji działań w zakresie ochrony przyrody i środowiska. Program promuje także walory przyrodniczo-kulturowe województwa kujawsko-pomorskiego, jak również ukazuje starania regionalnych instytucji, organizacji oraz osób indywidualnych, w tym realizowane programy, projekty, akcje, wydarzenia, czy też działania różnych służb na rzecz zrównoważonego rozwoju województwa (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i WFOŚiGW w Toruniu).
[Dep. Środowiska]
- Zorganizowanie panelu tematycznego „Środowisko” w ramach XXI Forum Gospodarczego w Toruniu w dniach 3-4 marca 2014 r., należącego do jednych z największych kongresów ekonomiczno-gospodarczych w Polsce. W ramach panelu tematycznego „Środowisko” odbyły się dwa bloki tematyczne, w tym: Kujawsko-Pomorska Sieć Dziedzictwa Przyrodniczo-Kulturowego (Zrównoważony Rozwój), którego celem było zaprezentowanie informacji dotyczących m.in. projektów realizowanych przez parki krajobrazowe województwa kujawsko-pomorskiego i inne podmioty w ramach RPO oraz pozostałych działań realizowanych lub planowanych w naszym województwie w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Dodatkowymi atrakcjami dla uczestników były prezentacje filmów oraz diaporam z organizowanego od kilku lat Międzynarodowego Festiwalu Fotografii Przyrodniczej „Sztuka Natury” Toruń.
[Dep. Środowiska]
- Przygotowanie pikniku ekologicznego na obszarze Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego w związku z uroczystym odsłonięciem przez przedstawicieli samorządów województw symbolicznego głazu w miejscu styku trzech województw: kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego. Uroczystość w formie pikniku ekologicznego była okazją do integracji mieszkańców 3 województw i popularyzacji idei zrównoważonego rozwoju. Po głównej uroczystości odsłonięcia głazu ogłoszone zostały wyniki konkursu z nagrodami dla dzieci na prace plastyczne pt. „Przyroda na styku województw”. Uczestnicy pikniku brali również udział w licznych konkursach i atrakcjach z nagrodami, przygotowanych przez Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy oraz Nadleśnictwo Brodnica i Nadleśnictwo Lidzbark (nagrody zakupione zostały ze środków WFOŚiGW w Toruniu oraz ze środków budżetu województwa).
[Dep. Środowiska]
- Zorganizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży (2800 uczniów wraz z opiekunami ze szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych) z zakresu edukacji ekologiczno-przyrodniczej, realizowanych na terenie i w oparciu o zasoby parku krajobrazowego lub parków krajobrazowych województwa kujawsko-pomorskiego wraz z wyżywieniem i zakwaterowaniem, w Ośrodku Edukacji Ekologicznej „Wilga” w Górznie w terminie 30.05-30.11.2014 (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i środków WFOŚiGW w Toruniu).
[Dep. Środowiska]
- Przeprowadzenie działań edukacyjno-popularyzacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie popularyzowania wiedzy przyrodniczo-ekologicznej oraz kształtowania postaw proekologicznych w formie projektu „Blżej natury” (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i WFOŚiGW w Toruniu).
[Dep. Środowiska]
- Organizacja pobytu edukacyjno-rekreacyjnego w formie plenerowych warsztatów ekologiczno-muzycznych dla dzieci pod nazwą „Rytmy Natury i Odgłosy Przyrody – cykl zajęć warsztatowych z zakresu kształcenia ekologiczno-artystycznego” w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Górznie (20-26.09.2014).
[Dep. Środowiska]
- Organizacja otwartego Festynu Rodzinnego z okazji Dnia Dziecka „Bądźmy razem” na terenie Aeroklubu Pomorskiego w Toruniu w dniu 31 maja 2014 r., mającego na celu poszerzenie wiedzy uczestników z zakresu ochrony środowiska oraz przyrody, wskazanie potrzeby poszanowania jej elementów, rozwijanie i upowszechnianie przyjaznych środowisku nawyków i postaw, a także propagowanie proekologicznego stylu życia.
[Dep. Środowiska]
- Współorganizacja VII Międzynarodowego Festiwalu Fotografii Przyrodniczej „Sztuka Natury” Toruń (3-7.12.2014), podczas którego na licznych wystawach i prezentacjach można było oglądać artystyczne zdjęcia przyrodnicze, wykonane przez polskich i zagranicznych fotografów. Celem Festiwalu jest przybliżenie szerokiemu gronu osób piękna i różnorodności otaczającej nas natury. Ponadto organizatorzy pragną uhonorować i wyróżnić osoby obdarzone szczególnie umiejętnością prowadzenia obserwacji

i dokumentacji przyrodniczej, jak i obdarzone wrażliwością na piękno natury (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i środków WFOŚiGW w Toruniu).

[Dep. Środowiska]

- Produkcja filmu dokumentalno-przyrodniczego pt. „Ptaki Gopła”, mającego na celu udokumentowanie i ukazanie bogactwa gatunków i liczebności ptaków wodnych, błotnych i lądowych Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia. Ponadto celem realizacji filmu jest dotarcie do możliwie szerokiego grona odbiorców, w kraju i zagranicą, z przekazem, że Nadgopla to kraina oferująca szerokie możliwości atrakcyjnego i aktywnego spędzania wolnego czasu, m.in. edukacyjne wycieczki krajoznawcze, zwiedzanie osobliwości, łowienie ryb, obserwacje ornitologiczne, fotografia przyrodnicza, folklor, rękodzieło, możliwość skosztowania tradycyjnej i pełnej smaków kuchni regionalnej, itd. (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i WFOŚiGW w Toruniu).

[Dep. Środowiska]

- Wykonanie dodruku albumu promującego walory przyrodnicze województwa kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i turystycznych parków krajobrazowych. Zasadniczym celem przedsięwzięcia była popularyzacja i propagowanie działań w zakresie ochrony środowiska, kształtowanie proekologicznych postaw, budowa świadomości ekologicznej w zakresie odpowiedzialnego wykorzystania środowiska naturalnego, promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz turystycznych województwa kujawsko-pomorskiego w kraju i za granicą (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i WFOŚiGW w Toruniu).

[Dep. Środowiska]

- Współorganizacja z UTP w Bydgoszczy VI Ogólnopolskiej Konferencji z cyklu „Fauna Miast” pt. „Zwierzę – człowiek – miasto. Wzajemne oddziaływania i zależności”, której celem była prezentacja najnowszych wyników badań nad różnorodnością biologiczną zwierząt żyjących w środowisku zurbanizowanym i konieczności prowadzenia działań na rzecz jej ochrony. Uczestnikami konferencji było ponad 120 naukowców i doktorantów reprezentujących wszystkie największe krajowe ośrodki akademickie i naukowo-badawcze, a także pracownicy jednostek administracji państwowej i organizacji pozarządowych, zajmujących się wolno żyjącymi zwierzętami w środowisku miejskim. Konferencja odbyła się w dniach 18-19 września 2014 r. i w jej efekcie wydano dwie publikacje (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa i WFOŚiGW w Toruniu).

[Dep. Środowiska]

- Realizacja działań przez parki krajobrazowe:
  - ✓ wydawnictwa, np. folder „Przydrożne kapliczki w jesiennym krajobrazie” (GLPK), kalendarz na 2015 rok z wykorzystaniem przyrodniczych zdjęć lotniczych terenu parku (GLPK), mapa przyrodniczo-turystyczna TPK, publikacja „Przebieg odpływu w zlewni Wdy na tle zmian intensywności użytkowania wód w drugiej połowie XX wieku” dr Danuty Szumińskiej (WPK), „G-WPK. Informator przyrodniczo-turystyczny”
  - ✓ budowa ścieżek turystycznych, oznakowania turystycznego, małej architektury, np. budowa ścieżki turystycznej „Źródła Brynicy” (GLPK),
  - ✓ promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu poprzez udział oraz organizację wydarzeń, np. konkurs internetowy „Z biegiem Wdy” (prawie 4000 internautów z terenu całego kraju, poprzez pytania poznawało najcenniejsze miejsca i fakty dotyczące walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych WPK), Pokazy Wielkanocne (ZPKCiN), „Weekend z Mennonitami” 14-15 czerwca 2014 r. w Chrystkowie (ZPKCiN), „Festiwal Smaku” 23-24 sierpnia 2014 r. w Grucznie (ZPKCiN), „Dni Otwarte Sadów” 10 i 11 października w Świeciu i Chrystkowie (ZPKCiN), nakręcanie scen do trzech programów „Okrasa łamie przepisy” z: konkursu cięcia lodu, przyrządzania ryb i gęsiny (ZPKCiN), Jarmark Ekologiczny z Królową Anną – Brodnica (BPK), organizacja IV Krajeńskiego rajdu rowerowego (KPK),
  - ✓ edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć, warsztatów, prelekcji i konkursów, np. „Przyroda wokół nas” (TPK),
  - ✓ wystąpienia publiczne oraz wywiady do audycji radiowych i telewizyjnych;
  - ✓ dokumentacja fotograficzna zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych monitoring chronionych gatunków fauny i flory oraz identyfikacja,
  - ✓ ocena zagrożeń trwałości elementów środowiska przyrodniczego,
  - ✓ baza GIS zasobów przyrodniczych (TPK),

(zadania finansowano ze środków: RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW w Toruniu, nadleśnictw, budżetu województwa)

[Dep. Środowiska]

- Realizacja projektu pn. „Rowerowy szlak turystyczny wzdłuż Wisły w województwie kujawsko-pomorskim” (2011-2014), obejmującego budowę oznakowania kierującego ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo, postawienie 16 wiat turystycznych jako miejsc przystankowych, opracowanie folderów (w językach: polskim, angielskim i niemieckim), map, aplikacji i przewodników PDF na urządzenia mobilne. Ponadto na otwarciu szlaku zorganizowano 4 wydarzenia w miastach: Bydgoszcz, Toruń, Grudziądz i Włocławek. Projekt przyczynił się do integracji i współpracy jednostek samorządu terytorialnego w województwach leżących na obszarach nadwiślańskich poprzez udostępnienie i promocję tych obszarów wśród turystów. W projekcie brało udział 30 partnerów – gmin nadwiślańskich. Liderem było województwo (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).

[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]

- Przeprowadzenie kampanii promocyjnej i informacyjnej, dotyczącej dziedzictwa przyrodniczego i ochrony przyrody na terenie województwa kujawsko-pomorskiego [więcej informacji nt. realizacji zadania w kierunku działań nr 1 Budowa tożsamości regionalnej województwa]
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]
- Przyznanie odznaki honorowej „Za Zasługi dla Turystyki”, o nadanie której Marszałek Województwa występuje do Ministra Sportu i Turystyki (zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 2002 r., Dz.U. z 2002 roku Nr 148 poz. 1232), na podstawie udzielonej rekomendacji kandydatów przez Sejmik Prezesów PTTK Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Zarząd Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej. Odznaki są corocznie wręczane podczas organizowanych Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia Turystyki (w 2014 r. był to 3 października). Odznaczono 9 osób fizycznych i 2 instytucje.
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]
- Wręczenie srebrnych medali Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis” 3 oddziałom PTTK z okazji ich jubileuszów: Pałuckiemu Oddziałowi PTTK w Żninie i Oddziałowi PTTK w Inowrocławiu za 60 lat działalności, Oddziałowi PTTK w Golubiu-Dobrzyniu za 50 lat działalności oraz jednej osobie za całokształt społecznej pracy na rzecz propagowania turystyki i krajoznawstwa w regionie.
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]
- Przekazanie podziękowań przez Marszałka wraz z nagrodami książkowymi przewodnikom turystycznym z województwa za zaangażowanie w pracę na rzecz lokalnych społeczności, poprzez upowszechnianie krajoznawstwa oraz promocję walorów turystycznych regionu. Podziękowania otrzymało 11 osób, 1 instytucja i w 2014 r. dodatkowo również 9 członków Wojewódzkiego Samorządu Przewodników Turystycznych PTTK. Wydarzenie odbywa się każdego roku z okazji Międzynarodowego Dnia Przewodnika Turystycznego (w tym roku 22 lutego w Muzeum Diecezjalnym we Włocławku)
[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
9	Utworzenie Muzeum Kina Niemego w Lipnie	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Zadanie zostało wpisane do Strategii Rozwoju Miasta Lipna na lata 2014-2020 oraz wskazane jako propozycja do wspólnego projektu międzygminnego. Rozważana jest możliwość rewitalizacji i renowacji obiektu Kina Nowojka w celu zaadaptowania go do spełnienia funkcji muzeum.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Lipno b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
11	Utworzenie Muzeum Jazdy Polskiej w Grudziądzu	faza projektowa (bd)	W związku z powiększaniem się kolekcji związanej z tradycjami kawalerskimi w Muzeum w Grudziądzu, planowana jest przebudowa i dostosowanie jednego ze spichlerzy na potrzeby Muzeum Jazdy Polskiej. Gmina Miasto Grudziądz dysponuje wspomnianym obiektem na cele budowlane. Obecnie opracowywana jest koncepcja przebudowy tego spichlerza na potrzeby muzeum oraz program funkcjonalno-użytkowy.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, inwestorzy prywatni, organizacje pozarządowe Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Grudziądz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
12	Utworzenie Muzeum Chleba w Spichlerzu w Grudziądzu	faza projektowa (bd)	Utworzenie muzeum planuje się w jednym ze spichlerzy. Gmina Miasto Grudziądz dysponuje wspomnianym obiektem na cele budowlane. Obecnie opracowywana jest koncepcja przebudowy tego spichlerza na potrzeby muzeum oraz program funkcjonalno-użytkowy.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, inwestorzy prywatni, organizacje pozarządowe Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Grudziądz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p> <p>[Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
23	Rozbudowa Ośrodka Chopinowskiego w Szafarni	faza projektowa (bd)	Przygotowano koncepcję architektonicznej rozbudowy ośrodka.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie prac do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Ośrodek Chopinowski w Szafarni b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p> <p>[Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
24	„Europejski Szlak Megalitów” – rozwój Parku Kulturowego Wietrzychowice	faza projektowa (od 2014)	<p>1) Przystąpienie do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu PKW wraz z jego otuliną (Uchwała Nr XXXIX/266/14 Rady Miejskiej w Izbicy Kujawskiej z dnia 24 lipca 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru parku kulturowego o nazwie "Park Kulturowy Wietrzychowice" w Wietrzychowicach i Gaju).</p> <p>2) Dzierżawa gruntów leśnych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Izbicy Kujawskiej (podpisanie umowy dzierżawy Nr G007/14 gruntów leśnych Skarbu Państwa, na terenie których zlokalizowany jest Park Kulturowy Wietrzychowice)</p> <p>3) Popularyzacja i promocja PKW przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Izbicy Kujawskiej poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współudział w pracach związanych z prowadzeniem badań archeologicznych w rejonie PKW, w tym zapewnienie i zabezpieczenie archeologom bazy noclegowej, żywieniowej oraz magazynów, pośredniczenie w zatrudnieniu robotników i wolontariuszy, uzyskiwanie zezwoleń itp.; - współfinansowanie i realizacja wystawy ilustrującej historię badań archeologicznych i popularyzującej kulturę pradziejową na Kujawach pt. "80 lat badań archeologicznych w rejonie Parku Kulturowego Wietrzychowice", - organizacja festynu archeologicznego "Wehikuł czasu" promującego i popularyzującego grobowce megalityczne pochodzące z czasów neolitycznej kultury pucharów lejkowatych oraz ilustrującego życie codzienne ludności.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wykonawcza w partnerstwie lub wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Izbica Kujawska i Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Izbicy Kujawskiej b) opiekun w ramach UMWK-P:</p>			

	- Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Rozwoju Regionalnego]		
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
34	Wsparcie działań na rzecz ochrony i promocji Zespołu Staromiejskiego w Toruniu, wpisanego na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Przedsięwzięcie znajduje się w fazie koncepcyjnej.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: rola samorządu województwa polegać będzie na wspieraniu działań samorządu lokalnego i innych podmiotów – ew. realizacji niektórych działań adekwatnie do kompetencji Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasto Toruń, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>		
	[Dep. Kultury i Edukacji]		
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
36	Rewitalizacja XIX-wiecznego pierścienia fortecznego Twierdzy Toruń	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Przedsięwzięcie znajduje się w fazie koncepcyjnej.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Toruń, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>		
	[Dep. Kultury i Edukacji]		
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
37	Kontynuacja adaptacji historycznej fabryki Weesego na cele „Muzeum Toruńskiego Piernika” jako Oddziału Muzeum Okręgowego w Toruniu	zaawans. faza procesu inwestycyjnego (2011-2015)	Zakończono prace budowlane i rozpoczęto prace związane z montażem wyposażenia muzeum, wystawy itp.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wspierająca – w zależności od formuły przedsięwzięcia Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Muzeum Okręgowe w Toruniu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>		
	[Dep. Kultury i Edukacji]		
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
2	Rozwój projektu Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: Konsorcjum Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko-Pomorskiego (Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – koordynator projektu, Biblioteka Główna Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Biblioteka Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera UMK w Bydgoszczy, Wojewódzka Biblioteka Publiczna -</p>		

Książnica Kopernikańska w Toruniu, Biblioteka Miejska im. Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu, Centrum Kultury Dwór Artusa w Toruniu, Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu, Teatr Baj Pomorski w Toruniu, Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie, Biblioteka Główna Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Ignacego Łyskowskiego w Brodnicy, Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej)
b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu
[Dep. Kultury i Edukacji, Dep. Rozwoju Regionalnego]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
3	Rozbudowa gmachu Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu z instalacją służącą do odkwaszania papieru	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Przedsięwzięcie w fazie koncepcyjnej, trwa poszukiwanie możliwości pozyskania środków zewnętrznych na jego realizację.
ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wykonawcza lub/i inicjująca; wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

3. Wsparcie działań ratowniczych tradycyjnej kultury wiejskiej, ginących zawodów, cudów architektury, przyrody, powstających drobnych kolekcji, zbiorów muzealnych i skansenów, będących częścią środowiska kulturowego województwa

- Organizacja po raz czternasty konkursu Aktywności Artystycznej Twórców Ludowych, unikalnej w kraju inicjatywy wspierania twórców ludowych przez województwo we współpracy z Muzeum Etnograficznym w Toruniu oraz Stowarzyszeniem Twórców Ludowych Oddziałem Bydgosko-Toruńskim i Kujawskim. Zadanie to stanowi podstawowy instrument opieki województwa nad twórczością ludową, który oprócz wymiaru materialnego ma na celu motywację twórców do systematycznej działalności twórczej i społecznej na rzecz swych środowisk. W roku 2014 r. przyznano łącznie 161 nagród (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa).

[Dep. Kultury i Edukacji]

- Realizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych, związanych z realizacją zadań samorządu województwa w latach 2014-2015 w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (nr 1/2014). W ramach działania wyodrębniono zadanie pn. Dziedzictwo, Tradycja Tożsamość, które umożliwi dofinansowywanie przedsięwzięć związanych z ochroną i popularyzacją tradycji, a także dziedzictwa kulturowego regionu kujawsko-pomorskiego, budowaniem i umacnianiem jego tożsamości, promocją zasłużonych dla regionu wybitnych postaci i wydarzeń historycznych. W 2014 r. wsparto 5 przedsięwzięć (zadanie sfinansowane ze środków budżetu województwa).

[Dep. Kultury i Edukacji]

- Wspieranie działań samorządowych muzeów w zakresie działań promujących tradycyjne kultury wiejskie, rozwój kolekcji oraz rozwój parków etnograficznych. W 2014 r. dofinansowano tworzenie Ołędzkiego Parku Etnograficznego w gminie Wielka Nieszawka przez Muzeum Etnograficzne w Toruniu, rozbudowę Kujawsko-Dobrzyńskiego Parku Etnograficznego (w skład którego będzie wchodził odbudowywany dwór rodziny Orpiszewskich wraz zabytkowym parkiem), a także inne działania m.in. udokumentowanie i prezentację unikatowej kolekcji sztuki ludowej i nieprofesjonalnej Liny i Bolesława Nawrockich (zadanie sfinansowano ze środków budżetu województwa).

[Dep. Kultury i Edukacji]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
7	Utworzenie Muzeum Ziemi	nie rozpoczęto realizacji	Brak podmiotu, który byłby zainteresowany realizacją przedsięwzięcia.

Kujawsko-Pomorskiej w Bydgoszczy	(bd)	
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, inwestorzy prywatni, organizacje pozarządowe Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>		
[Dep. Kultury i Edukacji]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
8	Utworzenie Muzeum Powstania Wielkopolskiego w Bydgoszczy	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Brak podmiotu, który byłby zainteresowany realizacją przedsięwzięcia
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, inwestorzy prywatni, organizacje pozarządowe Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
[Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
10	Utworzenie Muzeum Wojny Polsko-Sowieckiej 1920 roku we Włocławku	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Brak podmiotu, który byłby zainteresowany wdrożeniem przedsięwzięcia.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, inwestorzy prywatni, organizacje pozarządowe Rola samorządu województwa: w zależności od formuły przedsięwzięcia – wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie prac do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
[Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
13	Utworzenie Muzeum Wsi Dobrzyńskiej w gminie Brzuze	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Zgodnie z informacją uzyskaną od Wójta Gminy Brzuze zadanie znajduje się w fazie pomysłu. Gmina nie ustaliła jeszcze kto będzie inwestorem i w jaki sposób zadanie miałyby być sfinansowane. Wskazane jednocześnie zostało, że jeżeli inwestorem zadania miałyby być gmina, wymagałoby to ustalenia na jakie wsparcie może liczyć. W związku z faktem, że zadanie nie ma jeszcze planu finansowego gmina nie rozpowszechnia informacji o organizacji muzeum i nie podjęła działań na rzecz pozyskania partnerów. Posiada jednak informację, że zadaniem zainteresowane są lokalne stowarzyszenia. Zadanie ma obejmować: prace budowlane, zakup i zagospodarowanie terenu, a także konserwację zgromadzonych w kolekcji eksponatów.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, inwestorzy prywatni, organizacje pozarządowe Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P:</p>			

	- Dep. Kultury i Edukacji		
	[Dep. Kultury i Edukacji]		
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
14	Utworzenie Muzeum Ziemiaństwa w Nawrze	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Nieuregulowana sytuacja prawna nieruchomości. Brak informacji nt. planów spadkobierców nieruchomości. Brak podmiotu, który realizowałby to zadanie.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny, inwestorzy prywatni, organizacje pozarządowe Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>		
	[Dep. Kultury i Edukacji]		
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
15	Utworzenie Muzeum Portu na Wiśle w Toruniu	faza projektowa (bd)	Trwają prace dotyczące samej koncepcji projektu i programu funkcjonalno-użytkowego.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Toruń b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>		
	[Dep. Kultury i Edukacji]		
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
16	Rozwój Muzeum Wodociągów w Bydgoszczy	bd	Muzeum zostało otwarte 29.10. 2012 r. (projekt zrealizowano z udziałem środków RPO). Nie uzyskano informacji w zakresie dalszych planów rozwojowych.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Muzeum Wodociągów w Bydgoszczy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>		
	[Dep. Kultury i Edukacji]		
Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
17	Rozwój Muzeum Techniki i Inżynierii Komunalnej Torunia	faza projektowa (od 2014)	Podpisano umowę na wykonanie inwentaryzacji wraz dokumentacją projektową przebudowy (modernizacji) i zmianą użytkowania budynków przy ul. Św. Józefa 47-49 w Toruniu.
	<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Toruńskie Wodociągi b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>		
	[Dep. Kultury i Edukacji]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
18	Budowa nowego gmachu głównego Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku	faza projektowa (bd)	Muzeum pozyskało działkę na budowę gmachu od gminy Miasta Włocławek w 2013 r., a w 2014 r. uzyskało warunki konserwatorskie dla jej zabudowy. Organizator muzeum nie zabezpieczył środków na realizację tej inwestycji ani w 2014 r. ani w planach na 2015 r.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie prac do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p> <p>[Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
19	Realizacja muzeum – interaktywnego centrum edukacji historycznej i regionalnej w Kruszwicy	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Przedsięwzięcie jest odsunięte w czasie, gdyż Gmina Kruszwica, zaangażowana jest obecnie w inne projekty.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wykonawcza w partnerstwie lub wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Instytut Dziedzictwa Kruszwicy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p> <p>[Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
20	Rewitalizacja, adaptacja i rozbudowa gmachu głównego Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy	faza projektowa (2013-2018)	Opracowano koncepcję dyslokacji stacji trafostacji, opracowano studium wykonalności, dokonano uzgodnień z ENEA, uzyskano zgodę na zakup działki, wyłoniono wykonawcę na wykonanie dokumentacji projektowej.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wspierająca – w zależności od formuły przedsięwzięcia Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p> <p>[Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
21	Realizacja projektu badań archeologiczno-architektonicznych w miejscu dawnego grodziska i zamku w Bydgoszczy, zakończonych organizacją rezerwatu archeologicznego z pawilonem muzealnym	bd	bd
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmiot odpowiedzialny</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio:</p>			

- Muzeum Okręgowe w Bydgoszcy b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]
--

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
22	Rozbudowa Kujawsko-Dobrzyńskiego Parku Etnograficznego w Kłóbce	zaawans. faza procesu inwestycyjnego (2010-2015)	W ramach zadania realizowany jest projekt inwestycyjny pn. "Odbudowa dworu w Kłóbce", mający wzbogacić infrastrukturę Kujawsko-Dobrzyńskiego Parku Etnograficznego o odbudowany dwór rodziny Orpiszewskich i zabytkowy park dworski. Zadanie jest ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W 2014 r. przeprowadzone roboty doprowadziły do uzyskania kompletnej odbudowy budynku dworu z wykończeniem, bez końcowej realizacji urządzania terenu zabytkowego parku dworskiego. W odbudowanym dworze powstanie muzeum. Aktualnie przygotowywana jest ekspozycja muzealna, której otwarcie planowane jest na maj 2015 r.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie prac do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]</p>			

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne, organizacje pozarządowe, inwestorzy prywatni

Rola samorządu województwa: wykonawcza lub/i inicjująca; wspierająca inne podmioty

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

4. Rozwój oferty kulturalnej o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym

- Zapewnienie znaczących środków finansowych na działalność 15 wojewódzkich instytucji kultury oraz 1 współprowadzonej z gminą Miasta Toruń, dla których samorząd województwa pełni rolę organizatora lub współorganizatora. W 2014 r. na bieżące utrzymanie instytucji przeznaczono 60,7 mln zł, na poprawę infrastruktury ponad 15 mln zł oraz na wsparcie działań merytorycznych ponad 1,2 mln zł (zadanie realizowano ze środków budżetu województwa).

[Dep. Kultury i Edukacji]

- Realizacja otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych, związanych z realizacją zadań samorządu województwa w latach 2014-2015 w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (nr 1/2014). W ramach konkursu w 2014 r. wsparto 53 przedsięwzięcia kulturalne, które odbywały się w Bydgoszcy, Toruniu i Włocławku, m.in. Międzynarodowy Festiwal Filmowy Tofifest, Festiwal Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich Probaltica 2014 (zadanie zrealizowano ze środków budżetu województwa)

[Dep. Kultury i Edukacji]

- Udzielenie pomocy finansowej gminom na realizację przedsięwzięć kulturalnych wpisujących się w strategię rozwoju województwa: Festiwal Prapremier (gmina Miasta Bydgoszcz), Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek SPOTKANIA (gmina Miasta Toruń), Festiwal Dwóch Cesarzy (gmina miejska Aleksandrów Kujawski).

[Dep. Kultury i Edukacji]

- Dofinansowanie regionalnych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach oraz promowanie uniwersalnych rozwiązań w zakresie dostępności (w ramach realizacji programu *Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020*), (zadanie zrealizowano ze środków budżetu województwa).

[Dep. Spraw Społecznych i Zdrowia]

- Promocja marki województwa podczas eventów promocyjnych, poprzez projekty medialne, konferencje i wydarzenia artystyczne.

[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
25	Powołanie Regionalnego	faza zaawansowana	Realizacja projektu pn. „e-Usługi e-Organizacja pakiet rozwiązań informatycznych dla jednostek organizacyjnych województwa kujawsko-

Centrum Zarządzania Informacją o Kulturze	(bd)	<p>pomorskiego”, którego głównym celem jest uruchomienie katalogu usług internetowych dla mieszkańców regionu, ale też internautów ciekawych naszego regionu oraz dla turystów. W ramach projektu, realizowany jest moduł “e-Kultura”, w efekcie którego utworzony zostanie portal informacyjno-usługowy, który będzie centralnym miejscem w Internecie, skupiającym wszystkie informacje dot. kultury i dziedzictwa regionalnego województwa (rozbudowane kalendarium wydarzeń, wirtualne galerie prezentujące zdigitalizowane obiekty dziedzictwa regionalnego, umożliwiając jednocześnie udział w bieżącym życiu kulturalnym regionu - relacje, transmisje, elementy społecznościowe). Dla realizacji tego zadania doposażono instytucje kultury w sprzęt do digitalizacji zasobów. Jednostki kultury otrzymały również sprzęt audio i komputerowy na potrzeby zasilania przygotowywanego portalu w informacje. Ponadto zmodernizowano infrastrukturę teleinformatyczną u partnerów: rozbudowano lokalne sieci komputerowe przewodowe oraz bezprzewodowe, doposażono także niektóre jednostki w kamery internetowe. Działania te mają w znacznym stopniu przyczynić się do rozwoju oferty kulturalnej naszego regionu (zadanie zostało dofinansowane ze środków RPO).</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - brak podmiotu b) opiekun w ramach UMWK-P: - brak podmiotu</p>		
[Dep. Kultury i Edukacji, Dep. Informatyzacji]		

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
26	Wykreowanie flagowych wydarzeń kulturalnych regionu	działania ciągłe	<p>Jest to proces sukcesywnego kreowania świadomości oferty kulturalnej województwa - jest realizowany poprzez liczne imprezy o charakterze ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym. W 2014 kontynuowano realizację projektu pn. „Kujawsko-Pomorskie Menu Kulturalne 2013-2014”, którego celem było wykreowanie flagowych, rozpoznawalnych w kraju i za granicą wydarzeń kulturalnych województwa kujawsko-pomorskiego. Przedsięwzięcie polegało na połączeniu i promocji pod wspólnym hasłem czterech imprez kulturalnych o wieloletniej tradycji, odbywających się cyklicznie w województwie kujawsko-pomorskim: Bydgoskiego Festiwalu Operowego, Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego „Kontakt”, Bydgoskiego Festiwalu Muzycznego oraz Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. F. Chopina dla Dzieci i Młodzieży. Kampania promocyjna obejmowała następujące elementy: produkcję i emisję w TV spotu promocyjnego, produkcję i emisję radiowego spotu promocyjnego, kampanię wizualną na billboardach w największych miastach województwa i kraju, uruchomienie portalu internetowego, promocję Menu Kulturalnego w mediach za pomocą regularnych newsletterów, prowadzenie fanpage’a na Facebooku (zadanie było współfinansowane ze środków RPO).</p>
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorządy lokalne Rola samorządu województwa: wykonawcza lub/i inicjująca, wspierająca inne podmioty Zakładany okres realizacji: do 2020</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Departament Kultury i Edukacji b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
[Dep. Kultury i Edukacji]			

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
6	Rozbudowa i remont gmachu Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy	faza projektowa (bd)	Przygotowano wstępne studium wykonalności przedsięwzięcia pn. "Modernizacja kompleksu Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy".
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza</p>			

	Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Filharmonia Pomorska im. I.J. Paderewskiego w Bydgoszczy, gmina Miasto Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]		
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
27	Budowa wielofunkcyjnego obiektu (łącającego funkcje kultury, wystawiennicze, konferencyjne i dydaktyczne) na Placu Teatralnym w Bydgoszczy ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]	bd	bd
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
28	Utworzenie Teatru Kameralnego w Bydgoszczy ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wspierająca – w zależności od formuły Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie prac do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]	bd	bd
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
29	Rozbudowa i modernizacja Teatru Polskiego w Bydgoszczy ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wspierająca – w zależności od formuły przedsięwzięcia Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie prac do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]	bd	bd
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
4	Modernizacja i rozbudowa gmachu Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wykonawcza lub wspierająca – w zależności od formuły Zakładany okres realizacji: rozpoczęcie prac do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy, gmina Miasta Bydgoszcz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji	nie rozpoczęto realizacji (bd)	Problemy własnościowe (biblioteka jest zadaniem województwa, ale funkcjonuje w budynku należącym do miasta)

<i>[Dep. Kultury i Edukacji]</i>			
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
32	Rozwój Teatru Muzycznego w Toruniu	faza początkowa (bd)	Utworzono nową, samorządową instytucję kultury - Kujawsko-Pomorski Impresaryjny Teatr Muzyczny w Toruniu oraz zabezpieczono środki na jego działalność statutową. Prowadzone są rozmowy dotyczące przyszłej siedziby instytucji, adekwatnej do prowadzonej działalności artystycznej.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: działanie ciągłe</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Kultury i Edukacji b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji</p>			
<i>[Dep. Kultury i Edukacji]</i>			
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
30	Budowa sali widowiskowej we Włocławku	bd	bd
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: wskazanie podmiotów odpowiedzialnych oraz roli samorządu województwa – wymaga doprecyzowania i będzie określone na późniejszym etapie. Rola samorządu województwa może być – w zależności od formuły przedsięwzięcia: wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Włocławek b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Promocji, Sportu i Turystyki</p>			
<i>[Dep. Kultury i Edukacji]</i>			
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
31	Budowa sali widowiskowej w Grudziądzu łącząca funkcje targowo-wystawiennicze i sportowo-widowiskowe	faza projektowa (bd)	Przygotowano projekt zagospodarowania terenu wraz z szacunkowym kosztorysem. Ponadto obecnie trwa zmiana planu zagospodarowania przestrzennego przedmiotowego obszaru celem uszczegółowienia warunków, zgodnie z planowanym przedsięwzięciem. Gmina miasto Grudziądz dysponuje pełnym prawem do dysponowania gruntem na cele planowanej inwestycji.
<p>ZAŁOŻENIA: Wskazanie podmiotów odpowiedzialnych oraz roli samorządu województwa – wymaga doprecyzowania i będzie określone na późniejszym etapie Rola samorządu województwa może być – w zależności od formuły przedsięwzięcia: wykonawcza, wykonawcza w partnerstwie lub inicjująca i wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p> <p>REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Grudziądz b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Promocji, Sportu i Turystyki</p>			
<i>[Dep. Kultury i Edukacji]</i>			
<i>Nr</i>	<i>Nazwa przedsięwzięcia</i>	<i>Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)</i>	<i>Opis podjętych prac</i>
35	Wzmocnienie instytucjonalne i rozwój nowych funkcji centrum kulturowo-kongresowego na Jordankach w Toruniu	zaawans. faza procesu inwestycyjnego (2011-2015)	Aktualnie trwa proces inwestycyjny budowy obiektu na Jordankach. Zawansowanie rzeczowo-finansowe inwestycji jest na poziomie 51%.
<p>ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd lokalny Rola samorządu województwa: wspierająca Zakładany okres realizacji: w zależności od działań podejmowanych przez podmioty odpowiedzialne</p>			

REALIZACJA: a) bezpośrednio: - gmina Miasta Toruń, Biuro Centrum Kulturalno-Kongresowego Jordanki Sp. z o.o. b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Kultury i Edukacji [Dep. Kultury i Edukacji]

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe

5. Promocja marki województwa

- Realizacja projektu pn. „Promocja marki województwa jako destynacji turystycznej w latach 2013-2014”, w ramach którego podjęto promocję oferty turystycznej województwa na Międzynarodowych Targach Turystycznych ITB w Berlinie w dniach 5-9 marca 2014 r.; wykonano publikację promującą ofertę uzdrowską, turystykę aktywną oraz miejską i kulturową województwa w językach: polskim, angielskim, niemieckim, rosyjskim, francuskim; wykonano publikację o charakterze wizerunkowym promującą ofertę województwa (dot. walorów turystycznych) w językach: polskim, niemieckim, angielskim (zadanie było współfinansowane ze środków RPO).

[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]

- Realizacja projektu pn. „Promocja marki województwa kujawsko-pomorskiego jako destynacji turystycznej w latach 2014-2015” w partnerstwie z Kujawsko-Pomorską Organizacją Turystyczną. Zrealizowano: uczestnictwo w Targach Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon w Poznaniu w dniach 23-25 października 2014; wydano album promocyjny; zlecono wykonanie promocyjnych zdjęć lotniczych, kalendarza promocyjnego na 2015 r.; zorganizowano kolejną edycję kampanii promocyjnej "paszport turystyczny" w 2014; podjęto działania promocyjne dotyczące szlaku Św. Jakuba (przygotowanie filmowej prezentacji dla potrzeb konferencji podczas Open Days w Brukseli wraz z publikacją w Interencie, opracowano anglojęzyczną wersję portalu), (zadanie było współfinansowane ze środków RPO).

[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]

- Realizacja projektów promujących województwo w ramach działania 5.5 RPO:
  - ✓ Promocja marki WK-P poprzez realizację wybranych imprez promocyjnych oraz w Polskich Liniach Lotniczych LOT
  - ✓ Promocja marki WK-P w liniach lotniczych
  - ✓ Promocja marki WK-P poprzez konferencje naukowe i produkcje filmowe
  - ✓ Promocja marki WK-P podczas eventów promocyjnych
  - ✓ Kujawsko-Pomorskie – kreatywne wsparcie marki regionu
  - ✓ Promocja marki WK-P poprzez astronomię
  - ✓ Promocja marki WK-P podczas przedsięwzięć sportowych o charakterze międzynarodowym, wizyt studyjnych oraz poprzez produkcje filmowe
  - ✓ Promocja marki WK-P poprzez projekty medialne, konferencje i wydarzenia artystyczne
  - ✓ Promocja marki WK-P poprzez produkcje telewizyjne
  - ✓ Promocja marki WK-P poprzez imprezy cykliczne w latach 2014-2015
  - ✓ Promocja marki WK-P w latach 2014-2015

[Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Etap (rok rozpoczęcia i zakończenia)	Opis podjętych prac
33	Podjęcie działań na rzecz budowy marki regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego	nie rozpoczęto realizacji (bd)	-
	ZAŁOŻENIA: Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa Rola samorządu województwa: wykonawcza Zakładany okres realizacji: do 2020 REALIZACJA: a) bezpośrednio: - Dep. Promocji, Sportu i Turystyki b) opiekun w ramach UMWK-P: - Dep. Promocji, Sportu i Turystyki [Dep. Promocji, Sportu i Turystyki]		

ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKU:

Podmioty odpowiedzialne: samorząd województwa, samorzady lokalne

Rola samorządu województwa: wykonawcza i wspierająca

Zakładany okres realizacji: działania ciągłe